

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

**Π.Μ.Σ.
«ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ,
ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ»**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Θέμα: «Το όραμα και ο τελικός στόχος με την εφαρμογή του νόμου 4622/2019 “Έπιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης” στην μετά μνημονίων εποχή στην Ελλάδα».

Μεταπτυχιακός Φοιτητής

Τσάκωνας Ιωάννης (Α.Μ. 18041)

Επιβλέπων Καθηγητής

κ. Λιαργκόβας Παναγιώτης

Ιανουάριος 2020

Copyright ©, Τσάκωνας Ιωάννης, 2020

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος (All rights reserved).

Απαγορεύεται η αντιγραφή, η αποθήκευση και η διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό χωρίς την συναίνεση του συγγραφέα - φοιτητή. Επιτρέπεται η ανατύπωση, η αποθήκευση και η διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Οι απόψεις και θέσεις που περιέχονται σε αυτή την εργασία εκφράζουν τον συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Αφιέρωση

"Θα ήθελα να αφιερώσω την παρούσα εργασία, στην σύζυγο μου, που με στήριξε και από την πρώτη στιγμή με παρότρυνε να παρακολουθήσω αυτό το μεταπτυχιακό πρόγραμμα, γνωρίζοντας ότι θα με στερηθεί από την οικογενειακή μας ζωή.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Λίγο πριν την ολοκλήρωση του Μεταπτυχιακού προγράμματος των σπουδών μου, που αφορά την Οργάνωση και Διοίκηση Δημόσιων Υπηρεσιών, Οργανισμών και Επιχειρήσεων στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω όσους συνετέλεσαν στην επιτυχή οργάνωση του συγκεκριμένου μεταπτυχιακού προγράμματος. Αρχικά θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους διδάσκοντες που με το ενδιαφέρον και την επιστημονική τους επάρκεια μου άνοιξαν νέους ορίζοντες. Θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Λιαργκόβα Παναγιώτη για το ενδιαφέρον του και για την άμεση ανταπόκρισή του κατά τη διάρκεια της συνεργασίας μας και τις καίριες παρεμβάσεις του σχετικά με το φιλόδοξο θέμα της Διπλωματικής μου εργασίας. Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον τέως πολιτικό μου Προϊστάμενο και Δημοτικό Σύμβουλο Δήμου Βέλου-Βόχας κ. Ανδρέα Σιάχο, ο οποίος με στήριξε καθ' όλη την διάρκεια απουσίας μου από την υπηρεσία, καθώς και τους συναδέλφους μου εκεί και τέλος να ευχαριστήσω τον καθηγητή Συνταγματικού Δικαίου και Υπουργό Επικρατείας κ. Γεώργιο Γεραπετρίτη, ο οποίος με ιδιαίτερη χαρά δέχτηκε να πραγματοποιηθεί η δια ζώσης συνέντευξη, προκειμένου να βοηθήσει και εκείνος στην επιτυχή συγγραφή της εργασίας.

Περιεχόμενα

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	4
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	7
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ.....	9
1.Κεφάλαιο: Παρουσίαση του προϊσχύοντος μοντέλου οργάνωσης και λειτουργίας του κράτους έως την ψήφιση του νόμου 4622/2019.....	9
2.Κεφάλαιο: Οι θεσμικές παραμβάσεις των κυβερνήσεων στα πλαίσια εφαρμογής των δημοσιονομικών προγραμμάτων.....	17
3.Κεφάλαιο: Η παρουσίαση άλλων μορφών οργάνωσης και λειτουργίας του κράτους σε χώρες τις Ε.Ε. και οι κάθε είδους επισημάνσεις διορθωτικών μέτρων για την δημόσια διοίκηση από διεθνείς οργανισμούς.....	21
4.Η μορφή και δομή του νόμου 4622/2019.....	24
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ	43
1.Κεφάλαιο: Η παρουσίαση των θέσεων του εισηγητή του νόμου 4622/2019 και των εκπροσώπων των κομμάτων (Πρωθυπουργός, Αρχηγός Αξιωματικής Αντιπολίτευσης και λοιπών Αρχηγών κομμάτων) μέσα από τα πρακτικά της Βουλής.....	43
2.Κεφάλαιο: Η δια ζώσης εκπαιδευτική συνέντευξη με τον εισηγητή του νομοσχεδίου, Υπουργό Επικρατείας και καθηγητή Συνταγματικού Δικαίου του Ε.Κ.Π.Α. κ. Γεώργιο Γεραπετρίτη, ύστερα από την εξάμηνη εφαρμογή του.....	102
3.Κεφάλαιο: Διάφορες συνεντεύξεις και αναφορές των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης σχετικά με το νόμο 4622/2019.....	105
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	112
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	114

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία θα έχει ως αντικείμενο έρευνας και ανάλυσης το νόμο 4622/2019 (ΦΕΚ 133/Α'/2019) που φέρει τον τίτλο «*Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης*». Η εργασία θα πραγματοποιηθεί στα πλαίσια της διπλωματικής εργασίας του Γ' εξαμήνου προκειμένου να αποκτήσω το μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών. Για τις ανάγκες της εργασίας θα τηρηθούν όλοι οι κανόνες που αφορούν την εκπόνηση τέτοιων εργασιών. Θα γίνει πλήρης διαχωρισμός της θεματολογίας που θα αναλύσουμε και σε μέρη και σε κεφάλαια προκειμένου ο αναγνώστης να μπορεί εύκολα να συλλάβει το νόημα της εργασίας. Η εργασία θα περιλαμβάνει τα εξής: στην αρχή θα υπάρχει η εισαγωγή όπου ο συγγραφέας θα μας κάνει μια ανάλυση για τους λόγους που επιλέχθηκε το συγκεκριμένο θέμα έρευνας, τους λόγους που τον οδήγησαν σε αυτό και τι ακριβώς επιδιώκει, θα υπάρχει το θεωρητικό μέρος όπου θα γίνει ανάλυση για την προϋσχύουσα κατάσταση στην δημόσια διοίκηση και θα γίνουν αναφορές σε βιβλιογραφικές πηγές που αφορούν την θεωρία της δημόσιας διοίκησης και πολιτικής. Στην συνέχεια θα παρατεθεί το ερευνητικό μέρος όπου θα παρουσιαστεί ο νόμος 4622/2019, τα πρακτικά της Βουλής με τις πολιτικές απόψεις των εκπροσώπων των κομμάτων (Αρχηγών ή εκπροσώπων κομμάτων) σχετικά με την αντιμετώπιση του νόμου και γενικότερα την αντιμετώπιση του προβλήματος της δημόσιας διοίκησης, επίσης θα παρατεθεί και η πολλή σημαντική διαζώσης συνέντευξη με τον εισηγητή του νομοσχεδίου και Υπουργό Επικρατείας, θα υπάρξει μια παρουσίαση δημοσιευμάτων σχετικών με το νόμο 4622/2019 σε μέσα μαζικής ενημέρωσης ηλεκτρονικού τύπου και στο τέλος θα παρουσιαστούν τα τελικά συμπεράσματα.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το αντικείμενο της παρούσας διπλωματικής εργασίας προέκυψε από το καθημερινό ερέθισμα της εργασιακής μου εμπειρίας στο Δήμο Βέλου-Βόχας του Νομού Κορινθίας, που αισίως έχει ξεπεράσει τα δεκαπέντε έτη. Στη διάρκεια του βίου της δημοσιουπαλληλίας μου, πολλές φορές έχει επισημανθεί από τους πολίτες - δημότες - λήπτες των υπηρεσιών του Δήμου αλλά και από τους ίδιους τους συναδέλφους, η έλλειψη συντονισμού και παραγωγής της πολυνομίας, η στρέβλωση των διαδικασιών με επικάλυψη των αρμοδιοτήτων, η δαιδαλώδης γραφειοκρατία, η διαδικασία υπογραφής μιας διοικητικής πράξης, η πολιτική παρέμβαση, η αναξιοκρατία και γενικότερα η θεσμική αντιμετώπιση του Κράτους προς τους ίδιους τους υπαλλήλους του (*περιλαμβανομένων και των δημοτικών υπαλλήλων*) που είναι ταυτόχρονα πολίτες του, μαζί με τους υπόλοιπους πολίτες.

Η Ελλάδα βίωσε την τελευταία δεκαετία μια πολύ σκληρή και πολλές φορές ανεφάρμοστη λιτότητα, βίωσε μια εξαναγκαστική πτώχευση, πτώχευση οικονομική, κοινωνική, δημογραφική μα πολύ περισσότερο θεσμική. Η αλληλεπίδραση μεταξύ των κρατικών δομών, των ιδιωτικών πρωτοβουλιών του επιχειρηματικού κλάδου και των πολιτών που είναι ένα αποτέλεσμα του κοινού χώρου δράσης και ανάπτυξης, δημιούργησε έναν άνευ προηγουμένου κοινωνικό αυτοματισμό αντί μιας υγιούς συνεργασίας. Επιπλέον όλων των παραπάνω, επηρεάστηκε άμεσα και το πολιτικό σύστημα. Το πολιτικό προσωπικό της χώρας, μέσα από συνεχείς εκλογικές αναμετρήσεις άλλαζε συνεχώς. Διαφορετικά πρόσωπα εισέρχονταν και εξέρχονταν του κοινοβούλιου, μετακινήσεις από και προς όλα τα κόμματα, κυβερνήσεις συνεργασίας, τεχνοκράτες στις σημαντικότερες θέσεις όπως του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Οικονομικών και γενικότερα κοσμογονικές αλλαγές για την Ελλάδα, σε σχέση με το πώς την ενθυμούμαστε έως το 2009.

Φτάνοντας στον Αύγουστο του 2018 και στη τυπική έξοδο της χώρας μας από τα μνημόνια, βαδίζοντας στο προεκλογικό έτος 2019, δεν είχαμε να αντιμετωπίσουμε μόνο την ενδεχόμενη αλλαγή πολιτικής κατεύθυνσης από μία άλλη κυβέρνηση, αλλά την πρόκληση για τον σχεδιασμό της Ελλάδας του αύριο, την πρόκληση της Ελλάδας

που μπορεί να φύγει προς τα εμπρός για ένα καλύτερο μέλλον. Ο Πρωθυπουργός κ. Αλέξης Τσίπρας προκήρυξε εκλογές την 7^η Ιουλίου του 2019. Πρωθυπουργός της χώρας αναλαμβάνει ο κ. Κυριάκος Μητσοτάκης, αρχηγός του κόμματος της Νέας Δημοκρατίας το οποίο αποκτά την πλειοψηφία στην Βουλή. Αναγνώσκοντας το προεκλογικό πρόγραμμα του κόμματος της Νέας Δημοκρατίας, παρατηρούμε, την άμεση βούληση για την αλλαγή της λειτουργίας του κράτους ως ένα από τα πρωτεύοντα ζητήματα. Ο πρώτος μεταρρυθμιστικός νόμος της κυβέρνησης Μητσοτάκη είναι ο νόμος 4622/2019 (ΦΕΚ 133/Α'/2019) που φέρει τον τίτλο «*Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης*» ο οποίος ψηφίστηκε και άρχισε να εφαρμόζεται σε λιγότερο από έναν μήνα θητείας της νέας κυβέρνησης. Αυτό απέδειξε την προεκλογική αλήθεια του κόμματος της Νέας Δημοκρατίας ότι η λειτουργία του Κράτους είχε πρωτεύουσα σημασία.

Μετά από την παρακολούθηση και ολοκλήρωση των μαθημάτων του Π.Μ.Σ. «*ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ, ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ*» την ψήφιση και εφαρμογή του ανωτέρω νόμου, τους προβληματισμούς και τις προσωπικές επιδιώξεις για την αλλαγή της χώρας μου μετά τα μνημόνια, θέλησα να ασχοληθώ συγγράφοντας την διπλωματική μου εργασία, πάνω στην ανάλυση του οράματος και των στόχων από την εφαρμογή ενός νέου μοντέλου οργάνωσης και λειτουργίας του κράτους. Η μεθοδολογία που εφαρμόστηκε για την προσέγγιση του θέματος της εργασίας περιλαμβάνει δύο μέρη, το Θεωρητικό και το Ερευνητικό. Το Θεωρητικό μέρος περιλαμβάνει τέσσερα κεφάλαια στα οποία περιγράφονται τα εξής: **1)** η λεπτομερής παρουσίαση του προϊσχύοντος μοντέλου οργάνωσης και λειτουργίας του κράτους, **2)** οι θεσμικές παρεμβάσεις των κυβερνήσεων στα πλαίσια εφαρμογής των δημοσιονομικών προγραμμάτων, **3)** η παρουσίαση άλλων μορφών οργάνωσης και λειτουργίας του κράτους σε χώρες τις Ε.Ε., και οι κάθε είδους επισημάνσεις διορθωτικών μέτρων από διεθνείς οργανισμούς και **4)** η μορφή και δομή του νόμου 4622/2019 που επηρεάζει άμεσα την αναπτυξιακή προοπτική της Ελλάδας μετά από την μακρά επιτήρηση από τους δανειστές (2010–2018). Το Ερευνητικό μέρος περιλαμβάνει τρία κεφάλαια στα οποία περιγράφονται τα εξής: **1)** η παρουσίαση των θέσεων του εισηγητή του νόμου 4622/2019 και των εκπροσώπων των κομμάτων (Πρωθυπουργός, Αρχηγός Αξιωματικής Αντιπολίτευσης και λοιπών Αρχηγών

κομμάτων) μέσα από τα πρακτικά της Βουλής, 2) η δια ζώσης εκπαιδευτική συνέντευξη με τον εισηγητή του νομοσχεδίου, Υπουργό Επικρατείας και καθηγητή Συνταγματικού Δικαίου του Ε.Κ.Π.Α. κ. Γεώργιο Γεραπετρίτη, ύστερα από την εξάμηνη εφαρμογή του και 3) Διάφορες συνεντεύξεις στα ΜΜΕ της χώρας για το συγκεκριμένο νομοσχέδιο.

Τέλος εξάγονται τα συμπεράσματα για τις προοπτικές που δημιουργούνται στην Ελλάδα του 2020, τις δυνατότητες βελτίωσης και μετεξέλιξης του νομοθετήματος, καθώς και της εφαρμογής νέων πολιτικών, που επίκεντρο θα έχουν τους πολλούς σε όλο το φάσμα της κοινωνικής, πολιτικής και οικονομικής ζωής της χώρας μας. Επιπλέον, παρατίθεται η βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκε για τη συγγραφή της διπλωματικής αυτής εργασίας.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1. Κεφάλαιο: Παρουσίαση του προϊσχύοντος μοντέλου οργάνωσης και λειτουργίας του κράτους έως την ψήφιση του νόμου 4622/2019.

Η οργάνωση και λειτουργία ενός κράτους δεν ξεκίνησε ως φιλοσοφία μετά την Μεταπολίτευση στην Ελλάδα, αλλά προέρχεται από το μακρινό παρελθόν του Αυτοκράτορα Καρλομάγνου. Ο Καρλομάγνος το 771μ.Χ. καθιέρωσε πρότυπα διακυβέρνησης, πολιτικών σχέσεων και πολιτισμού που κυριάρχησαν στην Ευρώπη για αρκετούς αιώνες. Μερικές από τις διοικητικές καινοτομίες του, ήταν ο διορισμός του κόμη ως επικεφαλής και διαχειριστής του παλατιού, του σταβλάρχη που είχε στρατιωτικές αρμοδιότητες, της τήρησης των αρχείων και της έκδοσης των διαταγμάτων που ονομάζονταν καπιτουλάρια (capitula). Επιπλέον θεσμοθέτησε τον καγκελάριο (αρχιγραμματέα) με τους υφισταμένους του υπαλλήλους (μαγίστρους) που έγραφαν τα επίσημα έγγραφα (Nicholas, D. 2000: 187).

Στην Ελλάδα, η οργάνωση και λειτουργία του κράτους μέχρι την ψήφιση του νόμου 4622/2019 αντιμετωπίζεται αποσπασματικά και ανάλογα με τις συνθήκες και αντιλήψεις της εκάστοτε κυβέρνησης και του Πρωθυπουργού, στα πλαίσια πάντα, της

εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 82 παρ. 1 του Συντάγματος, με το οποίο, η αρμοδιότητα της γενικής πολιτικής της Χώρας ανήκει στην κυβέρνηση. Ο συγκεντρωτισμός είναι το κύριο χαρακτηριστικό της και προέρχεται από την φιλοσοφία οργάνωσης του Γαλλικού Κράτους. Η πολυνομία που προέκυψε από τα νομοθετήματα των κυβερνήσεων όπως παρατηρούμε μέσα από τις διατάξεις του Π.Δ. 63/2005 (ΦΕΚ 98/Α'/2006) για τον Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα, τις διατάξεις του Ν. 4048/2012 για τη Ρυθμιστική Διακυβέρνηση, τις διατάξεις του Ν. 4109/2013 για τη Γενική Γραμματεία Συντονισμού του Κυβερνητικού Έργου και τις διατάξεις του Ν. 3074/2002 για τους ελεγκτικούς μηχανισμούς καθώς και τα άρθρα 1 έως 13 του ν. 4369/2016 «Εθνικό Μητρώο Επιτελικών Στελεχών Δημόσιας Διοίκησης, βαθμολογική διάρθρωση θέσεων, συστήματα αξιολόγησης, προαγωγών και επιλογής προϊσταμένων (διαφάνεια-αξιοκρατία και αποτελεσματικότητα της Δημόσιας Διοίκησης) και άλλες διατάξεις» (Α' 33), τα άρθρα 6 έως 28 του ν. 4320/2015 «Ρυθμίσεις για τη λήψη άμεσων μέτρων για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, την οργάνωση της Κυβέρνησης και των Κυβερνητικών οργάνων και λοιπές διατάξεις» (Α' 29), η παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 4081/2012 «Περιστολή δημοσίων δαπανών, ρύθμιση θεμάτων δημοσιονομικών ελέγχων και άλλες διατάξεις» (Α' 184), τα άρθρα 1 έως 9 του ν. 4606/2019 «Σύσταση, συγκρότηση και αρμοδιότητες της Κεντρικής Επιτροπής Κωδικοποίησης και άλλες διατάξεις» (Α' 57), τα άρθρα 25, 26 και 75 του ν. 4375/2016 «Οργάνωση και λειτουργία Υπηρεσίας Ασύλου, Αρχής Προσφυγών, Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης σύσταση Γενικής Γραμματείας Υποδοχής, προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (αναδιατύπωση) (L 180/29.06.2013), διατάξεις για την εργασία δικαιούχων διεθνούς προστασίας και άλλες διατάξεις» (Α' 51), τα άρθρα 20 έως 23 του ν. 4440/2016 «Ενιαίο Σύστημα Κινητικότητας στη Δημόσια Διοίκηση και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, υποχρεώσεις των προσώπων που διορίζονται στις θέσεις των άρθρων 6 και 8 του ν. 4369/2016, ασυμβίβαστα και πρόληψη των περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων και λοιπές διατάξεις» (Α' 224), τα άρθρα 161, 169 και 170 του ν. 4389/2016 «Επείγουσες διατάξεις για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων» (Α' 94), το άρθρο 25 του ν. 3448/2006

«Για την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα και τη ρύθμιση θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης» (Α' 57), το άρθρο 54 του ν. 4178/2013 «Αντιμετώπιση της αυθαίρετης δόμησης-περιβαλλοντικό ισοζύγιο και άλλες διατάξεις» (Α' 174), οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως 3 του άρθρου 67 του ν. 1943/1991 «Εκσυγχρονισμός της οργάνωσης και λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης, αναβάθμιση του προσωπικού της και άλλες συναφείς διατάξεις» (Α' 50), το άρθρο 22 του ν. 4613/2019 «Κύρωση της σύμβασης δωρεάς μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου, του Γενικού Νοσοκομείου Παίδων Πεντέλης και των συνεκτελεστών της διαθήκης της Ελισάβετ Παπαγιαννοπούλου και άλλες διατάξεις» (Α' 78), η παρ. 3 του άρθρου 40 του ν. 4369/2016 «Εθνικό Μητρώο Επιτελικών Στελεχών Δημόσιας Διοίκησης, βαθμολογική διάρθρωση θέσεων, συστήματα αξιολόγησης, προαγωγών και επιλογής προϊσταμένων (διαφάνεια - αξιοκρατία και αποτελεσματικότητα της Δημόσιας Διοίκησης) και άλλες διατάξεις» (Α' 33), το άρθρο 19 του ν. 2671/1998, «Ρύθμιση θεμάτων ΟΣΕ και άλλες διατάξεις» (Α' 289), το άρθρο 6 του ν. 4142/2013, «Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε.)» (Α' 83) και οι κατ' εξουσιοδότηση αυτό εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, τα άρθρα 1 έως 10 του ν. 2920/2001, «Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (Σ.Ε.Υ.Υ.Π.) και άλλες διατάξεις» (Α' 131), η παράγραφος 5 του άρθρου 5 του ν. 3448/2006, «Για την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα και τη ρύθμιση θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης» (Α' 57), η παράγραφος 5 του άρθρου 10 του ν. 4305/2014 (Α' 237), «Ανοικτή διάθεση και περαιτέρω χρήση εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων του δημόσιου τομέα, τροποποίηση του ν. 3448/2006 (Α' 57), προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2013/37/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, περαιτέρω ενίσχυση της διαφάνειας, ρυθμίσεις θεμάτων Εισαγωγικού Διαγωνισμού Ε.Σ.Δ.Δ.Α. και άλλες διατάξεις» (Α' 237), το άρθρο 179 του ν. 4412/2016 (Α' 147), «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» (Α' 147), το π.δ. 32/2004 «Σύσταση και Οργανισμός της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης» (Α' 28) όπως ισχύει, το π.δ. 2/2011 «Μετατροπή του Πολιτικού Γραφείου του Πρωθυπουργού σε Γενική Γραμματεία Πρωθυπουργού» (Α' 5) όπως ισχύει, όλες οι πράξεις υπουργικού συμβουλίου ή άλλες κανονιστικές πράξεις

βάσει των οποίων θεσπίζονται θέσεις μετακλητών υπαλλήλων στα πολιτικά γραφεία μελών της κυβέρνησης, υφυπουργών, γενικών και ειδικών γραμματέων, η Απόφαση του Πρωθυπουργού με αριθμό Υ135/15.03.2016 με τίτλο «Σύσταση Επιτροπής για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς» (Β' 711), οι παράγραφοι 7 και 16 του άρθρου 2, και το άρθρο 21 του π.δ. 96/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων» (Α' 136), το άρθρο 27 του π.δ. 121/2017 «Οργανισμός του Υπουργείου Υγείας» (Α' 148), η περίπτωση (α) της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του π.δ. 133/2017 «Οργανισμός του Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης» (Α' 161), η περίπτωση (ε) της παραγράφου 1 του άρθρου 2 και το άρθρο 7 του π.δ. 123/2017 «Οργανισμός του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών» (Α' 151), μετέτρεψαν την λειτουργία των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης σε ένα ενιαίο συνονθύλευμα λειτουργιών και σε μία στρεβλή και γιγάντια γραφειοκρατία που ζημιώνει το ίδιο το πολιτικό σύστημα, τους υπαλλήλους του Κράτους αλλά και τους πολίτες του. Κυβερνητικά όργανα, κυβερνητικές επιτροπές, διυπουργικές επιτροπές, γενικές γραμματείες, κυβερνητικά συμβούλια, γραφείο Πρωθυπουργού και Υπουργεία με πλείστες αρμοδιότητες καταλαμβάνουν την πρώτη θέση στην λειτουργική πυραμίδα του κράτους ανα περίοδο διακυβέρνησης κομμάτων ή συνεργασιών κομμάτων.

Οι πολιτικές στοχεύσεις της εκάστοτε κυβέρνησης δεν μπορούσαν να αποτυπωθούν ορθά, λόγω της «ανοργάνωτης» οργανωτικής λειτουργίας της πολιτικής και της υπηρεσιακής διοίκησης. Νόμοι με ταυτόσημους στόχους, υπουργοί με θέληση και διάθεση να κυβερνήσουν παγιδεύονταν μαζί με τους υπαλλήλους σε έναν κυκεώνα δίχως όρια. Οι δομικές αδυναμίες και παθογένειες που χαρακτηρίζουν τον τρόπο οργάνωσης, συγκρότησης και λειτουργίας της Ελληνικής δημόσιας διοίκησης της χώρας μας, εντοπίστηκαν και περιγράφηκαν διεξοδικά σε σχετικές μελέτες (Μακρυδημήτρης, Α. & Μιχαλόπουλος, Ν., 1998), (Οικονομίδης, Γ. & Τριαντόπουλος Χ., 2017), και σε μεγάλες έρευνες που αφορούσαν τις μεταρρυθμίσεις στην διοίκηση κατά την διάρκεια της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα (Σπανού Κ., 2018). Επιπλέον, όπως θα δούμε παρακάτω, η κρίση της δημόσιας διοίκησης υπήρξε και αντικείμενο ελέγχου των δανειστών της χώρας κατά την διάρκεια της οικονομικής κρίσης. Οι σημαντικότερες δομικές αδυναμίες που παρατηρούνται είναι η απουσία στρατηγικού προγραμματισμού, η πολυνομία που μετατρέπεται σε

κακονομία, η έλλειψη συντονισμού, συνεργασίας, σχεδιασμού και υλοποίησης πολιτικών μεταξύ των φορέων, η αναποτελεσματικότητα των δημόσιων πολιτικών και των δημόσιων θεσμών, η ανεπάρκεια ηλεκτρονικής διακυβέρνησης - διασύνδεσης και η μη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού. Εδώ επισημαίνεται, ότι μεγάλο ποσοστό του ανθρώπινου δυναμικού που αμοίβεται από το κράτος διαθέτει τυπικά προσόντα υψηλού επιπέδου.

Χαρακτηριστικό γνώρισμα αυτών των δομικών αδυναμιών είναι και η ανθεκτικότητά τους στο χρόνο. Ύστερα από την υλοποίηση τριών προγραμμάτων δημοσιονομικής προσαρμογής (2010 – 2018) και παρόλο που ελήφθησαν βαθιά μεταρρυθμιστικά μέτρα, ένα σημαντικό μέρος των στρεβλώσεων και παθογενειών του διοικητικού συστήματος επιβίωσε θεαματικά. Αυτό αναδεικνύει την έως σήμερα αδυναμία αλλά και άρνηση της εκτελεστικής εξουσίας αναφορικά με την προώθηση των αλλαγών. Αυτός ήταν και ένας σημαντικός λόγος που η δημόσια διοίκηση απέτυχε να δράσει προληπτικά και κατασταλτικά, ώστε να αντιμετωπίσει με αποτελεσματικό τρόπο την χρηματοοικονομική κρίση που βίωσε η χώρα και οι πολίτες της. Κατά τη διάρκεια υλοποίησης των προγραμμάτων δημοσιονομικής προσαρμογής, τα μεταρρυθμιστικά μέτρα που ελήφθησαν αφορούσαν το σύνολο των δομών, των διαδικασιών και των πολιτικών, μεταβάλλοντας κρίσιμα χαρακτηριστικά της διοίκησης. Πρωτίστως συνδέθηκαν με την λογική της μείωσης των δημοσίων δαπανών, επηρεάζοντας άμεσα τις διαρθρωτικές παραμέτρους της διοίκησης. Στο κυβερνητικό επίπεδο, την περίοδο της χρηματοοικονομικής κρίσης, οι μηχανισμοί και οι διαδικασίες λήψης των αποφάσεων π.χ. των ιδιωτικοποιήσεων δεν μεταβλήθηκαν ως προς τις εξουσίες, αλλά ως προς την κατανομή εξουσιών μεταξύ των οργάνων με διάσπαρτες διατάξεις νόμων. Ο κακός συγκεντρωτισμός κατέλαβε τα πρωτεία σε κυβερνητικό επίπεδο, ιδίως στο 2ο και 3ο πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής, διότι ο ρόλος των υφιστάμενων Διυπουργικών Επιτροπών αποδυναμώθηκε με την ταυτόχρονη ενίσχυση των Κυβερνητικών Συμβουλίων. Η Διυπουργική Επιτροπή Αποκρατικοποιήσεων (ΔΕΑ) αποτελούσε από το 2002 το αρμόδιο κυβερνητικό όργανο για τη χάραξη της κυβερνητικής πολιτικής αποκρατικοποίησης επιχειρήσεων του Δημοσίου. Το 2010 μετονομάστηκε σε Διυπουργική Επιτροπή Αποκρατικοποιήσεων και Αναδιαρθρώσεων (ΔΕΑΑ). Από το 2015 έως και την εφαρμογή του νόμου 4622/2019 η λειτουργία και έκδοση αποφάσεων περιορίστηκε

σημαντικά. Ταυτόχρονα, το ρόλο της ανωτέρω επιτροπής ανέλαβαν το Κυβερνητικό Συμβούλιο Οικονομικής Πολιτικής (ΚΥΣΟΙΠ), το οποίο είναι το ανώτατο κυβερνητικό όργανο που εμπλέκεται στη διαδικασία των ιδιωτικοποιήσεων και το Κυβερνητικό Συμβούλιο Κοινωνικής Πολιτικής (ΚΥ.Σ.ΚΟΙ.Π.) (Σπανού, Κ. 2018). Αποτέλεσμα του παραδείγματος είναι ότι οι αλλαγές ονομάτων ή εξουσιών δεν επέφεραν τα επιθυμητά αποτελέσματα.

Σήμερα, διαφαίνεται ξεκάθαρα η διαρθρωτική αναποτελεσματικότητα που εν μέρει, οφείλεται στην ανορθολογικότητα κάποιων πολιτικών επιλογών, με την εκ νέου ανάδυση μορφών λειτουργικής εσωστρέφειας των δομών, την εκ νέου κομματικοποίηση της διοίκησης, την επανεμφάνιση πελατειακών σχέσεων λόγω της αίσθησης του λαού «ότι βγήκαμε από τα μνημόνια, άρα επανερχόμαστε στο προηγούμενο καθεστώς» και στην επαναλαμβανόμενη αύξηση του μεγέθους του δημόσιου τομέα. Συνέπως από τα ανωτέρω προέκυψε επέκταση των φαινομένων διαφθοράς και αδιαφάνειας στη δράση της δημόσιας διοίκησης.

Προς επίρρωση όλων των ανωτέρω, θα αναφέρουμε την έκθεση του ΟΟΣΑ για την ελληνική Δημόσια Διοίκηση που από το 2011 βεβαιώνει, ότι «μεταξύ των συνθηκών που ευνοούν τη διαφθορά, συμπεριλαμβάνονται η αδυναμία της κεντρικής εξουσίας, η πολυπλοκότητα του νομικού πλαισίου, η έλλειψη ή η απουσία βασικών δεδομένων, η αδυναμία των μηχανισμών δημοσιονομικών και λοιπών ελέγχων και η ανεπάρκεια της διοίκησης του ανθρώπινου δυναμικού». Σε πανελλαδική έρευνα που διεξήχθη από την εταιρεία Public Issue για το Φεβρουάριο 2019 (Πολιτικό Βαρόμετρο 169) που πραγματοποιείται από το 2004, οι πολίτες κρίνουν σε συντριπτικό ποσοστό ότι ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η χώρα είναι η ίδια η λειτουργία της Κυβέρνησης και της Δημόσιας Διοίκησης. Τα παραπάνω στοιχεία αναδεικνύουν ευθαρσώς το ισχυρό έλλειμμα εμπιστοσύνης των πολιτών στο πολιτικό σύστημα και στην ελληνική δημόσια διοίκηση.

Αναφορικά με την δομική λειτουργία του Ελληνικού κράτος, η δημόσια διοίκηση χτίστηκε σε όρους δομών και κουλτούρας με βάση το Γαλλικό μοντέλο, παρουσιάζοντας μικρές αποκλίσεις στον συγκεντρωτισμό του. (Ongaro, E. 2008: 101-

117). Σε όλες τις δραστηριότητες του κοινωνικού, οικονομικού και πολιτικού γίνεσθαι της χώρας, οι κρατικές παρεμβάσεις αποτελούν κύριο χαρακτηριστικό της Ελληνικής δημόσιας διοίκησης (Μακρυδημήτρης, 2008: 10-200). Αποτέλεσμα αυτού, είναι η αδρανοποίηση της οικονομίας και σε συνδυασμό με τις αδυναμίες της κοινωνίας να πιέσει και να αντιδράσει, καλλιεργούνται φαινόμενα διαφθοράς και παρακρατικές λειτουργίες. Οι σχέσεις μεταξύ του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα διατηρούνται σε χαμηλά επίπεδα τόσο σε όρους οικονομίας και ανθρώπινου δυναμικού, όσο και σε υποδομές (Papalexandris, N. 1992: 38-52). Συνήθως, οι πολιτικές που προσπαθούν να εφαρμόσουν οι εθνικές κυβερνήσεις θα πρέπει να διέλθουν μέσα από διάφορα στάδια διαβούλευσης με τις κοινωνικές ομάδες. Το κλίμα αυτό, καλλιεργεί μια γενικότερη δυσπιστία της κοινωνίας απέναντι στους πολιτικό-διοικητικούς θεσμούς. Αντιφατικό βέβαια είναι το φαινόμενο, ενώ η δημόσια διοίκηση αποτελεί το κυρίαρχο όργανο εξουσίας, ταυτόχρονα να παρουσιάζει χαμηλή αποτελεσματικότητα στην καθοδήγηση και την άσκηση του ελέγχου (Spanou, C. 1998: 467-484). Η καθοδήγηση του κράτους σε τομείς της οικονομίας, της ανάπτυξης και των επενδύσεων είναι ελλιπείς. Η απουσία συντονισμού νομοθέτησης και κωδικοποίησης της νομοθεσίας ενισχύει την αδιαφάνεια, γιγαντώνει την διαφθορά και καλλιεργεί την παραοικονομία (Spanou, C. 1996: 98-125). Στο σημείο αυτό, πρέπει να τονιστεί ότι οι περιπτώσεις διακρίσεων και διαφθοράς ενδυναμώνουν τις αρνητικές αντιλήψεις και νοοτροπίες στους δημοσίους υπαλλήλους, ενώ έρχονται σε αντίφαση με την μεγάλη ζήτηση για εργασία στο δημόσιο τομέα από τους νέους εργαζόμενους, κυρίως για την ασφάλεια που παρέχει η μονιμότητα, ανεξάρτητα των χαμηλών αμοιβών και το κακό επαγγελματικό γόητρο σε σχέση με τον ιδιωτικό τομέα (Bellou, V. 2007: 608-621).

Επιπλέον η λειτουργία της δημόσιας διοίκησης έχει άμεση σχέση με την κουλτούρα της κοινωνίας, στην οποία πρόκειται να εφαρμοσθεί. Εάν η εκαστοτέ κυβέρνηση έχει ικανότητες να πείσει την κοινωνία ότι μπορεί να τα καταφέρει στις αλλαγές, τότε θα καταφέρει να αυξήσει τον βαθμό της αποτελεσματικής άσκησης της πολιτικής της (Spanou, C. 1999). Σημαντικός παράγοντας κακής διοίκησης είναι η συνεχής εναλλαγή των προσώπων της δημόσιας διοίκησης, των πολιτικών και των ανώτερων στελεχών που χαράσσουν τις πολιτικές, διότι αυτό, καλλιεργεί κλίμα αδιαφορίας ως προς την εφαρμογή της στρατηγικής και την επίτευξη των στόχων.

Επίσης, αυτό αποκαλύφθηκε και κατά τη διαδικασία ένταξης της Ελλάδας στην Ε.Ε. όπου καταγράφηκε ένα μεγάλο εύρος αδυναμιών της Ελληνικής δημόσιας διοίκησης στο σχεδιασμό, το προγραμματισμό, την υλοποίηση και τον έλεγχο των βασικών πολιτικών (Sotirakou, T. & Zerrou, M. 2005: 54-82).

Όλα τα παραπάνω, αποτέλεσαν ένα μεγάλο πλήγμα στην αξιοπιστία της χώρας διεθνώς, κατά την διάρκεια της οικονομικής κρίσης. Η αδυναμία καταγραφής των δημοσιονομικών μεγεθών και έγκυρων προβλέψεων, προκάλεσε την ανησυχία των διεθνών επενδυτών, με τις αρνητικές επιπτώσεις στη χρηματοδότηση του δημοσιονομικού ελλείμματος της χώρας μας (Μακρυδημήτρης, Α. 2008: 10-200). Αναλυτικότερα, όσον αφορά τις ελληνικές δημόσιες υπηρεσίες, αυτές οριοθετούν ένα ιδιαίτερα πολύπλοκο σύστημα. Το σύστημα αυτό αποτελείται από μεγάλη ποικιλία οργανισμών, οι οποίοι προσφέρουν όλων των ειδών υπηρεσίες προς τους πολίτες (π.χ. υγεία, παιδεία, ασφάλεια, υπηρεσίες κοινωνικές, οικονομικές και αναπτυξιακές) (Sotirakou, T. & Zerrou, M. 2005: 54-82). Ως προς τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά, οι περισσότεροι και οι μεγαλύτεροι από τους δημόσιους οργανισμούς έχουν τη βάση τους στην Αθήνα, και μόλις τα τελευταία χρόνια – μέσω της εφαρμογής του Σχεδίου «Καποδίστριας» και «Καλλικράτης» στην αυτοδιοίκηση, η κεντρική κυβέρνηση άρχισε να αποκεντρώνει κάποιες από τις αρμοδιότητες στις τοπικές αρχές. Επιπλέον το μέγεθος του ανθρώπινου δυναμικού στο δημόσιο τομέα τον μήνα Σεπτέμβριο 2019 (στοιχεία απογραφής ανθρώπινου δυναμικού δημόσιου τομέα) είναι 565.000 μόνιμο προσωπικό και 83.000 επιπλέον έκτακτο προσωπικό. Ανεξάρτητα όμως, από τις διαστάσεις που έχει λάβει η δημόσια διοίκηση στις μέρες μας, το αίτημα της διοικητικής μεταρρύθμισης κατέστη επίκαιρο από τα μέσα της δεκαετίας του '80.

Βασικοί στόχοι των μεταρρυθμίσεων όλων των κυβερνήσεων, αποτελούν η πάταξη της γραφειοκρατίας, η αναβάθμιση της ποιότητας των δημόσιων υπηρεσιών και η βελτίωση των σχέσεων του κράτους με τον πολίτη (Spanou, C. 1999). Συνεπώς, η διαμόρφωση των δομών των δημόσιων υπηρεσιών κατά τρόπο λειτουργικό, ώστε να καθίστανται αποτελεσματικές και ικανοποιητικές για τους πολίτες, καθιστά επιτακτική την ανάγκη ενδυνάμωσης μιας κουλτούρας, που στόχο έχει μια διοίκηση με μετρήσιμη απόδοση (Μακρυδημήτρης Α. & Μιχαλόπουλος, Ν. 2000: 602-750). Ο εκσυγχρονισμός της διοίκησης καθίσταται αναγκαίος και αφορά τη μετάβαση του

κράτους από μια διοίκηση προσκολλημένη στις διαδικασίες, σε μια διοίκηση των αποτελεσμάτων και της συνεχούς βελτίωσης (Nikandrou, I. & Apospori, E. 2003). Οι ραγδαίες εξελίξεις που συμβαίνουν σε όλα τα επίπεδα πολιτικής στον πλανήτη μας, είναι αποτέλεσμα της παγκοσμιοποίησης των αγορών και της επανάστασης στην τεχνολογία της πληροφόρησης. Η πληροφορία είναι το ερέθισμα που προκαλεί τη δημόσια διοίκηση να λειτουργήσει και να αναπτυχθεί σε ένα συνεχώς εξελισσόμενο και μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Κατά την διάρκεια της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα, το περιβάλλον των παραδοσιακών μεθόδων λειτουργίας του κράτους αποκαλύφθηκε ως κενό. Ως επιτακτική ανάγκη προέκυψε, οι λειτουργίες αυτές να αναθεωρούνται και να εξελίσσονται, ώστε να μπορούν να ανταπεξέλθουν στις νέες απαιτήσεις. Παράλληλα, εφαρμόζονται νέες πρακτικές στη λήψη των αποφάσεων, το προγραμματισμό και την εφαρμογή των πολιτικών. Επιδιώκεται η καθολική πληροφόρηση και συνεργασία με όλες τις ομάδες ενδιαφέροντος, για την επίτευξη του βέλτιστου αποτελέσματος και την αποφυγή των προβλημάτων.

2. Κεφάλαιο: Οι θεσμικές παραμβάσεις των κυβερνήσεων στα πλαίσια εφαρμογής των δημοσιονομικών προγραμμάτων.

Ειδικότερα λοιπόν και κατά την διάρκεια της επιτήρησης των τριών δημοσιονομικών προγραμμάτων, η εκάστοτε κυβέρνηση της χώρας είχε να αντιμετωπίσει τις στρεβλώσεις της ελληνικής δημόσιας διοίκησης σε όλο το φάσμα της πυραμίδας. Οι εταίροι μας δανειστές – τεχνοκράτες ζητούσαν συγκεκριμένα μέτρα που στόχο είχαν την βελτίωση των σχέσεων μεταξύ πολιτικού και υπηρεσιακού συστήματος με τελικό αποτέλεσμα την βελτίωση των συνθηκών της δημόσιας διοίκησης και σε πρώτη φάση, την βελτίωση των οικονομικών δεδομένων της χώρας, αλλά και μακροπρόθεσμα την βελτίωση των σχέσεων της δημόσιας διοίκησης με την ίδια την κοινωνία. Η σχέση πολιτικής ηγεσίας (κυβέρνηση, Κοινοβούλιο-Βουλευτές κλπ) – και διοίκησης (Υπηρεσιακοί παράγοντες) αποτυπώνεται με βάση το χώρο και το ρόλο των δυο πλευρών. Στην κορυφή της πολιτικής πυραμίδας μετά την κυβέρνηση έχουμε τους Γενικούς & Ειδικούς Γραμματείς και τους μετακλητούς υπαλλήλους και στην κορυφή της διοικητικής πυραμίδας έχουμε τους Γενικούς Διευθυντές. Στο σημείο αυτό δημιουργείται η

μεγάλη εμπλοκή στην διοίκηση, που είχε ήδη επισημανθεί και με τον νόμο 4622/2019 που μελετάμε αυτό φαίνεται ότι λύθηκε. Η αποκλειστική λήψη και συγκέντρωση των αποφάσεων της πολιτικής ηγεσίας και η παράλληλη περιθωριοποίηση της διοίκησης αποτελεί ένδειξη της ανισορροπίας υπέρ της πολιτικής αλλά και σημαντικό παράγοντα έλλειψης θεσμικής μνήμης και συνέχειας. Γιατί αλλάζουν τα πρόσωπα και το κράτος σταματάει να λειτουργεί; Σ' αυτό το ερώτημα η απάντηση σχετίζεται με τον ρόλο των Γενικών & Ειδικών Γραμματέων και των μετακλητών συμβούλων και συνεργατών -εκτός ιεραρχίας- που στελεχώνουν τα πολιτικά γραφεία υπουργών, υφυπουργών και Γενικών Γραμματέων. Η κάθε κυβέρνηση στηρίζεται κυρίως στα πολιτικά διορισμένα στελέχη (μετακλητούς) χωρίς την συνεργασία και την διασύνδεση με την υπηρεσιακή ηγεσία και την ιεραρχία γενικότερα. Αποτέλεσμα αυτής της περιθωριοποίησης της υπηρεσιακής ηγεσίας είναι η έλλειψη θεσμικής μνήμης και συνέχειας. Γενικότερα, η ανάμιξη μετακλητών στελεχών στην λειτουργική διαδικασία της διοίκησης, δεν επιτρέπει την ανάπτυξη μιας ανεξάρτητης επαγγελματικής δημοσιούπαλληλίας και αρκετές φορές προβληματίζει αφενός τη συνεπή άσκηση πολιτικής και αφετέρου την εκπλήρωση κρίσιμων λειτουργιών (Σπανού, Κ. 2018). Η διάσταση των σχέσεων πολιτικής ηγεσίας και υπηρεσιακής διοίκησης έγινε αντικείμενο συζητήσεων και διαπραγματεύσεων μεταξύ των εταίρων μας δανειστών και των κυβερνήσεων. Το υπ' αριθμόν ένα πρόβλημα ήταν η από-πολιτικοποίηση της ηγεσίας συγκεκριμένων δημόσιων υπηρεσιών, σε ιδιαίτερους τομείς του κράτους, όπου οι πολιτικές παρεμβάσεις έπλητταν την αξιοπιστία των υπηρεσιών. Η αρχή έγινε στο πεδίο των δημόσιων οικονομικών του κράτους και των υπηρεσιών ελέγχου. Επειδή το κρίσιμο στοιχείο ήταν, η επαναφορά της αξιοπιστίας των οικονομικών στατιστικών δεδομένων, αυτό οδήγησε στην άμεση μετατροπή της Στατιστικής Υπηρεσίας από Γενική Γραμματεία σε Ανεξάρτητη Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ). Επιπλέον ακολούθησε ένας άλλος εξίσου κρίσιμος τομέας της είσπραξης των δημοσίων εσόδων, όπου η αποτελεσματικότητα της Φορολογικής διοίκησης, συναρτήθηκε μεταξύ άλλων παραγόντων (κατάλληλη οργάνωση, φαινόμενα διαφθοράς κλπ.) και με την από-πολιτικοποίησή της ηγεσίας της. Αποτέλεσμα αυτού ήταν η μετατροπή της φορολογικής υπηρεσίας σε Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) όπου ο επικεφαλής της κρίθηκε για τα προσόντα του από ειδική επιτροπή και όχι από τις πολιτικές του αναφορές (Σπανού, Κ. 2018).

Σύμφωνα με την έκθεση του ΟΟΣΑ στο πλαίσιο του 2ο δημοσιονομικού προγράμματος κρίθηκε, ότι η από-πολιτικοποίηση της δημόσιας διοίκησης έπρεπε να συνεχιστεί με μεγαλύτερες τομές στην αξιολόγηση του ρόλου και της ευθύνης των πολιτικά διορισμένων στελεχών (μετακλητών) όλων των θέσεων. Η νομοθεσία έπρεπε να διασαφηνίσει επακριβώς τους ρόλους. Στόχος παρέμενε πάντα η θεσμική μνήμη και συνέχεια της δημόσιας διοίκησης. Φτάνοντας στο 3ο δημοσιονομικό πρόγραμμα του Ν. 4336/2015 το ζήτημα της από-πολιτικοποίησης εξειδικεύεται και παίρνει μεγαλύτερη έκταση και βαρύτητα. Αυτό που υιοθετήθηκε είναι η πρόσληψη με βάση την ικανότητα μέσα από τα ιδιαίτερα προσόντα των υποψηφίων και όχι η πρόσληψη με πολιτική απόφαση. Συνέπεια αυτού, ήταν η μεταβολή του καθεστώτος των Γενικών Γραμματέων και άλλων επικεφαλής δημοσίων φορέων και οργανισμών, στην κατεύθυνση της από-πολιτικοποίησής τους. Ασφαλώς και είναι προφανές, ότι το ερώτημα μιας τέτοιας μεταρρύθμισης, -γιατί μόνο έτσι μπορεί να χαρακτηριστεί κάτι τέτοιο- είναι η διακριτική ευχέρεια διορισμού ανθρώπων που πιστεύουν μια συγκεκριμένη πολιτική. Δηλαδή, μπορεί κάποιος που έχει τα προσόντα να διοριστεί Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Πολιτισμού ενώ διαφωνεί με την εφαρμογή της πολιτικής της εκάστοτε κυβέρνησης; Είναι πασιφανές ότι δεν μπορεί και επιπλέον η διακριτική ευχέρεια διορισμού μετακλητών είναι αποδεκτή φιλοσοφία σε πολλά διοικητικά συστήματα ανά τον κόσμο. Όμως στην Ελλάδα, το ζήτημα της εμπλοκής των πολιτικών παραγόντων στα καθήκοντα των υπηρεσιακών παραγόντων παραμένει πάντα επίκαιρο και άλυτο θέμα (Σπανού, Κ. 2018).

Η αλλαγή που επιχειρήθηκε αφορούσε κυρίως στον περιορισμό της διακριτικής ευχέρειας και όχι στην εξαφάνισή της. Πρώτο βήμα ήταν η μετατροπή θέσεων κομβικής σημασίας από θέση μετακλητού σε θέση με συγκεκριμένη θητεία. Συνήθως πενταετία προκειμένου να ξεπερνά τον Συνταγματικό χρόνο μιας διακυβέρνησης. Αυτό θα βοηθούσε την διοίκηση να μην επηρεάζεται από τις κυβερνητικές αλλαγές και να προφυλάσσεται από κυβερνητικές παρεμβάσεις. Επίσης θα αποτελούσε προάγγελο από-πολιτικοποίησης αρκετών θέσεων των επιτελικών στελεχών σε όλο το φάσμα της δημόσιας διοίκησης. Με το νόμο 4369/2016 και τις τροποποιήσεις του με τον Ν. 4389/2016 και τον Ν. 4509/2017 προσδιορίστηκε ένα νέο για την Ελλάδα σύστημα επιλογής επιτελικών στελεχών με την δημιουργία δύο δομών. Μια δομή ήταν το *Εθνικό Μητρώο Επιτελικών Στελεχών* το οποίο τηρούνταν

ηλεκτρονικά από το Α.Σ.Ε.Π. και στο οποίο οι υποψήφιοι με αυξημένα προσόντα μπορούσαν να κάνουν αίτηση και να αποτελούν την εθνική δεξαμενή επιτελικών στελεχών και μια δεύτερη δομή, το *Ειδικό Συμβούλιο Επιλογής Διοικήσεων* το οποίο μπορούσε να προκρίνει τρεις υποψηφίους μεταξύ των οποίων θα πρέπει να επιλέξει ο υπουργός κατά τη διακριτική του ευχέρεια τον έναν. Η επιλογή των προσώπων αυτών θα στελέχωνε τις εξής δυο βασικές κατηγορίες: **α)** των επιτελικών θέσεων στον ευρύτερο δημόσιο τομέα όπως οι Πρόεδροι, Αντιπρόεδροι, Διοικητές, Αναπληρωτές Διοικητές, Υποδιοικητές, και επικεφαλής των ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ, καθώς και μέλη των συλλογικών οργάνων διοίκησης των φορέων που ελέγχονται από το κράτος και των οποίων η επιλογή ανήκει αποκλειστικά στην Κυβέρνηση, ή σε θέσεις *εκτελεστικών καθηκόντων* (π.χ. Διευθύνοντας Συμβούλου) μπορούν να επιλεγούν και υποψήφιοι εκτός Μητρώου, δηλαδή που δεν υπηρετούν στον δημόσιο τομέα και **β1)** τις επιτελικές θέσεις στην κεντρική διοίκηση όπως θέσεις Διοικητικών και Αναπληρωτών Διοικητικών Γραμματέων υπουργείων, οι οποίοι θα είναι επικεφαλής της διοικητικής ιεραρχίας με αρμοδιότητα την εκτέλεση και διοικητική εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής και **β2)** θέσεις Τομεακών Γραμματέων και Ειδικών Τομεακών Γραμματέων οι οποίες αντιστοιχούν στις θέσεις εκείνες των Γενικών και Ειδικών Γραμματέων. Όσοι επιλέγονται έχουν 4ετή θητεία που μπορεί να ανανεωθεί μια ακόμη φορά με επιπλέον δικλείδα ασφαλείας, ότι οι Διοικητές ή Πρόεδροι ή Διευθύνοντες Σύμβουλοι των ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ θα υπογράφουν «συμφωνία δέσμευσης» με τον αρμόδιο Υπουργό όπου, θα περιγράφονται αναλυτικά οι ποσοτικοί και οι ποιοτικοί στόχοι του φορέα υποβάλλοντας αναλυτική έκθεση πεπραγμένων. Κατά την πρώτη εφαρμογή πρόσληψης των επιτελικών στελεχών παρατηρήθηκαν σημαντικές διαφοροποιήσεις στην εξειδίκευση της περιγραφής των τυπικών προσόντων που απαιτούνταν ανα θέση ή ανά υπουργείο και διαπιστώθηκαν αμφιβολίες για την ορθή εφαρμογή της διαδικασίας. Σε περίπτωση που η διαδικασία εξελισσόταν με το ισχύον καθεστώς χωρίς τις απαιτούμενες αλλαγές ενδεχομένως να επικρατούσε αρνητικό αποτέλεσμα από τον τελικό στόχο της ορθής λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης (Σπανού, Κ. 2018).

Η οργάνωση και λειτουργία του κράτους, μέσα από την δημόσια διοίκηση, έχει απασχολήσει τα περισσότερα ανεπτυγμένα κράτη του πλανήτη και έχουν καταγραφεί κοινά χαρακτηριστικά στις μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν για τον εκσυγχρονισμό

της δημόσιας διοίκησης των χωρών. Όμως αυτό δεν έχει καταστεί ικανό για την καθιέρωση μιας επίσημης παγκόσμιας μεθόδου διοικητικής αναδιοργάνωσης του ΟΟΣΑ (OECD, 1990, 1993). Από τις εκθέσεις του ΟΟΣΑ (OECD 1990, 1993), προκύπτει, ότι σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό ακολουθήθηκε το ίδιο πλαίσιο ανάπτυξης, από όλα τα μέλη των χωρών του ΟΟΣΑ (OECD). Το υπόδειγμα χαρακτηρίζεται από τις ακόλουθες οκτώ (8) βασικές τάσεις: μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στα κατώτερα κλιμάκια, παρέχοντας ευελιξία στη διοίκηση για τη διαμόρφωση της στρατηγικής, διασφάλιση ποιότητας μέσα από τον έλεγχο, την υπευθυνότητα, την υποχρέωση λογοδοσίας και τις αμοιβές με βάση την απόδοση, ανάπτυξη συνθηκών ανταγωνισμού και ελευθερία επιλογών από την αγορά, παροχή υπηρεσιών που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των πολιτών, βελτίωση της διοίκησης και εκπαίδευσης του ανθρώπινου δυναμικού, αναβάθμιση της τεχνολογίας πληροφόρησης με τη χρήση νέων τεχνολογιών, βελτίωση της ποιότητας νομοθεσίας, και ενδυνάμωση των λειτουργιών καθοδήγησης για την υλοποίηση των πολιτικών και της στρατηγικής.

3. Κεφάλαιο: Η παρουσίαση άλλων μορφών οργάνωσης και λειτουργίας του κράτους σε χώρες τις Ε.Ε. και οι κάθε είδους επισημάνσεις διορθωτικών μέτρων για την δημόσια διοίκηση από διεθνείς οργανισμούς.

Η Ελλάδα ως χώρα – μέλος της Ε.Ε. έχει την σημαντική ευχέρεια να επεξεργαστεί και να υλοποιήσει τις καλές πρακτικές που εφαρμόζονται στα συστήματα της δημόσιας διοίκησης άλλων Ευρωπαϊκών Χωρών. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση συναντάμε τρία εκτεταμένα είδη δημόσιας διοίκησης (Kickert, W. 1997: 15-145) α) το Γερμανικό μανάτζμεντ, β) το μανάτζμεντ των Νότιων Ευρωπαϊκών Χωρών και γ) το μανάτζμεντ των Άγγλοσαξονικών χωρών συμπεριλαμβανομένων των Σκανδιναβικών χωρών και της Ολλανδίας που θεωρούνται μικτός τύπος του Άγγλοσαξονικού και Γερμανικού μοντέλου. Συνήθως οι διαφορές που συναντάμε στον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας των διοικητικών δομών και μηχανισμών των χωρών αυτών είναι εκτεταμένες (Kaboolian, L. 1998: 189-193). Οι διαφορές αυτές, προκύπτουν στις πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες που επικρατούν σε κάθε χώρα με βάση την ιδιαίτερη κουλτούρα και φιλοσοφία που διαθέτουν,

ανεξάρτητα και αντίθετα από το γεγονός, ότι οι βασικές αρχές της διοίκησης που εφαρμόζεται στις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα μπορούν σε μεγάλο βαθμό να εφαρμοστούν στις επιχειρήσεις παγκοσμίως, καθώς αυτές λειτουργούν σε ενοποιημένη, παγκόσμια αγορά, με ίδιους κανόνες και περιορισμούς (Dunleavy, P. & Hood, C. 1994: 15-24).

Ιδιαίτερο παράδειγμα για την οργάνωση και τη διοίκηση του κράτους μπορούμε να μελετήσουμε την Ισπανία. Μια χώρα – μέλος της Ε.Ε. που ανήκει στις νότιες χώρες όπως η Ελλάδα. Από το 1990 και μετά έγινε προσπάθεια να δημιουργηθεί ένα αποκεντρωμένο σύστημα με κεντρική, περιφερειακή και τοπική κυβέρνηση (Alba, C. 1997: 177-198). Στην Ισπανία μπορούμε να θεωρήσουμε ότι η διοίκηση λειτουργεί περισσότερο σαν ομοσπονδία παρά σαν κεντρικό κράτος. Υπάρχουν 17 αυτόνομες κοινότητες ή αυτό-διοικούμενες περιοχές, η διοίκηση των οποίων διαχειρίζεται περισσότερο από το 35%, των συνολικών δαπανών του δημόσιου τομέα. Η κυβέρνηση της Ισπανίας διατηρεί τον επιτελικό διοικητικό έλεγχο που αφορά τη διαμόρφωση και την εφαρμογή πολιτικών στους ευαίσθητους τομείς της εξωτερικής πολιτικής, της εσωτερικής ασφάλειας και άμυνας, της δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής (με την επίβλεψη και της Ε.Ε.), τη κοινωνική ασφάλιση, τις σημαντικές υποδομές όπως εθνικοί οδοί και σιδηρόδρομος, λιμάνια και θαλάσσιες ακτογραμμές και το νομικό σύστημα. Αντίθετα στους τομείς της υγείας της παιδείας, των δημοσίων έργων, της αγροτικής ανάπτυξης, του περιβάλλοντος, της τοπικής αυτοδιοίκησης και της κοινωνικής πολιτικής, η κυβέρνηση παραμένει ο γενικός διαμορφωτής των πολιτικών διασφαλίζοντας ότι επιτυγχάνονται τα ελάχιστα για την λειτουργία και απόδοση τους. Τελικός υπεύθυνος για την εφαρμογή των πολιτικών αυτών είναι οι τοπικοί θεσμοί, όπως οι Περιφέρειες που υποχρεούνται να παρέχουν στους πολίτες τους τις μέγιστες δυνατές υπηρεσίες (Araujo, J. 2002: 223-236).

Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση του ΟΟΣΑ (OECD 1997), η Ισπανία παρουσιάζει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στοιχεία που είναι κοινά με τις υπόλοιπες Ευρωπαϊκές χώρες του Νότου ως προς την οργάνωση και την λειτουργία του κράτους. Στο σύνολο τους, οι χώρες αυτές ανήκουν σε μια κουλτούρα οργάνωσης και λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης που βασίζεται στην πολυνομία και στην μεγάλη ιεραρχική δομή. Επιπλέον τονίζεται ότι, όλες οι χώρες της Νότιας Ευρώπης, εκτός

της Γαλλίας, δεν συμπεριλαμβάνονται συνήθως σε συγκριτικές μελέτες μεταρρυθμιστικών μοντέλων, διότι η εφαρμογή μεταρρυθμίσεων πραγματοποιείται με αργούς ρυθμούς και με πολλές δυσκολίες. Επιπλέον της Ισπανίας μπορούμε να παρατηρήσουμε κάποια χαρακτηριστικά της δημόσιας διοίκησης της Νέας Ζηλανδίας (Pallot, J. 2001: 383-401). Βασική τομή των μεταρρυθμίσεων αποτέλεσε η μεταφορά αρμοδιοτήτων στα κατώτερα επίπεδα διοίκησης, στα μεσαία στελέχη λήψης αποφάσεων και στις τοπικές αυτοδιοικήσεις. Άλλες χώρες με κάποιο ιδιαίτερο χαρακτηριστικό στις διοικητικές μεταρρυθμίσεις που αναπτύχθηκαν είναι η Βρετανία και οι ΗΠΑ (Pollitt, C. & Summa, H. 1997: 18-25). Οι χώρες αυτές χρησιμοποίησαν τους κανόνες και τα εργαλεία της φιλοσοφίας της Νέας Δημόσιας Διοίκησης όπως ήταν οι «Χάρτες Δικαιωμάτων των Πολιτών» (Citizen's Charters), η διασφάλιση σταθμισμένης ποιότητας των υπηρεσιών και ο έλεγχος των δημοσιονομικών μεγεθών. Οι διεθνείς οργανισμοί όπως το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) και ο ΟΟΣΑ (OECD) προωθούν τέτοιου είδους βέλτιστες πρακτικές προκειμένου να αναδείξουν την αξία και να καθοδηγήσουν τις κεντρικές και τοπικές κυβερνήσεις στον διοικητικό εκσυγχρονισμό (OECD, 2000). Αυτό ήταν και το χαρακτηριστικό γνώρισμα στις απαιτήσεις των δανειστών «όπως τους ονόμαζαν οι Έλληνες» κατά την διάρκεια της κρίσης στην Ελλάδα. Σημαντικός στόχος όλων των κυβερνήσεων αποτελεί η βελτίωση των σχέσεων ανάμεσα στη κυβέρνηση και στη διοίκηση (Pallot, J. 2001: 383-401). Πρωτίστως θα πρέπει να γίνει σαφές ότι η κυβέρνηση μιας χώρας και η διοίκηση της, είναι δυο ξεχωριστοί πυλώνες με αμφίδρομη σχέση. Η συνεργασία αυτών των δυο πυλώνων καθιστά εφικτή την αλλαγή της δημόσιας διοίκησης και την εφαρμογή των πολιτικών που καθορίζει η εκάστοτε κυβέρνηση. Το μεγάλο πρόβλημα συνήθως αναφορικά με τις συστάσεις και τις υποδείξεις που υπαγορεύονται στις εκθέσεις των διεθνών οργανισμών είναι ότι ο ρυθμός εφαρμογής αυτών των συστάσεων και πρακτικών οδεύει με ρυθμούς «χελώνας» όπως αναφέρεται και από τις ίδιες τις κυβερνήσεις (OECD, 2000). Βέβαια, τα τελευταία χρόνια, ως συνέπεια όλων των οικονομικών προκλήσεων που υπάρχουν, καταγράφεται ολοένα και περισσότερο, η επιθυμία των εθνικών κυβερνήσεων να συμμετέχουν στις ομάδες εργασίας και στα προγράμματα των οργανισμών για τον εκσυγχρονισμό της διοίκησης, γεγονός που επιβεβαιώνει τη δράση τους.

4. Η μορφή και δομή του νόμου 4622/2019.

Για την Ελλάδα μετά από την δεκαετή επιτήρηση και την έξοδο της από τα αλλεπάλληλα προγράμματα δημοσιονομικής προσαρμογής που ταλάνισαν και επηρέασαν την κοινωνία και τους θεσμούς της χώρας, που δοκίμασαν τα όρια και τις αντοχές ακόμα και του ίδιου του Δημοκρατικού Πολιτεύματος, έφτασε η ώρα, να αξιοποιήσει τα θετικά και να αναβαθμίσει την ποιότητα της δημόσιας διοίκησης μέσα από ριζικές αλλαγές που στο κοντινό μέλλον θα επηρεάσουν θετικά την καθημερινότητα των πολιτών της. Η Κυβέρνηση του Πρωθυπουργού κ. Κυριάκου Μητσοτάκη που προέκυψε από τις εκλογές της 7^{ης} Ιουλίου 2019, έδειξε με δεικτικό τρόπο τις προτεραιότητες της. Ο πρώτος και θεμέλιος λίθος της διακυβέρνησης του, ήταν η εισήγηση νομοσχεδίου που αφορούσε την ίδια την κεφαλή του κράτους, δηλαδή την ίδια την κυβέρνηση και την οργάνωση και λειτουργία των οριζόντιων δομών της δημόσιας διοίκησης. Αυτό και ως πολιτική κίνηση αλλά και ως τεχνική πράξη αποδεικνύει την γνώση της κυβέρνησης για αλλαγές στον μεγάλο ασθενή της χώρας που είναι η οργάνωση, λειτουργία και απόδοση της ελληνικής δημόσιας διοίκησης.

Με τον νόμο 4622/2019 επιχειρείται μια σημαντική τομή στη λειτουργία του ελληνικού Κράτους, καθώς συστηματοποιείται και κωδικοποιείται σε έναν ενιαίο νόμο το σύνολο των διατάξεων που διέπουν την οργάνωση, τη λειτουργία και τη διαφάνεια τη Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης. Ο νόμος χωρίζεται σε έξι μέρη όπου: Το *Μέρος Α'* αναφέρεται στην Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα, το *Μέρος Β'* στην οργάνωση της κεντρικής δημόσιας διοίκησης, το *Μέρος Γ'* στη λειτουργία του επιτελικού κράτους, το *Μέρος Δ'* στη θέσπιση σύγχρονων και αποτελεσματικών εγγυήσεων διαφάνειας και ακεραιότητας, το *Μέρος Ε'* στα ζητήματα ανθρώπινου δυναμικού που είναι αναγκαία για την εφαρμογή του νόμου και το *Μέρος ΣΤ'* που αναφέρεται σε ειδικές, μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις που στην περίπτωση της συγκεκριμένης εργασίας δεν κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί. Πέραν όμως της συγκέντρωσης σε ένα ενιαίο νομοθέτημα, διατάξεων που μέχρι τώρα ήταν διάσπαρτες όπως είδαμε και στο 1^ο κεφάλαιο και κατακερματισμένες, όπως επίσης της αναγκαίας επικαιροποίησης και του εκσυγχρονισμού διατάξεων που δεν ανταποκρίνονταν πλέον στις σύγχρονες

ανάγκες, επέρχεται μια σειρά από θεσμικές τομές που αποσκοπούν στο να δημιουργήσουν τις αναγκαίες δομές για την αποτελεσματική λειτουργία του κρατικού μηχανισμού, ανεξαρτήτως πολιτικών εναλλαγών, στη βάση των καλύτερων διεθνών πρακτικών. Με τον τρόπο αυτό συγκροτείται για πρώτη φορά στην Ελλάδα ένα σύγχρονο εγχειρίδιο διακυβέρνησης που στηρίζεται στη διάκριση των οργάνων του κράτους και στην τυποποίηση των διαδικασιών του δημοσίου.

Ειδικότερα: *«Διακρίνεται έμπρακτα και αποτελεσματικά η Κυβέρνηση από τη Διοίκηση»*. Ανατίθενται καταρχήν στους επικεφαλής της διοικητικής ιεραρχίας, η έκδοση του συνόλου των ατομικών διοικητικών πράξεων καθώς επίσης και η διοικητική και οικονομική διαχείριση του κάθε Υπουργείου. Ως διατάκτες του προϋπολογισμού των Υπουργείων ορίζονται οι Υπηρεσιακοί Γραμματείς που επιλέγονται με αντικειμενικά κριτήρια και χωρίς την οποιαδήποτε πολιτική παρέμβαση. *«Εξασφαλίζονται εχέγγυα διαφάνειας και ακεραιότητας στην κρατική λειτουργία»*. Προς αυτή την κατεύθυνση επιχειρούνται, μεταξύ άλλων, δύο τομές: Αφενός η θέσπιση ενός ολοκληρωμένου και συνεκτικού πλαισίου κωλυμάτων, ασυμβιβάστων και κανόνων αποφυγής σύγκρουσης συμφερόντων των μελών της Κυβέρνησης, των Υφυπουργών, των Γενικών και Ειδικών Γραμματέων, των οργάνων διοίκησης του δημοσίου τομέα που καταλαμβάνει, για πρώτη φορά και το χρονικό διάστημα που έπεται της άσκησης των καθηκόντων των ανωτέρω προσώπων. Αφετέρου, η σύσταση μιας νέας ανεξάρτητης αρχής, της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (ΕΑΔ), που αποσκοπεί στην ενίσχυση της διαφάνειας, της ακεραιότητας και της λογοδοσίας στην κρατική και κυβερνητική δράση, όπως επίσης στην πρόληψη και την αντιμετώπιση φαινομένων διαφθοράς. Στην Αρχή (ΕΑΔ) αυτή μεταφέρονται οι αρμοδιότητες που παρέμεναν κατακερματισμένες σε πληθώρα εξειδικευμένων φορέων που ασκούσαν ελεγκτικά καθήκοντα, η αποτελεσματικότητα των οποίων ήταν εκ των πραγμάτων περιορισμένη. *«Συντονίζεται αποτελεσματικά η κυβερνητική δράση»*. Ο νόμος 4622/2019 θεσπίζοντας τη νέα επιτελική δημόσια υπηρεσία της Προεδρίας της Κυβέρνησης, επιδιώκει τη διασφάλιση των αναγκαίων προϋποθέσεων για τον αποτελεσματικό συντονισμό της κυβερνητικής λειτουργίας. Προς αυτή την κατεύθυνση θεσπίζεται ένας ενεργότερος ρόλος της Προεδρίας της Κυβέρνησης, μέσω της Γενικής Γραμματείας Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων στη νομοπαρασκευαστική διαδικασία, έτσι ώστε να επιτευχθεί η τήρηση των αρχών και

εργαλείων της Καλής Νομοθέτησης και να καταπολεμηθούν εμπράκτως η πολυνομία και η κακονομία. Περαιτέρω, μέσω των δύο Γενικών Γραμματειών Συντονισμού, διαμορφώνεται το πλαίσιο της αποτελεσματικής παρακολούθησης και αξιολόγησης της κυβερνητικής πολιτικής που διευκολύνονται μέσω της χρήσης ενός προηγμένου ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος.

Ο νόμος 4622/2019 αποσκοπεί στο να διαμορφώσει τις συνθήκες εκείνες, ώστε η εμπιστοσύνη των πολιτών και των επιχειρήσεων, σε όρους αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας να θεωρείται αυτονόητη απέναντι στους κυβερνητικούς θεσμούς και τη Δημόσια Διοίκηση. Στο πλαίσιο αυτό, ορίζει τις δομές της Κεντρικής Διοίκησης και τον τρόπο με τον οποίο αυτές λειτουργούν, ενώ οριοθετεί για πρώτη φορά τον ολοκληρωμένο στρατηγικό προγραμματισμό και τον συντονισμό της διοικητικής λειτουργίας. Ο νόμος αυτός, αποτελεί τον ολοκληρωμένο χάρτη του Κεντρικού Διοικητικού Συστήματος στην Ελλάδα. Επιδιώκει να βελτιώσει και να εξορθολογήσει τον τρόπο άσκησης της Εκτελεστικής Εξουσίας και να τον εκσυγχρονίσει, ώστε να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες κοινωνικές προκλήσεις και τις επιθυμίες των πολιτών και των επιχειρήσεων. Στον πυρήνα του βρίσκεται η θεμελιώδης ιδέα ότι η Δημόσια Διοίκηση και το Κράτος αποτελούν το αναγκαίο συμπλήρωμα μιας δημοκρατικά ώριμης και οικονομικά εύρωστης κοινωνίας με κοινό πεδίο δράσης. Μιας κοινωνίας που διαχέεται από δικαιοσύνη, ελευθερία και αλληλεγγύη, η οποία προσφέρει στους πολίτες το απαραίτητο πλαίσιο ασφάλειας, για να επιδιώξουν την ατομική και συλλογική τους ολοκλήρωση. Το Κράτος και η Δημόσια Διοίκηση ως αναπόσπαστο κομμάτι του, υπάρχουν για να οριοθετήσουν το πλαίσιο εντός του οποίου η κοινωνία πραγματώνει το όραμά της υπό το πρίσμα της ελευθερίας, της ασφάλειας και της ισονομίας. Απώτερος στόχος δεν είναι άλλος από την εδραίωση ενός σύγχρονου Κράτους Δικαίου που είναι πυλώνας της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της αξιοκρατίας, της διαφάνειας, της ισότητας και της ισονομίας και το οποίο παρέχει ποιοτικές δημόσιες υπηρεσίες με σεβασμό στα χρήματα του Έλληνα φορολογουμένου. Ενός ικανού και αποτελεσματικού Κράτους το οποίο καθίσταται αρωγός στην ελεύθερη οικονομική ανάπτυξη και στη δημιουργία θέσεων εργασίας. Οι διατάξεις του νόμου 4622/2019, περιλαμβάνουν ενέργειες και δράσεις στη βάση συγκεκριμένων αξόνων οργάνωσης και λειτουργίας του κρατικού εποικοδομήματος, οι οποίοι αναλύονται κάτωθι: α) Ρυθμιστική λειτουργία του

Κράτους. Ο άξονας αυτός συμπεριλαμβάνει την έκταση και τον τρόπο παρέμβασης του Κράτους, διαμέσου της νομοπαρασκευαστικής λειτουργίας, στην κοινωνία. Οι στόχοι είναι δύο: **αα)** η ανάκτηση της εμπιστοσύνης των πολιτών προς την Πολιτεία και η βελτίωση της συμμόρφωσης των πολιτών προς τη νομοθεσία και **ββ)** η αλλαγή νοοτροπίας και αντίληψης των δημοσίων υπαλλήλων και του πολιτικού συστήματος σχετικά με τη σημασία της ρύθμισης στην κοινωνία. **β)** Ελεγκτική λειτουργία του κράτους. Η ελεγκτική λειτουργία που συνδέεται άμεσα με τη λογοδοσία, αποτελεί επιτακτική ανάγκη για τους πολίτες. Οι στόχοι είναι δύο: **αα)** η ανάκτηση της εμπιστοσύνης του πολίτη ως προς την ειλικρινή θέση και βούληση του Κράτους να εφαρμοστούν ισότιμα και στο ακέραιο οι κανόνες και **ββ)** η προώθηση του υγιούς ανταγωνισμού και η προστασία του δημοσίου συμφέροντος. **γ)** Παροχή δημόσιων υπηρεσιών. Η εξασφάλιση της παροχής ποιοτικών δημοσίων υπηρεσιών είναι ο σημαντικότερος λόγος ύπαρξης ενός Κράτους και αποτελεί τον πυρήνα της νομιμοποίησής του από τους πολίτες. Η ποιότητα, όσον αφορά στην παροχή των δημοσίων υπηρεσιών, σχετίζεται με την ικανοποίηση των πολιτών από την ανεμπόδιστη και χωρίς περιορισμούς χρήση τους. Εδώ οι στόχοι είναι προφανείς: **αα)** η διαβεβαίωση προς τους φορολογούμενους πολίτες για την ανταποδοτικότητα των φόρων που καταβάλουν και **ββ)** η προώθηση της διοικητικής αποκέντρωσης και της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης για να καταστούν οι υπηρεσίες περισσότερο προσιτές και εγγύτερες στον πολίτη και στις επιχειρήσεις. **δ)** Εσωτερική οργάνωση του κράτους. Η εσωτερική οργάνωση του Κράτους αποτελεί την αναγκαία προϋπόθεση για να υλοποιηθούν οι προαναφερόμενοι τρεις άξονες. Θέτει δύο βασικούς στόχους με επίκεντρο τον ανθρώπινο παράγοντα: **αα)** την ανάκτηση της εμπιστοσύνης των πολιτών προς την εκτελεστική εξουσία και **ββ)** την ανάκτηση της εμπιστοσύνης του δημοσίου υπαλλήλου στις δυνατότητές του. Σύμφωνα με το πλαίσιο που θέτουν οι τέσσερις ανωτέρω άξονες, ο νόμος επιδιώκει καταρχάς, αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας της Κυβέρνησης, με βασικούς στόχους την ύπαρξη ενός ισχυρού συντονιστικού πυρήνα υπό τη μορφή του Υπουργικού Συμβουλίου και με την καθοδήγηση του Πρωθυπουργού, τη δημιουργία σύγχρονων και ευέλικτων συλλογικών κυβερνητικών οργάνων και τέλος την καθιέρωση ενός ευέλικτου και αποτελεσματικού σώματος Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών που θα τηρούν αυστηρές διαδικασίες στρατηγικού προγραμματισμού σε ετήσια βάση.

Περαιτέρω, ο εφαρμοστικός μηχανισμός του κυβερνητικού έργου, ήτοι η Δημόσια Διοίκηση οριοθετείται για πρώτη φορά με αναλυτικό και σαφή τρόπο τόσο σε επίπεδο δομών, όσο και σε επίπεδο αποστολής και γενικών αρχών λειτουργίας. Με τις προωθούμενες αλλαγές, διασαφηνίζονται τα όρια του πολιτικού και του διοικητικού επιπέδου με σκοπό την ενδυνάμωση του Διοικητικού Συστήματος, αλλά και τη βελτίωση της επικοινωνίας και της συνεργασίας μεταξύ των δύο επιπέδων της εκτελεστικής εξουσίας. Ένα σημαντικό στοιχείο της νέας αρχιτεκτονικής δομής είναι ότι πλέον ρυθμίζεται με συγκεκριμένους κανόνες η στελέχωση των ιδιαίτερων γραφείων των κυβερνητικών στελεχών από μετακλητούς υπαλλήλους και αποσπασμένους συνεργάτες, προκειμένου να θεσπισθούν κανόνες αποφυγής σύγκρουσης συμφερόντων. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου επιχειρούν να αμβλύνουν την επικάλυψη των αρμοδιοτήτων και την πολυδιάσπαση των Ανεξάρτητων Αρχών αλλά και των ελεγκτικών σωμάτων της διοίκησης. Στο επίκεντρο της λειτουργικής αναδιάρθρωσης της Δημόσιας Διοίκησης εγκαινιάζεται ένα σύγχρονο και πρωτοπόρο για τα ελληνικά δεδομένα σύστημα Προγραμματισμού και Παρακολούθησης του Κυβερνητικού Έργου, το οποίο αποτελεί την πρώτη ολοκληρωμένη και κεντρικά συντονισμένη απόπειρα εδραίωσης ενός συστήματος στοχοθεσίας και λογοδοσίας από την πλευρά των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης, στη βάση προκαθορισμένων στόχων, οι οποίοι με τη σειρά τους εντάσσονται σε ένα Ενοποιημένο Σχέδιο Κυβερνητικής Πολιτικής. Στο πλαίσιο αυτό, εξειδικεύονται τόσο οι διαδικασίες υλοποίησης του συστήματος, όσο και οι ρόλοι και οι αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων μερών. Το σημαντικότερο όμως όλων είναι η αλλαγή κουλτούρας που το παρόν σχέδιο νόμου επιδιώκει να επιφέρει σχετικά με τη λογοδοσία και την ανάληψη ευθύνης της Δημόσιας Διοίκησης απέναντι στους φορολογούμενους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Στο πλαίσιο της ρυθμιστικής διακυβέρνησης, ο ν. 4048/2012 δεν απέδωσε τα αναμενόμενα, καθώς η εφαρμογή του δεν εντάχθηκε σε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο λειτουργικής αναδιάρθρωσης της Δημόσιας Διοίκησης. Συνεπώς, κρίνεται απαραίτητο να καθοριστούν εκ νέου οι αρχές καλής νομοθέτησης και να διασφαλιστεί η απαρέγκλιτη εφαρμογή τους. Κεντρικό σημείο των νέων διατάξεων αποτελεί η καθιέρωση ετήσιου ρυθμιστικού προγραμματισμού, ο οποίος θα εκτελείται στο πλαίσιο του συστήματος Προγραμματισμού και Παρακολούθησης του Κυβερνητικού Έργου. Επιπλέον, καθορίζονται τα όργανα και τα μέσα υλοποίησης της ρυθμιστικής μεταρρύθμισης, ενώ εξασφαλίζεται ο κεντρικός

συντονισμός της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας ως αναγκαία προϋπόθεση εφαρμογής στην πράξη των θεμελιωδών αρχών και εργαλείων της καλής νομοθέτησης. Επιλέον επέρχεται και μια θεμελιώδης αλλαγή και στον τομέα των κλάδων των υπηρετούντων υπαλλήλων. Ως προς το σκέλος των κλάδων, το υφιστάμενο προσοντολόγιο – κλαδολόγιο που ρυθμίζεται από το π.δ. 50/2001 όπως ισχύει, χαρακτηρίζεται από πολυδιάσπαση και αλληλοεπικάλυψη των ειδικοτήτων ενώ περιλαμβάνει και μια σειρά από διοικητικούς ανορθολογισμούς. Με το νόμο 4622/2019 εισάγεται μια διαφορετική λογική διαχείρισης των κλάδων οι οποίοι εφεξής θα εντάσσονται σε συγκεκριμένες ομάδες (οικογένειες) κλάδων με συγκεκριμένα περιγράμματα και οι οποίες θα προϋποθέτουν διακριτές επαγγελματικές διαδρομές (σταδιοδρομίες) και διακριτή ιεραρχική και μισθολογική αντιμετώπιση. Στο πλαίσιο αυτό, σημαντική κρίνεται η δημιουργία διυπουργικών κλάδων με σκοπό την εύρυθμη λειτουργία του επιτελικού κράτους και την υποστήριξη του επιτελικού κέντρου διακυβέρνησης.

Τέλος, καθορίζονται οι βασικές υποχρεώσεις, οι ευθύνες και τα ασυμβίβαστα των δημοσίων υπαλλήλων, με σκοπό τη διασφάλιση των αρχών της διαφάνειας, της λογοδοσίας και της ακεραιότητας. Αυτή η δεοντολογικής φύσης ρύθμιση έχει ως στόχο την αποφυγή της σύγκρουσης συμφερόντων που θα επιτευχθεί με την λειτουργία του θεσμού της Εθνικής Αρχής για τη Διαφάνεια που θα παρακολουθεί και θα ελέγχει την εφαρμογή των ανωτέρω αρχών. Η Αρχή (Ε.Α.Δ.) έχει ως βασική αποστολή τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των δράσεων για την ενίσχυση της ακεραιότητας και της διαφάνειας, την επίτευξη μετρήσιμων αποτελεσμάτων για την καταπολέμηση της διαφθοράς και τη διαρκή ενημέρωση των πολιτών για τις δράσεις αυτές. Για το λόγο αυτό η Αρχή (Ε.Α.Δ.) θα είναι υπεύθυνη για το συνολικό σχεδιασμό, το συντονισμό, την εποπτεία και την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του συνόλου των ελεγκτικών μηχανισμών, δομών και υπηρεσιών, που δραστηριοποιούνται στον έλεγχο της δράσης των δημόσιων φορέων και οργανισμών και στην καταπολέμηση της διαφθοράς. Η Αρχή (Ε.Α.Δ.) ορίζεται ως ο υπεύθυνος φορέας για το σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου κατά της Διαφθοράς. Με το νόμο 4622/2019, για πρώτη φορά συστήνεται στην Ελλάδα ένας πραγματικά ανεξάρτητος φορέας με οριζόντια αρμοδιότητα για την ενίσχυση της λογοδοσίας και την καταπολέμηση της

διαφθοράς με τα απαιτούμενα εχέγγυα ανεξαρτησίας και αμεροληψίας, σύμφωνα με τις καλές διεθνείς πρακτικές και τις απαιτήσεις της ευρωπαϊκής νομοθεσίας και του διεθνούς δικαίου που έχει κυρώσει η Ελλάδα. Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (Ε.Α.Δ.) συστήνεται ως μία ανεξάρτητη νομοθετικά κατοχυρωμένη αρχή. Η νέα Αρχή (Ε.Α.Δ.) απολαύει λειτουργικής ανεξαρτησίας, διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας και δεν υπόκειται σε έλεγχο από κυβερνητικά όργανα, κρατικούς φορείς ή άλλες διοικητικές αρχές, προκειμένου να διασφαλιστεί η ανεξαρτησία της. Ως θεσμικό αντίβαρο, η Αρχή (Ε.Α.Δ.) υπόκειται σε κοινοβουλευτικό έλεγχο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής και στο νόμο 4622/2019. Πέραν τούτου θεσπίζεται ένα ολοκληρωμένο σύστημα εσωτερικών και εξωτερικών μηχανισμών ελέγχου και εξισορρόπησης, θέτοντας τα απαραίτητα εχέγγυα ακεραιότητας, διαφάνειας και λογοδοσίας γύρω από την οργάνωση και τη λειτουργία της Αρχής (Ε.Α.Δ.). Πέραν του προβλεπόμενου ελέγχου από το Κοινοβούλιο, πρόσθετες εγγυήσεις περιλαμβάνουν μία σειρά από ασυμβίβαστα για τα όργανα διοίκησης, την υποχρέωση υποβολής δηλώσεων πόθεν έσχεσ, την ενεργητική διαχείριση φαινομένων σύγκρουσης συμφερόντων, υποχρεώσεις εχεμύθειας και κυρίως την τακτική επικοινωνία των δράσεων και των αποτελεσμάτων της Αρχής προς τους πολίτες. Από την έναρξη λειτουργίας της Αρχής, καταργούνται η Γενική Γραμματεία για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς (στο εξής ΓΕ.Γ.ΚΑ.Δ.) του Υπουργείου Δικαιοσύνης, οι υπαγόμενοι στη ΓΕ.Γ.ΚΑ.Δ φορείς: α) Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (στο εξής Σ.Ε.Ε.Δ.Δ.) και β) Σώμα Επιθεωρητών Δημόσιων Έργων (στο εξής Σ.Ε.Δ.Ε), το Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (στο εξής Σ.Ε.Υ.Υ.Π.) που υπάγεται στο Υπουργείο Υγείας και ελέγχεται επιχειρησιακά από τη ΓΕ.Γ.ΚΑ.Δ., το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Μεταφορών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών (στο εξής Σ.Ε.Ε.ΜΕ.), που υπάγεται στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, και ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης (στο εξής Γ.Ε.Δ.Δ.) που εποπτεύεται από το Υπουργείο Εσωτερικών. Επιδιωκόμενοι στόχοι της αναδιάρθρωσης αυτής είναι η μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στην καταπολέμηση της διαφθοράς, η ορθολογικότερη αξιοποίηση του υπάρχοντος ανθρώπινου δυναμικού και η κατάργηση της αλληλοεπικάλυψης αρμοδιοτήτων. Στις διατάξεις του νόμου 4622/2019 ακολουθείται εν μέρει η τυπολογία των ρυθμίσεων του ν. 3051/2002 περί των συνταγματικά κατοχυρωμένων ανεξάρτητων διοικητικών αρχών και εν μέρει η τυπολογία νεότερων νομοθετικών κειμένων με τα οποία έχουν

συσταθεί ανεξάρτητες μη συνταγματικά κατοχυρωμένες αρχές, όπως ο ν. 3832/2010 για την Ελληνική Στατιστική Αρχή, ο ν. 4013/2011 για την Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων και ο ν. 4389/2016 για την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων. Οι διατάξεις του παρόντος σχεδίου νόμου αλλά και το σύνολο των οργανωτικών, λειτουργικών και επιχειρησιακών χαρακτηριστικών της Αρχής (Ε.Α.Δ.) βασίζονται στο πρότυπο των πιο επιτυχημένων διεθνώς, αντίστοιχων φορέων και ερείδονται στην ενδελεχή καταγραφή και ανάλυση των αδυναμιών της υφιστάμενης κατάστασης, των απαιτήσεων των διεθνών συμβάσεων για την καταπολέμηση της διαφθοράς και των πιο καινοτόμων διεθνώς πολιτικών για την ενίσχυση της ακεραιότητας, καθώς και στη στάθμιση εναλλακτικών μεταρρυθμιστικών επιλογών σε σχέση με τις πραγματικές ανάγκες και προκλήσεις της ελληνικής πραγματικότητας. Μεταξύ άλλων, οι διατάξεις του παρόντος νόμου βασίζονται: **1)** στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς (UNCAC), η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 09-12-2003 και κυρώθηκε από την Ελλάδα με τον ν. 3666/2008, **2)** στις Συμβάσεις Ποινικού και Αστικού Δικαίου για τη Διαφθορά του Συμβουλίου της Ευρώπης, οι οποίες υπεγράφησαν στο Στρασβούργο στις 27-01-1999 και 04-11-1999 και κυρώθηκαν από την Ελλάδα με τους ν. 3560/2007 και ν. 2957/2001 αντίστοιχα, **3)** στη Σύμβαση του ΟΟΣΑ για την καταπολέμηση της δωροδοκίας αλλοδαπών δημοσίων λειτουργών σε διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές, η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 21-11-1997 και κυρώθηκε από την Ελλάδα με τον ν. 2656/1998, **4)** στον 16ο Στόχο Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ, ο οποίος αναφέρεται στην ειρήνη, τη δικαιοσύνη και τους ισχυρούς θεσμούς. Ο υπο-στόχος 16.5 επιδιώκει να μειώσει ουσιαστικά κάθε μορφής διαφθορά και δωροδοκία. Μολονότι οι 17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ δεν έχουν νομική ισχύ σε εθνικό επίπεδο, η Αρχή (Ε.Α.Δ.) ενσωματώνει τον στόχο αυτό στην αποστολή της. Η Αρχή σκοπεύει να κινητοποιήσει όλες τις υγιείς δυνάμεις του ιδιωτικού τομέα, τους φορείς της κοινωνίας των πολιτών και κυρίως τους πολλούς άξιους και έμπειρους δημοσίους υπαλλήλους και λειτουργούς, οι οποίοι θα αναλάβουν την υλοποίηση αυτής της διαρθρωτικής αλλαγής, που είναι ιδιοκτησία της ελληνικής πολιτείας και των Ελλήνων πολιτών, απαντά στις προτεραιότητες της ελληνικής κοινωνίας και διατρέχει οριζόντια και δημιουργικά το σύνολο της δράσης των κυβερνητικών και δημόσιων οργάνων και φορέων.

Ο λόγος αναγκαιότητας της Αρχής (Ε.Α.Δ.) διαμορφώθηκε κατόπιν επεξεργασίας όλων των διαθέσιμων μέχρι σήμερα εκθέσεων αξιολόγησης της εφαρμογής των δεσμεύσεων της χώρας που πηγάζουν από τις σχετικές με την καταπολέμηση της διαφθοράς διεθνείς συμβάσεις που έχει κυρώσει η Ελλάδα. Ειδικότερα, αναλύθηκαν τα συμπεράσματα και οι προτάσεις της ομάδας εργασίας του ΟΟΣΑ για την καταπολέμηση της δωροδοκίας αλλοδαπών δημοσίων λειτουργών σε διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές (OECD Working Group on Bribery in International Business Transactions), οι διαπιστώσεις από την επισκόπηση της εφαρμογής της Σύμβασης του ΟΗΕ (ομάδα επισκόπησης της εφαρμογής της Σύμβασης του ΟΗΕ-Implementation Review Group), καθώς και τα ευρήματα και οι συστάσεις της Ομάδας κρατών κατά της διαφθοράς (Group of states against corruption - GRECO) που λειτουργεί στο πλαίσιο των Συμβάσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης. Επιπρόσθετα, ελήφθησαν υπόψη οι διαπιστώσεις για την Ελλάδα, της Ομάδας Δράσης για το Οικονομικό Έγκλημα (FATF – Financial Action Task Force). Πέραν της αξιοποίησης των ουσιαστικών ευρημάτων, διαπιστώσεων και συστάσεων που συνδέονται με τη δράση των παραπάνω διεθνών οργανισμών, η Αρχή (Ε.Α.Δ.) αποσκοπεί στο να αντιμετωπίσει το έλλειμμα συντονισμού και αποτελεσματικής ανταπόκρισης του κρατικού μηχανισμού στις απαιτήσεις αλλά και τις προκλήσεις που απορρέουν από τα διαλαμβανόμενα στις προαναφερθείσες συμβάσεις και συνθήκες και τις σχετικές δράσεις αξιολόγησης της εφαρμογής των διατάξεών τους σε εθνικό επίπεδο. Στους ειδικότερους λόγους που καθιστούν επιτακτική και αναγκαία την λειτουργία της Αρχής συγκαταλέγονται οι εξής διαπιστώσεις: α) Οι παλαιότεροι εκ των καταργούμενων φορέων (Γ.Ε.Δ.Δ., Σ.Ε.Ε.Δ.Δ., Σ.Ε.Υ.Υ.Π., Σ.Ε.Δ.Ε., Σ.Ε.Ε.ΜΕ.) οι οποίοι συνεστήθησαν βάσει διαφορετικών δεδομένων και αναγκών πριν από 15-20 χρόνια περίπου, ελάχιστα εξελίχθηκαν στο διάστημα αυτό, ενώ ο νεότερος εξ αυτών, η ΓΕ.Γ.ΚΑ.Δ., δεν κατόρθωσε να ανταποκριθεί στην αποστολή της, λόγω των οργανωτικών και επιχειρησιακών προβλημάτων που αντιμετώπισε, καθώς και της υπαγωγής και εξάρτησής της από την εκτελεστική εξουσία και τους κυβερνητικούς μηχανισμούς. β) Ενδεικτικά σημειώνεται ότι η Ελλάδα δεν έχει μέχρι σήμερα μεταξύ άλλων, αναπτύξει κοινά πρότυπα διενέργειας ελέγχων και επιθεωρήσεων στον δημόσιο τομέα, κοινά πρότυπα και εργαλεία διερεύνησης φαινομένων διαφθοράς, οριζόντια πολιτική διαχείρισης κινδύνων διαφθοράς για το σύνολο των δημόσιων πολιτικών και προγραμμάτων, εθνικό σύστημα ακεραιότητας,

εθνικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου (Internal Control System), ολοκληρωμένη πολιτική υποδοχής και αξιολόγησης -βάσει προκαθορισμένων κριτηρίων- των καταγγελιών διαφθοράς. γ) Οι πρακτικές διενέργειας ελέγχων και επιθεωρήσεων, αλλά και το γενικότερο πλαίσιο λογοδοσίας της δράσης των δημόσιων οργανισμών δεν έχουν εξελιχθεί παράλληλα με τα συστήματα δημόσιας διακυβέρνησης και διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών παρά τις δραστικές μεταβολές που επήλθαν τόσο σε διεθνές όσο και σε εθνικό επίπεδο, λόγω των αυξανόμενων απαιτήσεων της κοινωνίας οι οποίες υπήρξαν απόρροια, μεταξύ άλλων, της οικονομικής κρίσης και των προγραμμάτων δημοσιονομικής προσαρμογής. Το έλλειμμα αυτό θα καλύψει η Αρχή (Ε.Α.Δ.), καθώς η απουσία, μεταξύ άλλων, των ενδεικτικώς ανωτέρω αναφερόμενων προτύπων και πολιτικών όχι μόνο δεν επιτρέπουν στα άξια και πεπειραμένα στελέχη που δραστηριοποιούνται στους τομείς των επιθεωρήσεων, των ελέγχων και της καταπολέμησης της διαφθοράς να κάνουν αποτελεσματικά τη δουλειά τους, αλλά παράλληλα δεν επιτρέπει την εξαγωγή συγκρίσιμων και αξιοποιήσιμων στοιχείων, προκειμένου να εντοπιστούν οι διαρθρωτικές αιτίες για την εκδήλωση φαινομένων διαφθοράς και να αναπτυχθούν τα κατάλληλα εργαλεία για τη ριζική αντιμετώπισή τους. Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα για την αποτελεσματική καταπολέμηση του φαινομένου στην Ελλάδα, όπως και σε άλλες χώρες, είναι η διασπορά των υπηρεσιών και ελεγκτικών μηχανισμών και σωμάτων, που επιφορτίζονται με την καταπολέμηση της διαφθοράς, η υπαγωγή τους σε διάφορες δομές και Υπουργεία, η αλληλοεπικάλυψη αρμοδιοτήτων και η έλλειψη ουσιαστικού συντονισμού δράσης τους, με τελικό αποτέλεσμα τη δυσλειτουργία τους και την αναποτελεσματικότητα στην καταπολέμηση της διαφθοράς. Η χώρα μας επίσης, στερείται ενιαίου και συστημικού πλαισίου δημόσιας λογοδοσίας που να καλύπτει το σύνολο των στρατηγικών και επιχειρησιακών συστημάτων και διαδικασιών καθώς και των δημόσιων πολιτικών και προγραμμάτων. Παρά τους σημαντικούς πόρους που έχουν δαπανηθεί τα τελευταία χρόνια στη λήψη τεχνικής βοήθειας από διεθνείς οργανισμούς, η έλλειψη συνεργασίας και ο κατακερματισμός των αρμοδιοτήτων μεταξύ πλειόνων φορέων, που ερίζουν για την πρωτοκαθεδρία και την πρωτοβουλία στο πεδίο αυτό, δεν επέτρεψε στην Ελλάδα να αξιοποιήσει κατάλληλα τις ευκαιρίες αυτές αναπτύσσοντας διατηρήσιμες και αποτελεσματικές πολιτικές ενίσχυσης της λογοδοσίας και καταπολέμησης της διαφθοράς. Επίσης, απουσιάζει μία ολοκληρωμένη και διατηρήσιμη πολιτική εκπαίδευσης και ανάπτυξης

ικανοτήτων που να επικεντρώνεται σε θέματα λογοδοσίας και καταπολέμησης της διαφθοράς. Η Αρχή (Ε.Α.Δ.) προτεραιοποιεί προγράμματα ανάπτυξης ικανοτήτων όχι μόνο των επιθεωρητών-ελεγκτών, αλλά και των μελών της κυβέρνησης, των αιρετών αξιωματούχων και του συνόλου των στελεχών του δημόσιου τομέα, προκειμένου να αναδειχθούν τα πλεονεκτήματα για τη δημόσια διοίκηση αλλά και την κοινωνία από την ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικών και εργαλείων διασφάλισης και ενίσχυσης της ακεραιότητας και τη δημιουργία δικλίδων ασφάλειας που δεν θα ευνοούν την ανάπτυξη φαινομένων διαφθοράς. Σε αυτό το πλαίσιο η Αρχή (Ε.Α.Δ.) θα αξιοποιήσει και σύγχρονα εργαλεία, όπως η ανάλυση δεδομένων (data analytics), οι συμπεριφορικές προσεγγίσεις (behavioural approaches) και η αξιοποίηση της τεχνητής νοημοσύνης (Artificial Intelligence), οι οποίες απουσιάζουν εντελώς από τις δράσεις για την καταπολέμηση της διαφθοράς. Ένα ακόμα πολύ σημαντικό πρόβλημα είναι η τεράστια απόσταση και δυσπιστία μεταξύ των δημόσιων φορέων καταπολέμησης της διαφθοράς και των φορέων, οργανισμών και οντοτήτων του ιδιωτικού τομέα. Η Αρχή (Ε.Α.Δ.) αποτελεί το θεμέλιο λίθο για την ανάπτυξη μιας συνεκτικής δέσμης δράσεων εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης του συνόλου της κοινωνίας, οι οποίες θα διαρθρώνονται γύρω από ειδικότερες πολιτικές για κρίσιμες κοινωνικές ομάδες, όπως είναι οι μαθητές και οι φοιτητές και θα αποσκοπούν στην ανάπτυξη μιας επικρατούσας κοινωνικής κουλτούρας αντιδιαφθοράς. Η Αρχή (Ε.Α.Δ.) θα εμπλακεί για πρώτη φορά, σε έναν τακτικό και δομημένο διάλογο με το σύνολο των κοινωνικών δυνάμεων. Ο τρίτος επιχειρησιακός πυλώνας έχει ακριβώς ως βασική αποστολή τον σχεδιασμό και την υλοποίηση στοχευμένων δράσεων για τους φορείς του ιδιωτικού τομέα αλλά και τη συνεργασία με την εκπαιδευτική κοινότητα και τις οργανώσεις των πολιτών, καθώς και τους μεμονωμένους πολίτες. Ο στόχος της Αρχής (Ε.Α.Δ.) είναι η δημιουργία μιας κοινωνικής πανστρατιάς για την καταπολέμηση της διαφθοράς. Για τους παραπάνω λόγους, η Αρχή (Ε.Α.Δ.) αποτελεί την απαραίτητη διαρθρωτική μεταρρύθμιση και συνθήκη για τη συστημική αντιμετώπιση του ελλείμματος λογοδοσίας και της εκδήλωσης φαινομένων διαφθοράς. Βρίσκεται στον πυρήνα της διαμόρφωσης μιας ολοκληρωμένης δημόσιας πολιτικής, η οποία δεν περιορίζεται στον εκ των υστέρων εντοπισμό και αντιμετώπιση του φαινομένου αλλά επικεντρώνεται εξίσου στην πρόληψη και στην αποτροπή. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται επίσης, στην ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση του συνόλου της κοινωνίας, την αλλαγή των προτύπων και των

συμπεριφορών, καθώς και των επικρατούσων αντιλήψεων για τη δημόσια ηθική και ακεραιότητα. Η Αρχή (Ε.Α.Δ.) εδράζεται σε τρεις βασικούς επιχειρησιακούς πυλώνες, εισάγοντας για πρώτη φορά στην Ελλάδα ένα οργανωτικό και επιχειρησιακό μοντέλο συνεκτικών πολιτικών, καινοτόμων δράσεων και πρακτικών εργαλείων για την ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας και την καταπολέμηση της διαφθοράς. Οι πυλώνες αυτοί αφορούν στους τομείς: **α)** Διενέργειας Ελέγχων και Ερευνών, **β)** Πρόληψης και Πολιτικών Ακεραιότητας και **γ)** Σχέσεων με την Κοινωνία. Μία από τις χώρες που εφαρμόζει με πολύ καλά αποτελέσματα το θεσμικό και οργανωτικό αυτό μοντέλο είναι το Χονγκ-Κονγκ με την Ανεξάρτητη Επιτροπή κατά της Διαφθοράς (Independent Commission Against Corruption – ICAC), η οποία ιδρύθηκε το 1974 και απασχολεί 1400 περίπου υπαλλήλους (στοιχεία 2019). Η ανεξάρτητη αυτή Επιτροπή θεωρείται πρωτοπόρος στην ανάπτυξη της διεθνώς αναγνωρισμένης στρατηγικής που βασίζεται σε τρεις άξονες για την καταπολέμηση της διαφθοράς που διαρθρώνονται γύρω από έναν ισχυρό ελεγκτικό μηχανισμό, τη συστηματική πρόληψη και την ολοκληρωμένη εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας για την αντιμετώπιση τόσο των συμπτωμάτων όσο και των βασικών διαρθρωτικών και συστημικών αιτιών της διαφθοράς. Σημειώνεται ότι το Χονγκ-Κονγκ κατατάσσεται (στοιχεία 2019) για 25η χρονιά στην πρώτη θέση μεταξύ 186 χωρών ως η πιο ελεύθερη οικονομία του κόσμου βάσει του Index of Economic Freedom, με το βαθμό της ακεραιότητας της κυβέρνησης (Government Integrity) να είναι ένας από τους βασικούς δείκτες της έρευνας, ενώ στο δείκτη CPI της Διεθνούς Διαφάνειας κατατάχτηκε στη 14η θέση για το 2018. Αντίστοιχη δομή και αποστολή έχει και η Ανεξάρτητη Επιτροπή κατά της Διαφθοράς της Αυστραλίας (Πολιτείας της Νέας Νότιας Ουαλίας, Σίδνεϋ). Οι τρεις επιχειρησιακοί πυλώνες θα υποστηρίζονται από μία ισχυρή μονάδα διοικητικής υποστήριξης, ανθρώπινου δυναμικού, οικονομικής λειτουργίας, προμηθειών και τεχνολογιών της πληροφορικής, καλύπτοντας μία πάγια αδυναμία των ελεγκτικών φορέων και υπηρεσιών, οι αρμοδιότητες των οποίων αναλαμβάνονται από την Αρχή (Ε.Α.Δ.). Δεν απεμπολείται καμία απολύτως από τις ασκούμενες μέχρι σήμερα αρμοδιότητες από τους φορείς οι οποίοι καταργούνται και ενσωματώνονται στην νέα Αρχή (Ε.Α.Δ.). Αντίθετα, διασφαλίζεται το απαραίτητο θεσμικό, οργανωτικό, λειτουργικό και επιχειρησιακό πλαίσιο για την αποτελεσματική ενάσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών. Ενδυναμώνονται οι δομές, οι πολιτικές και τα εργαλεία με τα

οποία καλούνται να δουλέψουν οι επαγγελματίες που θα στελεχώσουν την Αρχή (Ε.Α.Δ.). Τίθενται οι βάσεις για την ανάπτυξη καινοτόμων στρατηγικών και πρακτικών εργαλείων, σύμφωνα με τις διεθνώς καλές πρακτικές προσαρμοσμένων όμως στις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες της ελληνικής πραγματικότητας. Για την εκπλήρωση της αποστολής και των επιχειρησιακών αντικειμένων που αναλαμβάνει η Αρχή, τόσο αυτών που ασκούνται σήμερα από τους καταργούμενους φορείς, όπως οι έλεγχοι και οι επιθεωρήσεις, όσο και των νέων, όπως η ανάπτυξη πολιτικών πρόληψης της διαφθοράς και ενίσχυσης της λογοδοσίας αλλά και οι δράσεις ευαισθητοποίησης της κοινωνίας, απαιτείται η προσέλκυση αλλά και η διατήρηση του πλέον ικανού προσωπικού, το οποίο θα πρέπει να διαθέτει εξειδικευμένες γνώσεις και ικανότητες, προκειμένου να μπορέσει να ανταποκριθεί με επιτυχία στις υψηλές απαιτήσεις των θέσεων που θα καταλάβει. Τέλος σημειώνεται ότι, το οργανωτικό μοντέλο της Αρχής (Ε.Α.Δ.) βασίζεται στην επισκόπηση, αξιολόγηση και προσαρμογή στην ελληνική πραγματικότητα στοιχείων από: **α)** αντίστοιχες Αρχές και φορείς άλλων κρατών μελών της Ε.Ε. και του ΟΟΣΑ, **β)** τα έργα τεχνικής βοήθειας που υλοποιήθηκαν στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια από διεθνείς οργανισμούς (Παγκόσμια Τράπεζα, ΟΟΣΑ, ΟΗΕ κ.ά.) και φορείς και εμπειρογνώμονες κρατών-μελών της Ε.Ε. όπως η Γαλλία, η Αυστρία, και **γ)** στα διδάγματα και τις προτάσεις που απορρέουν από τη συνεχή υποστήριξη που προσφέρει η Ε.Ε. μέσω υπηρεσιών όπως είναι η Υπηρεσία Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων (Structural Support Reform Services).

Για να αντιληφθούμε την σημασία και την αξία αυτού του νόμου, θα αναφερθούμε περιεκτικά με σχετική αναφορά στον τίτλο του κάθε άρθρου, προκειμένου να διαπιστώσουμε από την κοινή πείρα και εμπειρία μας, τις αλλαγές που εισάγει ο νέος νόμος. Επισημαίνεται ότι οι διατάξεις του νόμου που αφορούν το ΜΕΡΟΣ ΣΤ΄ δεν θα αναφερθούν γιατί είναι αντικείμενο τεχνικής φύσης. Ο παρόντας νόμος διαμορφώθηκε ως εξής:

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΥΠΟΥΡΓΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

- Άρθρο 1 Αρμοδιότητες και σύνθεση του Υπουργικού Συμβουλίου
Άρθρο 2 Σύγκληση και ημερήσια διάταξη του Υπουργικού Συμβουλίου
Άρθρο 3 Υπουργικά Συμβούλια Προγραμματισμού και Αξιολόγησης
Κυβερνητικού Έργου
Άρθρο 4 Διαδικασία συνεδριάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου
Άρθρο 5 Πράξεις και Διατάγματα Υπουργικού Συμβουλίου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

- Άρθρο 6 Συλλογικά Κυβερνητικά Όργανα -Γενικές Διατάξεις
Άρθρο 7 Κυβερνητικά Συμβούλια
Άρθρο 8 Κυβερνητικές Επιτροπές
Άρθρο 9 Γενικές διατάξεις για τα Συλλογικά Κυβερνητικά Όργανα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΙ

- Άρθρο 10 Διορισμός και ορκωμοσία των μελών της Κυβέρνησης και των
Υφυπουργών
Άρθρο 11 Πρωθυπουργός
Άρθρο 12 Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης
Άρθρο 13 Υπουργοί, Αναπληρωτές Υπουργοί και Υφυπουργοί
Άρθρο 14 Ευθύνη μελών της Κυβέρνησης και Υφυπουργών
Άρθρο 15 Ειδικές υποχρεώσεις μελών της Κυβέρνησης και Υφυπουργών
Άρθρο 16 Σειρά τάξης Υπουργείων και προβαδίσματος μελών της
Κυβέρνησης και Υφυπουργών
Άρθρο 17 Αναπλήρωση μελών της Κυβέρνησης και Υφυπουργών

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

- Άρθρο 18 Οριοθέτηση και αποστολή της Κεντρικής Δημόσιας Διοίκησης
Άρθρο 19 Αρχές καλής διακυβέρνησης και χρηστής διοίκησης

Άρθρο 20 Οργάνωση και λειτουργία των φορέων της Κεντρικής Δημόσιας
Διοίκησης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Άρθρο 21 Σύσταση και βασική διάρθρωση της Προεδρίας της Κυβέρνησης

Άρθρο 22 Αποστολή της Προεδρίας της Κυβέρνησης

Άρθρο 23 Γενική Γραμματεία του Πρωθυπουργού

Άρθρο 24 Μονάδα Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης της
Προεδρίας της Κυβέρνησης

Άρθρο 25 Γενική Γραμματεία Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων

Άρθρο 26 Γενικές Γραμματείες Συντονισμού Εσωτερικών Πολιτικών και
Οικονομικών και Αναπτυξιακών Πολιτικών

Άρθρο 27 Ειδική Γραμματεία Ο.Π.Σ. Παρακολούθησης και Αξιολόγησης
του Κυβερνητικού Έργου

Άρθρο 28 Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας και Ενημέρωσης

Άρθρο 29 Προσωπικό της Προεδρίας της Κυβέρνησης

Άρθρο 30 Ειδική διάταξη για το προσωπικό της Προεδρίας της
Κυβέρνησης

Άρθρο 31 Στελέχωση θέσεων ευθύνης της Προεδρίας της Κυβέρνησης

Άρθρο 32 Λοιπά υπηρεσιακά θέματα του προσωπικού της Προεδρίας της
Κυβέρνησης

Άρθρο 33 Αποδοχές του προσωπικού της Προεδρίας της Κυβέρνησης

Άρθρο 34 Δαπάνες της Προεδρίας της Κυβέρνησης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ

Άρθρο 35 Αποστολή, λειτουργίες και βασική διάρθρωση Υπουργείων

Άρθρο 36 Υπηρεσιακοί Γραμματείς Υπουργείων

Άρθρο 37 Εξουσία τελικής υπογραφής Υπηρεσιακών Γραμματέων

Άρθρο 38 Υπηρεσίες Συντονισμού Υπουργείων

Άρθρο 39 Μονάδες Εσωτερικού Ελέγχου

Άρθρο 40 Γραφεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ

Άρθρο 41 Γενικοί Γραμματείς

Άρθρο 42 Ειδικό Γραμματείς

Άρθρο 43 Αξιολόγηση Γενικών και Ειδικών Γραμματέων

Άρθρο 44 Γενικές διατάξεις για τους Γενικούς και Ειδικούς Γραμματείς

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ, ΥΦΥΠΟΥΡΓΩΝ, ΓΕΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΝ

Άρθρο 45 Οργάνωση και λειτουργία ιδιαίτερων γραφείων

Άρθρο 46 Στελέχωση των ιδιαίτερων γραφείων

Άρθρο 47 Διαδικασία στελέχωσης ιδιαίτερων γραφείων

Άρθρο 48 Ελάχιστα προσόντα και αποδοχές μετακλητών υπαλλήλων

ΜΕΡΟΣ Γ΄

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

Άρθρο 49 Ενοποιημένο Σχέδιο Κυβερνητικής Πολιτικής - Σχέδια Δράσης
Υπουργείων

Άρθρο 50 Ετήσιος ρυθμιστικός προγραμματισμός της Κυβέρνησης

Άρθρο 51 Ετήσιος προγραμματισμός ανθρώπινου δυναμικού της δημόσιας
Διοίκησης

Άρθρο 52 Διαδικασία προγραμματισμού κυβερνητικού έργου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

Άρθρο 53 Επίπεδα παρακολούθησης εφαρμογής του κυβερνητικού έργου

Άρθρο 54 Ετήσια Συνάντηση Γενικών Διευθυντών Κεντρικής Δημόσιας
Διοίκησης

Άρθρο 55 Πολιτική Επιτροπή Παρακολούθησης Δημοσίων Πολιτικών

Άρθρο 56 Αξιολόγηση αποτελεσμάτων εφαρμογής ρυθμίσεων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΝΟΜΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΚΑΛΗ ΝΟΜΟΘΕΤΗΣΗ

Άρθρο 57 Ορισμοί

Άρθρο 58 Αρχές Καλής Νομοθέτησης

Άρθρο 59 Ειδικοί κανόνες σύνταξης νομοσχεδίων

Άρθρο 60 Έναρξη ισχύος ρυθμίσεων

Άρθρο 61 Διαβούλευση

Άρθρο 62 Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης

Άρθρο 63 Νομοπαρασκευαστική διαδικασία Σχεδίων Νόμων και Κανονιστικών Πράξεων

Άρθρο 64 Επιτροπή Αξιολόγησης Ποιότητας της Νομοπαρασκευαστικής Διαδικασίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΔΙΚΑΙΟΥ

Άρθρο 65 Κωδικοποίηση νομοθεσίας και αναμόρφωση δικαίου

Άρθρο 66 Κεντρική Επιτροπή Κωδικοποίησης

Άρθρο 67 Διαδικασία κωδικοποίησης

ΜΕΡΟΣ Δ΄

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΚΩΛΥΜΑΤΑ, ΑΣΥΜΒΙΒΑΣΤΑ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΑΠΟΦΥΓΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗΣ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΙΣ, ΤΩΝ ΥΦΥΠΟΥΡΓΩΝ, ΤΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΝ, ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΤΑΚΛΗΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ

Άρθρο 68 Γενικές Διατάξεις

Άρθρο 69 Κωλύματα διορισμού

- Άρθρο 70 Ασυμβίβαστα
Άρθρο 71 Υποχρεώσεις κατά την άσκηση καθηκόντων
Άρθρο 72 Διαδικαστικές υποχρεώσεις για την αποφυγή σύγκρουσης
Συμφερόντων
Άρθρο 73 Υποχρεώσεις μετά τη λήξη των καθηκόντων
Άρθρο 74 Επιτροπή Δεοντολογίας
Άρθρο 75 Κυρώσεις
Άρθρο 76 Κωλύματα και ασυμβίβαστα μετακλητών υπαλλήλων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ, ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΚΑΙ ΥΦΥΠΟΥΡΓΩΝ

- Άρθρο 77 Ορισμός και διακρίσεις Αρχείου Πρωθυπουργού
Άρθρο 78 Γενικό Αρχείο Πρωθυπουργού
Άρθρο 79 Ιδιαίτερο Αρχείο Πρωθυπουργού
Άρθρο 80 Ηλεκτρονική αποτύπωση του Αρχείου Πρωθυπουργού
Άρθρο 81 Λοιπά Κυβερνητικά Αρχεία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ

- Άρθρο 82 Σύσταση της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας – Σκοπός και
Αρμοδιότητες
Άρθρο 83 Αρμοδιότητες της Αρχής – Πεδίο εφαρμογής
Άρθρο 84 Προσωπική και Λειτουργική ανεξαρτησία
Άρθρο 85 Σχέσεις με τη Βουλή, τις δικαστικές, εισαγγελικές και
διοικητικές αρχές – Διαφάνεια δράσεων
Άρθρο 86 Οργανισμός και Εσωτερικοί Κανονισμοί της Αρχής
Άρθρο 87 Όργανα Διοίκησης της Αρχής
Άρθρο 88 Επιλογή - Διορισμός-Πλαίσιο Καθηκόντων Συμβουλίου
Διοίκησης
Άρθρο 89 Αρμοδιότητες Συμβουλίου Διοίκησης
Άρθρο 90 Επιλογή-Διορισμός- Πλαίσιο καθηκόντων Διοικητή
Άρθρο 91 Αρμοδιότητες Διοικητή της Αρχής
Άρθρο 92 Προϋπολογισμός και Οικονομική διαχείριση

- Άρθρο 93 Αποδοχές προσωπικού
Άρθρο 94 Πειθαρχικά Συμβούλια – Υπηρεσιακά Συμβούλια
Άρθρο 95 Οργανωτική διάρθρωση της Αρχής
Άρθρο 96 Προσωπικό της Αρχής
Άρθρο 97 Προανακριτικές αρμοδιότητες και δικονομικές ρυθμίσεις
Άρθρο 98 Δικαστική εποπτεία
Άρθρο 99 Πειθαρχικές αρμοδιότητες
Άρθρο 100 Ελεγκτική διαδικασία
Άρθρο 101 Νομική υπεράσπιση – Δικαστικά έξοδα
Άρθρο 102 Δικαστική εκπροσώπηση της Αρχής
Άρθρο 103 Εθνικό Συντονιστικό Όργανο Ελέγχου και Λογοδοσίας
(Ε.Σ.Ο.Ε.Λ.)

ΜΕΡΟΣ Ε΄

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ

- Άρθρο 104 Σύσταση κλάδου
Άρθρο 105 Τρόπος και προσόντα διορισμού στους κλάδους
Άρθρο 106 Γενικές διατάξεις για τον ειδικό κλάδο
Άρθρο 107 Μισθολογικές διατάξεις
Άρθρο 108 Τροποποίηση των διατάξεων του ν. 4440/2016

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ

- Άρθρο 109 Ανάθεση δικαιώματος υπογραφής στους Προϊσταμένους
Γενικών Διευθύνσεων Υπουργείων

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1. Κεφάλαιο: Η παρουσίαση των θέσεων του εισηγητή του νόμου 4622/2019 και των εκπροσώπων των κομμάτων (Πρωθυπουργός, Αρχηγός Αξιοματικής Αντιπολίτευσης και λοιπών Αρχηγών κομμάτων) μέσα από τα πρακτικά της Βουλής.

Ο νόμος 4622/2019 πριν την εισαγωγή προς ψήφιση στην ολομέλεια της Βουλής των Ελλήνων, συζητήθηκε στην Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης και ετέθη σε ψηφοφορία. Τα κόμματα του Ελληνικού Κοινοβουλίου πλην της Νέας Δημοκρατίας που εισηγήθηκε το νομοσχέδιο ψήφισαν ως εξής: ο Εισηγητής του ΣΥΡΙΖΑ, ο Ειδικός Αγορητής του Κινήματος Αλλαγής, ο Ειδικός Αγορητής του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας και η Ειδική Αγορήτρια του ΜέΡΑ25 το καταψήφισαν, ενώ ο Ειδικός Αγορητής της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΥΣΗΣ – ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ επιφυλάχθηκε για την τελική τοποθέτησή του Προέδρου του κόμματος κατά τη συζήτηση του σχεδίου νόμου στη Βουλή.

Αφού το νομοσχέδιο εισήχθη στην ολομέλεια της Βουλής αξίζει να ερευνήσουμε την τοποθέτηση των κομμάτων σχετικά με την ψήφιση όχι απλά ενός νόμου αλλά ενός κειμένου που προσπαθεί να εντάξει την ελληνική δημόσια διοίκηση ξεκινώντας από την κορυφή της πυραμίδας σε μια σύγχρονη εποχή.

Το λόγο λαμβάνει ο εισηγητής του νομοσχεδίου και αρμόδιος Υπουργός Επικρατείας ο κ. Γεώργιος Γεραπετρίτης.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ (Υπουργός Επικρατείας): Αξιότιμοι κυρίες και κύριοι Βουλευτές, θα ήθελα κατ' αρχάς να ευχαριστήσω θερμά τα μέλη της Διαρκούς Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη σκληρή δουλειά η οποία επιτελέστηκε σε σύντομο χρόνο, για την πολύ δημιουργική συζήτηση η οποία υπήρξε και για όλα όσα συνεισέφεραν στη διαμόρφωση του παρόντος νομοσχεδίου. Επίσης, να ευχαριστήσω ιδίως τους εισηγητές και την τέως Υπουργό Διοικητικής

Μεταρρύθμισης κ. Ξενογιαννακοπούλου και την πρώην Υπουργό Διοικητικής Μεταρρύθμισης κ. Γεροβασίλη για τις πολύ δημιουργικές παρατηρήσεις τους. Θα ήθελα επί της διαδικασίας να αναφέρω ότι το παρόν νομοσχέδιο, μολονότι είχε γνήσια τον χαρακτήρα κατεπείγοντος, διότι θα έπρεπε να δημιουργηθούν οι δομές επί των οποίων θα βασιστεί η νέα κυβερνητική ιεραρχία, εντούτοις, με δική μου προσωπική επιλογή, δεν θέλησα να έρθει ως κατεπείγον. Ήθελα, έστω στον σύντομο χρόνο που μεσολαβεί έως τη λήξη των εργασιών της Ολομέλειας, να υπάρχει όσο το δυνατόν μεγαλύτερος χρόνος και για δημόσια διαβούλευση και για ακρόαση των φορέων και κυρίως -γιατί αυτό πιστεύω εν τέλει ότι είναι δημοκρατία- να έχουμε μια γνήσια διαβουλευτική συζήτηση ενώπιον της Διαρκούς Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. Για τον λόγο αυτό, υπήρξε δημόσια διαβούλευση έξι ημερών, υπήρξαν πολλαπλές συνεδριάσεις της Διαρκούς Κοινοβουλευτικής Επιτροπής και ακούστηκαν και οι φορείς οι οποίοι εκλήθησαν ενώπιον της Διαρκούς Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. Πράγματι, οφείλω να ομολογήσω ότι ήταν εξαιρετικά δημιουργική η όλη κοινοβουλευτική διαδικασία, την οποία οφείλω και εγώ από τη θέση αυτή να επαινέσω. Δεν αντιλαμβάνομαι δε ως οπισθοχώρηση την αποδοχή σημαντικών προτάσεων που έγιναν τόσο από τη Συμπολίτευση όσο και από την Αντιπολίτευση. Συνιστά, κατά την άποψή μου, τίτλο τιμής για το παρόν νομοσχέδιο ότι ενσωμάτωσε πολλές από τις παρατηρήσεις οι οποίες διατυπώθηκαν, στο πλαίσιο ιδίως της Διαρκούς Κοινοβουλευτικής Επιτροπής και θεωρώ ότι βελτιστοποιήθηκε κατά πολύ το συγκεκριμένο νομοσχέδιο, χωρίς βεβαίως, όπως συνομολογήθηκε, να αλλάξει η βασική του φιλοσοφία για την πρόσληψη που έχουμε εμείς περί του εκσυγχρονισμού του κράτους. **Τι είναι επιτελικό κράτος:** «Αρχή σοφίας η ονομάτων επίσκεψις», όπως έλεγε ο Αντισθένης. Επιτελικό είναι το κράτος εκείνο το οποίο φέρει αποτέλεσμα. Είναι το κράτος το οποίο προγραμματίζει και το οποίο μπορεί να συντονίζει και να ελέγχει. Δεν είναι ένα κράτος το οποίο είναι μικρό και ευέλικτο. Αυτό αποτελεί θεωρία της πολιτικής επιστήμης, η οποία έχει ανατραπεί ήδη από τη δεκαετία του 1980. Το κρίσιμο του επιτελικού κράτους είναι η ύπαρξη τυποποιημένων διαδικασιών, οι οποίες να μπορούν ανά πάσα στιγμή να ελέγχονται ως προς την τήρησή τους, και ιδίως κριτήριο είναι η δημιουργία προγραμματικών θέσεων, έτσι ώστε να μπορούν να παρακολουθηθούν με ουσιαστικό αποτέλεσμα. Ακούγοντας τους εισηγητές της Αντιπολίτευσης, μένει κάποιος με την εντύπωση ότι η οργάνωση του κράτους ήταν άριστη και δεν απαιτείτο καμμία παρέμβαση για τη

διαμόρφωση σύγχρονων δομών και διαδικασιών. Θα μου επιτρέψετε με κάθε σεβασμό να πω ότι η άποψη αυτή δεν συνάδει με την πραγματικότητα. Δεν συνάδει, διότι το κράτος στη Μεταπολίτευση στην Ελλάδα λειτούργησε με τέτοιου τύπου θεμελιώδεις αδράνειες, ώστε να έχει καταστεί ένα κράτος ιδιαίτερος στατικό, το οποίο δεν μπορεί με κανέναν τρόπο να ανταποκριθεί στις επιταγές ενός σύγχρονου επιτελικού κράτους. Είμαστε ευχαριστημένοι με τον τρόπο που λειτούργησε μεταπολιτευτικά το Υπουργικό Συμβούλιο; Η απάντηση είναι ότι δεν είμαστε ευχαριστημένοι. Το Υπουργικό Συμβούλιο στη Μεταπολίτευση λειτούργησε στην πραγματικότητα ως ένα γνήσιο υποχείριο του Πρωθυπουργού.

Δυστυχώς, προϊόντος του χρόνου, υπήρξε σοβαρή υποβάθμιση του συλλογικού έργου του Υπουργικού Συμβουλίου. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι, ενόσω βαδίζαμε στον 21ο αιώνα, απομειώθηκε ιδιαίτερος ο αριθμός των συνεδριάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου και είναι ενδιαφέροντα τα στατιστικά πάνω στο κεφάλαιο αυτό. Όμως ιδίως το μεγάλο πρόβλημα της συλλογικότητας του Υπουργικού Συμβουλίου είναι ότι, όχι μόνο δεν υπήρχε ένα βασικό εγχειρίδιο επί τη βάση του οποίου θα υπήρχε η διακυβέρνηση, αλλά το γεγονός ότι δεν υπήρχε περιοδικότητα και κανονικότητα στο Υπουργικό Συμβούλιο. Δεν υπάρχει καμμία ευρωπαϊκή χώρα η οποία να έχει δομημένο κράτος που να μην έχει μια περιοδικότητα στη λειτουργία του Υπουργικού Συμβουλίου. Δεν μπορεί να καθορίζει ο Πρωθυπουργός με μόνη τη βούλησή του πότε θα συγκληθεί το Υπουργικό Συμβούλιο. Με το σημερινό νομοσχέδιο θέτουμε για πρώτη φορά τον κανόνα στη Μεταπολίτευση ότι το Υπουργικό Συμβούλιο συγκαλείται σε τακτή περιοδικότητα μία φορά κάθε μήνα και όχι απλώς αυτό, αλλά κάθε Υπουργικό Συμβούλιο θα έχει και μια πολύ συγκεκριμένη εντολή να επιτελέσει. Υπάρχει το Υπουργικό Συμβούλιο το οποίο καθορίζει τις επιμέρους πολιτικές, εκείνο το οποίο εγκρίνει το συνολικό σχέδιο δράσης του επιχειρησιακού κράτους και υπάρχει το Υπουργικό Συμβούλιο το οποίο επιμερίζει τη δράση στα Υπουργεία και υπάρχει το Υπουργικό Συμβούλιο ανά μήνα στο οποίο τα Υπουργεία έρχονται και υποβάλλουν τα δικά τους επιμέρους σχέδια δράσης, ένα κανονικό εγχειρίδιο διακυβέρνησης, το οποίο απέλειπε από την ελληνική πολιτική ζωή και για πρώτη φορά εισάγεται με το παρόν νομοσχέδιο. Είμαστε ευχαριστημένοι με τον τρόπο με τον οποίο συντασσόταν το σχέδιο για τις δημόσιες πολιτικές και παρακολουθείτο το πρόγραμμα αυτό; Η απάντηση κατά την άποψή μου, είναι ότι

πρέπει να είμαστε πολύ απογοητευμένοι από αυτό. Ακούστηκε -εικάζω ως μομφή- ότι αυτό που θέλουμε να εισάγουμε είναι μια χάραξη δημόσιας πολιτικής από τα άνω προς τα κάτω. Μα, αυτό δεν είναι μια επιλογή προσωπική ή κυβερνητική. Αυτό είναι η αποκατάσταση του αληθούς νοήματος του Συντάγματος του ίδιου. Το Σύνταγμα επιβάλλει ότι η κυβέρνηση συλλογικά συντονίζει και κατευθύνει τη γενική πολιτική της χώρας. Το Σύνταγμα το ίδιο είναι εκείνο το οποίο επιτάσσει ότι ο Πρωθυπουργός διασφαλίζει την ενότητα της κυβέρνησης και κατευθύνει όλες τις δημόσιες υπηρεσίες για τη συντέλεση της κυβερνητικής πολιτικής. Δεν είναι μια κοσμοθεωρία ούτε μια βάση πολιτικής επιστήμης. Πρόκειται για το σαφές γράμμα του Συντάγματός μας και αυτό αποκαθιστούμε, δημιουργώντας μια δομή, η οποία χαρακτηρίστηκε αυτοκρατορική και συγκεντρωτική. Θα μου επιτρέψετε να πω ότι καμμία υπερσυγκέντρωση δεν υφίσταται, καμμία αποψίλωση των κυβερνητικών δομών και βεβαίως καμμία αποψίλωση -δεν θα τολμούσα να το πράξω εγώ, διότι θα λογοδοτούσα στους φοιτητές μου- ιδίως του ιερού αυτού του χώρου, του Κοινοβουλίου. Καμμία απολύτως αρμοδιότητα δεν αφαιρείται από Υπουργό. Οι Υπουργοί διατηρούν στο ακέραιο τις αρμοδιότητες που τους αποδίδονται από τον νόμο και από το Σύνταγμα. Αυτό το οποίο καθιερώνεται είναι αυτό το οποίο ισχύει σε όλα τα ευρωπαϊκά προηγμένα κράτη. Υπάρχει, δηλαδή, μια κεντρική δομή, η οποία παρακολουθεί την εκτέλεση του κυβερνητικού έργου. Αυτό γιατί έχει αξία; Διότι έως σήμερα συνέβαινε εντελώς προσωποπαγώς, άτυπα. Θα σήκωνε ίσως το τηλέφωνο ο Πρωθυπουργός για να δει πού βρίσκεται, σε ποιο στάδιο ανάπτυξης βρίσκεται η εξέλιξη μιας νομοθετικής πρωτοβουλίας, της προεργασίας σε ένα Υπουργείο. Σήμερα αυτό παρέλκει. Διότι δημιουργούνται οι δομές, έτσι ώστε ταυτόχρονα και οι Υπουργοί και ο Πρωθυπουργός να μπορούν σε πραγματικό χρόνο να γνωρίζουν πού βρίσκεται η κάθε επιμέρους κυβερνητική δράση και να παρεμβαίνει ο Πρωθυπουργός, αλλά μόνο συντονιστικά και διορθωτικά και όχι στην ουσία της δημόσιας πολιτικής. Είναι άραγε μομφή το ότι θα υπάρχει ένα σύστημα το οποίο θα βγάζει έγκαιρη προειδοποίηση ότι υπάρχει μια υστέρηση στον χρονικό προγραμματισμό για την εφαρμογή μιας δημόσιας πολιτικής; Είναι άραγε μομφή, το ότι σε ένα κράτος, όπως το δικό μας, το οποίο επί σαράντα πέντε χρόνια υποφέρει από πολλαπλές συναρμοδιότητες, επιτέλους θα υπάρξει ένας γνήσιος συντονισμός;

Οι συναρμοδιότητες κατατρέχουν το ελληνικό πολιτικό σύστημα ήδη από δεκαετίες. Κάπως δεν θα πρέπει να επέλθει μια εξομάλυνση, έτσι ώστε να μην έχουμε το φαινόμενο οι Υπουργοί να λειτουργούν μεταξύ τους αντιπολιτευτικά; Πώς διασφαλίζεται η ενότητα, πέρα από ένα ισχυρό σύστημα, το οποίο θα μπορεί να παρακολουθεί την τήρηση των πολιτικών και όλα με σεβασμό απολύτως στις συνταγματικές αρμοδιότητες των Υπουργών; Ειπώθηκε ότι συνιστά περιορισμό το γεγονός ότι δημιουργείται μια Γενική Γραμματεία Νομοτεχνικής και Νομοθετικών Θεμάτων. Δεν υπάρχει ούτε μία χώρα της Ευρώπης που να μην υπάρχει μια τέτοια γενική γραμματεία. Είναι αδιανόητο όταν πλέον σε όλα, μα σε όλα, τα μεγάλα πανεπιστήμια της Ευρώπης να υφίσταται ειδικό τμήμα και μάθημα νομοτεχνικής και να μην έχουμε εμείς στην Ελλάδα, έτσι ώστε να υιοθετεί βασικές αρχές του τρόπου με τον οποίο παράγεται ο νόμος. Και, δευτερογενώς, αυτό τι σημαίνει; Κακή νομοθέτηση, πολλαπλή νομοθέτηση, κακονομία, πολυνομία, η οποία δεν θεραπεύεται και αυτά όλα γιατί; Διότι δεν μπορούμε να αντιληφθούμε ότι κινούμεθα πλέον σε ένα εντελώς διαφορετικό, σύγχρονο, εξειδικευμένο περιβάλλον. Η ειδική γραμματεία του Ηνωμένου Βασιλείου που επεξεργάζεται τα νομοσχέδια είναι στην πραγματικότητα εκείνη η οποία συντάσσει εξ αρχής το νομοσχέδιο. Εμείς δεν φθάνουμε μέχρι εκεί. Μόνο νομοτεχνική είναι η παρέμβαση που γίνεται. Μήπως κανείς αμφισβητεί ότι το Ηνωμένο Βασίλειο είναι κοιτίδα του αντιπροσωπευτικού συστήματος; Αποψιλώνει τους Υπουργούς το σύστημα του Ηνωμένου Βασιλείου, που επί οκτακόσια χρόνια έχει εισφέρει τον θεσμό στην Ευρώπη; Προφανώς και όχι. Επιτέλους, ας έχουμε ένα σύγχρονο σύστημα, το οποίο θα μπορεί να ανταποκριθεί στους καιρούς. Δεν μπορούμε να λειτουργούμε μονίμως με τις αδράνειες οι οποίες έχουν παραχθεί στη Μεταπολίτευση. Δεν είναι άραγε παθολογία το γεγονός ότι υπάρχει αυτή η ώσμωση μεταξύ πολιτικής και διοίκησης; Άκουσα ότι υπάρχει μια επιχείρηση να αλωθεί και να κομματικοποιηθεί το κράτος, η διοίκηση. Αυτό είναι πράγματι μια πολύ μεγάλη παθολογία και συνέβαινε προϊόντος του χρόνου της Μεταπολίτευσης. Δεν καταλαβαίνω, όμως ειλικρινά, πώς είναι δυνατόν να χαρακτηρίζετε ως κομματικοποίηση το γεγονός ότι για πρώτη φορά τίθεται, με έναν τρόπο εντελώς στεγανό, το κομμάτι της πολιτικής διοίκησης, που εκκινεί από τον Υπουργό και καταλήγει έως τον θεματικό Γενικό Γραμματέα, από την υπηρεσιακή διοίκηση, που εκκινεί από τον Υπηρεσιακό Γενικό Γραμματέα και καταλήγει σε όλη τη διοικητική ιεραρχία. Πλέον δύο διακριτοί πυλώνες, που κάθε ένας από αυτούς έχει συγκεκριμένη

αρμοδιότητα. Και πώς συμβαίνει αυτό; Πρώτα απ' όλα στον πυλώνα «Πολιτική Διοίκηση» παραμένει η χάραξη της στρατηγικής κατά τη συνταγματική επιταγή και παραμένει η άσκηση της κανονιστικής αρμοδιότητας, η παραγωγή δηλαδή των αναγκαίων κανόνων δικαίου, έτσι ώστε να εφαρμοστεί η πολιτική. Αντιθέτως, στον πυλώνα «Διοίκηση» τι δημιουργείται; Δημιουργείται, πρώτα απ' όλα, η θέση του Υπηρεσιακού Γενικού Γραμματέα. Ο Υπηρεσιακός Γενικός Γραμματέας, που αποτελεί στην πραγματικότητα την ανώτατη βαθμίδα της δημόσιας διοίκησης, πλέον προέρχεται από τη δημοσιοϋπαλληλία -είναι δημόσιος υπάλληλος καριέρας-, συγκεντρώνει όλη την ύλη των οικονομικών και του προσωπικού του Υπουργείου. Πλέον, το πορτοφόλι του Υπουργείου και την υπηρεσιακή κατάσταση την έχει η ίδια η διοίκηση. Δεν αποτελεί, στην πραγματικότητα, μια μονοπωλιακή επιβολή του οποιουδήποτε Υπουργού. Επιπλέον, μεταφέρεται στη διοίκηση η μεγαλύτερη ύλη στην άσκηση της κρατικής δράσης, οι ατομικές διοικητικές πράξεις. Το 80% πλέον της ύλης θα παράγεται από τους γενικούς διευθυντές, οι οποίοι επιλέγονται από το Α.Σ.Ε.Π., εξελίσσονται από υπηρεσιακά συμβούλια και λογοδοτούν στο πλαίσιο της δημοσιοϋπαλληλικής τους θέσης, χωρίς καμμία απολύτως εντολή από πολιτικό προϊστάμενο. Το 80% της ύλης! Πλέον αυτό τι σημαίνει; Περικόπτεται κατά 80% η γραφειοκρατία του ελληνικού δημοσίου, αποκόπτεται ο ομφάλιος λώρος που θα παρήγαγε αυτή τη δευτερογενή εστία διαφθοράς, την πίεση προς τη διοίκηση, για να παραγάγει συγκεκριμένο αποτέλεσμα. Αυτό δεν συνιστά αποκομματικοποίηση;

Αποτελεί αίτημα και της ακαδημαϊκής κοινότητας, αλλά νομίζω και της πολιτικής τάξης, να εμπιστευόμαστε τη δημόσια διοίκηση. Δεν συνιστά εμπιστοσύνη στη δημόσια διοίκηση ότι πλέον η μεγαλύτερη ύλη θα παράγεται μέσα από τους δημοσίους υπαλλήλους καριέρας; Υπάρχει μεγαλύτερη απόδειξη του ποιος σέβεται και εμπιστεύεται τη δημόσια διοίκηση από αυτό; Τέλος, αισθάνομαι ότι υπάρχει η παθολογία σε ό,τι αφορά τη λογοδοσία και την έλλειψη διαφάνειας. Νομίζω σε αυτό μπορούμε να συμφωνήσουμε. Ίσως να είναι λάθος ο τρόπος που τα θέτουμε. Θα ήθελα, όμως, να σας πω το εξής: Είμαστε ευχαριστημένοι με τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν τα ελεγκτικά σώματα; Είμαστε ευχαριστημένοι με το ότι έχουμε μια γιγάντια πολυδιάσπαση των ελεγκτικών μηχανισμών; Είμαστε ευχαριστημένοι με το ότι υπάρχουν ζώνες που δεν ελέγχονται, επειδή ακριβώς υπάρχουν επικαλυπτόμενες ελεγκτικές δραστηριότητες; Είμαστε ευχαριστημένοι με το γεγονός ότι οι έξι

εποπτικές ελεγκτικές αρχές, οι οποίες συγχωνεύονται με την πρόταση που έχετε ανά χείρας, διορίζονται με τον έναν ή με τον άλλον τρόπο από την πολιτική εξουσία; Είμαστε ευχαριστημένοι με όλα αυτά; Χρειάζεται κάποια τομή; Αυτό το οποίο λέμε είναι ότι πλέον έχουμε μια μεγάλη ελεγκτική αρχή. Αποτελεί επιταγή όλων των διεθνών οργανισμών, αποτελεί επιταγή της κοινής λογικής να έχουμε πλέον μία αρχή, η οποία θα εξοπλίζεται απολύτως με ελευθεροφροσύνη, για να μπορεί να επιτελεί το έργο. Πώς; Με στοιχεία υψηλής ανεξαρτησίας και αμεροληψίας. Είναι άσχημο και κακό το γεγονός ότι για πρώτη φορά εισάγεται με την αρχή αυτή ένας κανόνας, ότι και ο ελεγκτής οφείλει να ελέγχεται; Το αυτονόητο που ισχύει παντού στον κόσμο, ότι δηλαδή μέσα σε έναν ελεγκτικό μηχανισμό πρέπει να έχουμε μορφές εσωτερικού ελέγχου, τις audit committees; Κάποια στιγμή δεν πρέπει να έρθουν στην Ελλάδα; Δεν πρέπει να εκσυγχρονιστεί το πλαίσιο ελέγχων; Δεν πρέπει στην πραγματικότητα οι ελεγκτικοί μηχανισμοί να βγουν έξω από τη λογική της πολιτικής επιρροής; Άκουσα κάτι, το οποίο ειλικρινά μου φάνηκε πολύ αντιφατικό. Άκουσα ότι ερχόμαστε και υποβαθμίζουμε τα σώματα ελέγχου της αγοράς, δηλαδή το ΣΔΟΕ, το Σώμα Επιθεωρητών Εργασίας και το Σώμα Επιθεωρητών Περιβάλλοντος, διότι πλέον δεν θα υπάγονται στον γενικό γραμματέα, αλλά σε γενικό διευθυντή. Και αυτό συνιστά κατά την αντίληψη που έχουμε υποβάθμιση. Θα μου επιτρέψετε με κάθε σεβασμό να πω ότι είναι η μείζων αναβάθμιση που θα μπορούσαν να έχουν τα σώματα αυτά, διότι πλέον δεν θα υπόκεινται σε κανέναν απολύτως πολιτικό έλεγχο, διότι ο γενικός διευθυντής ή ο ειδικός διευθυντής δεν θα διορίζεται από την κυβέρνηση, αλλά θα υπάγονται αποκλειστικά και μόνο στην ίδια τη διοίκηση. Το πρόγραμμα των ελέγχων, οι εκθέσεις ελέγχων θα παράγονται μόνο από τον ανεξάρτητο πυλώνα «Διοίκηση Υπηρεσιακή», όπου θα προΐσταται ένας γενικός διευθυντής. Είναι υποβάθμιση αυτό; Θα μου επιτρέψετε να πω ότι η αίσθηση που έχω είναι ότι έχουμε ένα συνεκτικό σχέδιο, το οποίο θα μπορούσε να δημιουργήσει συνθήκες εκσυγχρονισμού και ανασυγκρότησης της χώρας. Εξαρτάται πολύ, προφανώς, από την εφαρμογή που θα τύχει. Είναι ένα φιλόδοξο σχέδιο. Νομίζω, όμως, ότι θα πρέπει να συναινέσουμε όλοι στο ότι, όπως έχει δομηθεί το ελληνικό κράτος, απαιτούνται ριζικές τομές. Και οι ριζικές αυτές τομές θα έρθουν όχι συντηρητικά, προσπαθώντας με σημειακές παρεμβάσεις να δούμε τα προβλήματα, αλλά με μία συνολική παρέμβαση, η οποία θα φέρει το κράτος ένα βήμα μπροστά. Και αυτή είναι η πρώτη φάση αυτού του εκσυγχρονισμού. Θα ακολουθήσει μία

δεύτερη φάση, η οποία θα ασχοληθεί με την κάθετη οργάνωση του κράτους, που έχει να κάνει κυρίως με την επικουρικότητα. Διότι σωστά υπήρξε αναφορά ότι καμμία μείζων μεταρρύθμιση του κράτους δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς να υπάρχει και μία ριζική αναδιάταξη των θεσμών της τοπικής αυτοδιοίκησης και της αποκέντρωσης. Θα υπάρξει σε δεύτερη φάση και θα είναι πολύ γενναία. Διότι αυτό το πλαίσιο, το οποίο σήμερα εισάγεται, θα συνοδευθεί και από ένα σχέδιο μεταρρυθμιστικό, που θα αποδίδει μείζονες αρμοδιότητες στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και αυτοτελείς πόρους. Άρα θα υπάρξει ένα συνολικό σχέδιο για τα πράγματα.

Επιπλέον, για να μπορέσουμε να ελέγξουμε την αυθαιρεσία και την υπερσυγκέντρωση των εξουσιών, χρειάζεται ένα και μόνο πράγμα. Χρειάζεται η θέση πολύ συστηματικών διαδικασιών. Ο Πρωθυπουργός δεν αποκτά εξουσία όταν έχει μία μεγάλη δομή δίπλα του. Ο Πρωθυπουργός αποκτά εξουσία όταν δεν υπάρχει διαδικασία η οποία να τον δεσμεύει στον τρόπο με τον οποίο παράγεται η πολιτική. Και η φιλοδοξία η δικιά μου, με το παρόν νομοσχέδιο, είναι ακριβώς αυτό: όλα τα κρατικά όργανα να δεσμεύονται από τις διαδικασίες και τα όργανα αυτά, όταν αναφερόμαστε στην Κυβέρνηση, να είναι υποτελή στη δική σας κρίση, του Κοινοβουλίου. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Το λόγο λαμβάνει ο Πρωθυπουργός κ. Κυριάκος Μητσοτάκης ο οποίος είχε δεσμευθεί και προεκλογικά για την αλλαγή στην λειτουργία του Κράτους.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ (Πρόεδρος της Κυβέρνησης): Ευχαριστώ, κυρίες και κύριοι Βουλευτές. Κύριε Πρόεδρε, επιτρέψτε μου να ξεκινήσω με μια ιστορική αναφορά. «Μέχρι τίνος το ελληνικόν αυτό κράτος, έχον σπιθαμιαίο το σώμα και υπερμεγέθη κεφαλήν, θέλει, ως ραχιτικόν, ως εκτρωματέον ανθρωπάριον, κινείν την οικουμένην ως εις γέλωτα;». Όταν ο Αλέξανδρος Σούτσος διατύπωνε το 1848 αυτό το καυστικό σατιρικό ερώτημα, το ελληνικό κράτος μόλις είχε ενηλικιωθεί. Δυστυχώς, εκατόν εβδομήντα χρόνια μετά, θα μπορούσε κανείς σε έναν βαθμό να κάνει την ίδια περιγραφή: Κράτος με μεγάλο κεφάλι και σώμα σπιθαμής, ένα κράτος το οποίο συχνά εξακολουθεί να προκαλεί δάκρυα απόγνωσης στους πολίτες του. Και αυτό το κράτος έχουμε επιτέλους χρέος να το αλλάξουμε. Επιτρέψτε μου να ξεκινήσω με τρία στιγμιότυπα, τα οποία δεν θα αργήσουν να φανούν στη δημόσια

ζωή. Εικόνα πρώτη: Ένα Υπουργικό Συμβούλιο το οποίο συνεδριάζει τακτικά και προγραμματισμένα μία φορά τον μήνα, υλοποιώντας το κυβερνητικό σχέδιο. Οι Υπουργοί νομοθετούν και τα χρονοδιαγράμματα παρακολουθεί ένα ηλεκτρονικό σύστημα, το «Μαζί», ενώ τον συντονισμό έχει ο Πρωθυπουργός και το επιτελείο του, όπως συμβαίνει σε όλες τις σοβαρές χώρες του κόσμου. Εικόνα δεύτερη: Το κράτος διαθέτει πλέον έναν απλό κώδικα λειτουργίας που συμπυκνώνει και απλοποιεί όλες τις διάσπαρτες διατάξεις σαράντα ετών. Διοικείται, ως προς το υπηρεσιακό του σκέλος, από υπηρεσιακούς γενικούς γραμματείς της ιεραρχίας του δημοσίου. Η λειτουργία του είναι διαφανής και ηλεκτρονική. Και αυτό το εγγυάται μία νέα αρχή ελέγχου σε όλα τα επίπεδα. Εικόνα τρίτη και πιο σημαντική: Ένας πολίτης ο οποίος παύει πια να είναι όμηρος της γραφειοκρατίας. Πολλές ατομικές διοικητικές πράξεις -όλες ουσιαστικά- γίνονται πια με την υπογραφή γενικού διευθυντή και όχι του πολιτικού του προϊστάμενου και σταματούν οι ουρές, αφού οι επαφές με το κράτος γίνονται πλέον μόνο ηλεκτρονικά. Όλες αυτές οι σκηνές περιγράφουν ουσιαστικά το περιεχόμενο και τους στόχους αυτού που αποκαλούμε επιτελικό κράτος. Ξεκινάμε από τα του οίκου μας, από το πώς δηλαδή λειτουργεί η ίδια η Κυβέρνηση. Πρόκειται για την πρώτη μεθοδική και συστηματική αναδιοργάνωση της δράσης της. Συνεχίζουμε με την ανάταξη του μεγάλου ασθενούς, που είναι το ίδιο το κράτος, μέσω μιας συνολικής τομής στην ίδια τη λειτουργία της διοίκησης. Και οι δύο αυτές παρεμβάσεις υπηρετούν τέσσερις μεγάλες αλλαγές σε ολόκληρη τη δημόσια ζωή. Πρώτον, η Κυβέρνηση γίνεται συλλογική, αλλά ταυτόχρονα αποτελεσματική και γρήγορη. Τα Υπουργεία, αντί να δρουν ως ξεχωριστά φέουδα, εντάσσουν τις ενέργειές τους σε έναν κοινό προγραμματισμό. Το Υπουργικό Συμβούλιο ψηφίζει πια για όλα και η κάθετη δομή της Προεδρίας της Κυβέρνησης συνδράμει τον Πρωθυπουργό στον ρόλο που του δίνει το ίδιο το Σύνταγμα. Δεύτερον, η δημόσια διοίκηση αποκομματικοποιείται και τα στελέχη της αναβαθμίζονται. Σε κάθε Υπουργείο θεσμοθετείται Υπηρεσιακός Γενικός Γραμματέας με τριετή θητεία, ο οποίος επιλέγεται αποκλειστικά από το Α.Σ.Ε.Π. Και το πιο σημαντικό, ο Γενικός Διευθυντής αποκτά δικαίωμα υπογραφής σε ατομικές διοικητικές πράξεις. Τρίτον, η γραφειοκρατία εκτιμάται ότι είναι η μεγαλύτερη στην Ευρώπη. Έχει κόστος 7% του ΑΕΠ. Παρήγαμε τα τελευταία χρόνια κατά μέσο όρο έναν νόμο την εβδομάδα και μεταξύ τεσσάρων με πέντε προεδρικών διαταγμάτων. Λύνεται αυτό το πρόβλημα - αντιμετωπίζεται τουλάχιστον- με μια ειδική γραμματεία η οποία έχει ως αποκλειστικό

σκοπό την ενοποίηση ρυθμίσεων, μελετώντας εγκαίρως τις συνέπειές τους, διορθώνοντας τυχόν αστοχίες. Ο σκοπός είναι -και φαντάζομαι θα συμφωνήσουμε σε αυτό- να έχουμε λιγότερους αλλά καλύτερους νόμους. Τέλος, τα μέλη της πολιτικής αλλά και της διοικητικής ηγεσίας εργάζονται πια στο φως του αποτελέσματος. Όλοι υπογράφουν συμβόλαιο απόδοσης, ενώ ειδικά ασυμβίβαστα αποκλείουν τη σύγκρουση συμφερόντων. Καθιερώνεται Εθνική Αρχή Διαφάνειας, στην οποία συγκεντρώνονται έξι διάσπαρτα σώματα ελέγχου. Θα επανέλθω σε αυτό το θέμα στη συνέχεια.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δικαίως από κάποιους συναδέλφους το νομοσχέδιο αυτό χαρακτηρίστηκε ως ένα εγχειρίδιο για την αποτελεσματική δράση της κυβερνητικής δομής και πιστεύω ότι και δίκαια κάποιοι το αποκάλεσαν ένα ριζοσπαστικό μοντέλο για ένα λειτουργικό κράτος του 21^{ου} αιώνα. Δεν πρόκειται, ωστόσο, μόνο για ένα οργανωτικό σχήμα το οποίο τακτοποιεί καλύτερα τη δημόσια λειτουργία. Αποτελεί μια σημαντική πολιτική πρωτοβουλία, η οποία τελικά έχει και ουσιαστικό κοινωνικό περιεχόμενο και ένα σύνολο παράλληλων μεταρρυθμίσεων για τον ουσιαστικό εκσυγχρονισμό της χώρας. Γι' αυτό, άλλωστε, επιλέξαμε το νέο επιτελικό κράτος να είναι μόλις το δεύτερο από τα τρία εμβληματικά νομοσχέδια των πρώτων εβδομάδων της θητείας μας. Σήμερα, όλες οι έρευνες αποδεικνύουν ότι η ευημερία των κρατών και των λαών τους δεν εξαρτάται μόνο από τη γεωγραφική θέση, από τις πλουτοπαραγωγικές πηγές, από τον πολιτισμό τους, αλλά εξαρτάται εξίσου από την ποιότητα των πολιτικών και των οικονομικών τους θεσμών. Όσο πιο εύρωστη και λειτουργική είναι μια δημοκρατία τόσο πιο πλούσια είναι μια χώρα. Και είναι αυτοί, τελικά, οι θεσμοί που καθορίζουν το συντηρητικό ή προοδευτικό τους πρόσημο. Υπέρ ποίου λειτουργεί, άραγε, μια εκτελεστική εξουσία με σαφείς αρμοδιότητες και μακροπρόθεσμο σχεδιασμό, που δεν θα διαταράσσεται από αλλαγές κυβερνήσεων ή ακόμα και από ανασχηματισμούς και ποιον ευνοεί, τελικά, μια δημόσια διοίκηση που δρα γρήγορα, αλλά έχει αντίβαρα ελέγχου κάθε πράξης της; Και ποιος, τελικά, ωφελείται από την εξάλειψη αυτού του τεράστιου και σιωπηλού κόστους, που λέγεται δυσπιστία, έλλειψη εμπιστοσύνης προς την Κυβέρνηση, αλλά και προς το κράτος και τους θεσμούς συνολικά; Κακά τα ψέματα! Στις δημοκρατίες ο πολυτιμότερος πόρος είναι η πίστη των πολιτών στους θεσμούς που ορίζουν τους κανόνες που διέπουν τη ζωή τους. Είναι η συγκολλητική ουσία κάθε κοινωνίας, αλλά

είναι και προϋπόθεση εμπιστοσύνης των ξένων επενδυτών, που με τη σειρά της θα μεταφραστεί σε ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας προς όφελος των πολλών. Ο συμβιβασμός, λοιπόν, με παλιές παθογένειες σήμερα σημαίνει συντήρηση, ενώ η αποκατάσταση σύγχρονων και λειτουργικών θεσμών είναι μια προοδευτική επιλογή. Από την άλλη πλευρά, μια κυβέρνηση κατακερματισμένη και ένα κράτος πολυδαίδαλο δεν βοηθούν μια χώρα που ζητά να αφήσει πίσω της την κρίση. Η πρώτη, η κατακερματισμένη κυβέρνηση, μπορεί να αποφασίζει, χωρίς όμως να πράττει και το δεύτερο, το πολυδαίδαλο κράτος, μπορεί σίγουρα να διογκώνεται και να κοστίζει, χωρίς όμως τελικά να παράγει. Η διαιώνισή τους, λοιπόν, σηματοδοτεί τελικά μια συντηρητική θέση, ενώ η αναζήτηση κεντρικής εξουσίας αλλά και διοίκησης, που δίνουν λύση στα προβλήματα των πολιτών, αποτελεί σήμερα πραγματικά προοδευτικό αίτημα. Θα το ξαναπώ: πρόοδος σήμερα σημαίνει πάνω από όλα αποτέλεσμα, σημαίνει να κάνουμε τις ζωές των πολιτών μας καλύτερες.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όλοι όσοι έχουμε υλοποιήσει μεταρρυθμίσεις γνωρίζουμε ότι οι αλλαγές που προωθούνται συχνά χωρίς σωστό σχεδιασμό και υλοποίηση είναι καταδικασμένες να μείνουν στα χαρτιά. Το διαπιστώσαμε αυτό όλα τα προηγούμενα χρόνια, όταν διακηρύξεις που ήχησαν έως και επαναστατικές ξεχάστηκαν γρήγορα και μεγαλεπήβολα σχέδια βρέθηκαν αμέσως σε λιμνάζοντα νερά. Δεν νομοθετούμε σε κοινωνικό και θεσμικό κενό. Ξέρουμε καλά τις δυσκολίες, δεν υποτιμούμε τις δυσκαμψίες. Και για να εισαγάγουμε το συγκεκριμένο νομοσχέδιο, μελετήσαμε πολύ προσεκτικά τις συγκεκριμένες ρυθμίσεις και συμβουλευτήκαμε επισταμένως τη διεθνή εμπειρία. Σε προηγμένες χώρες μέτρα όπως αυτά, τα οποία εισάγουμε σήμερα προς ψήφιση, ισχύουν από καιρό. Και βέβαια συζητήσαμε αρκετά πριν το παρόν νομοσχέδιο φτάσει στην Ολομέλεια προς ψήφιση. Οι αλλαγές που έγιναν δεκτές στην αρμόδια επιτροπή από τον αρμόδιο Υπουργό, παρατηρήσεις φορέων, παρατηρήσεις της Αντιπολίτευσης, πολλές έγιναν δεκτές, αποδεικνύουν ότι αυτή η Κυβέρνηση ξέρει να ακούει, πως όταν μιλά για διαβούλευση εντός του Κοινοβουλίου, το εννοεί και πως η αναζήτηση συναίνεσης αποτελεί για εμάς μόνιμο στόχο, όχι για να περνά πιο εύκολα ένα νομοσχέδιο. Εξάλλου, έχουμε μία δυνατή κοινοβουλευτική Πλειοψηφία. Αλλά ο σκοπός της διαβούλευσης στη Βουλή είναι τα νομοσχέδια να βελτιώνονται και το συγκεκριμένο νομοσχέδιο έρχεται προς ψήφιση στην Ολομέλεια διαφορετικό από ό,τι ήταν όταν

εισήχθη στην επιτροπή. Και αυτό για εμάς είναι μια νίκη του πολιτικού διαλόγου, είναι μία νίκη συνολικά του κοινοβουλευτισμού. Και δεν είναι, κύριε Πρόεδρε, η πρακτική που θα ακολουθήσει η κοινοβουλευτική Πλειοψηφία καθ' όλη τη διάρκεια των κοινοβουλευτικών περιόδων που θα απολαμβάνουμε της εμπιστοσύνης της Βουλής και θα νομοθετούμε, γιατί θέλουμε η Βουλή, η δουλειά που γίνεται στις επιτροπές, η δουλειά που γίνεται στην Ολομέλεια να είναι μια δουλειά ουσιαστική. Και είχα και εγώ την ευκαιρία να παρακολουθήσω λίγο τη συζήτηση στην αρμόδια επιτροπή και η εικόνα που είχα -και σε αυτό συνέδραμαν όλοι οι Βουλευτές- ήταν η εικόνα μιας αναβαθμισμένης συζητήσεως ως προς την ποιότητά τους τουλάχιστον, αλλά και ως προς το ήθος και το ύφος του πολιτικού διαλόγου. Και εύχομαι πραγματικά αυτό να συνεχιστεί και εφεξής. Ενσωματώνουμε, λοιπόν, κάθε γόνιμη άποψη. Σκοπός μας είναι να μεταρρυθμίσουμε χωρίς να κατεδαφίζουμε. Διεκδικούμε όμως και τη συνέχεια. Είμαστε υποχρεωμένοι να αλλάξουμε το κράτος, ενόσω αυτό λειτουργεί. Κι απ' όλα τα παραπάνω, κυρίες και κύριοι, νομίζω ότι προκύπτει σαφώς το πολιτικό περιεχόμενο αλλά και η κοινωνική στόχευση του επιτελικού κράτους, το ίδιο και η διάθεσή μας για διακομματικές συγκλίσεις στην εφαρμογή του. Με άλλα λόγια, είναι καθαρό ότι δεν προωθούμε απλά ένα στενό οργανόγραμμα πολιτικής πρακτικής, αλλά μια δέσμη κανόνων που «αιμοδοτείται» από το ενδιαφέρον μας για τον απλό πολίτη. Διότι πρόθεσή μας είναι να κάνουμε το κράτος καλύτερο προς όφελος των πολλών, να αναμορφώσουμε, δηλαδή, κυβέρνηση και κράτος από κοινού, για το κοινό καλό.

Ακριβώς γι' αυτό, όμως, οφείλονται και ορισμένες απαντήσεις στις βασικές ενστάσεις της Αντιπολίτευσης ότι τάχα το νομοσχέδιο συγκεντρώνει υπέρμετρη εξουσία στον Πρωθυπουργό και σε ένα πολυάριθμο επιτελείο, ότι δήθεν κομματικοποιεί την κρατική μηχανή και τέλος, ότι καταργεί τη διαφάνεια, αλλάζοντας τη σύνθεση αρχών και φορέων που έχουν στην αρμοδιότητά τους ελεγκτικές δραστηριότητες. Έχουμε, λοιπόν, και λέμε: Απάντηση πρώτη. Είναι μάλλον άστοχο ο συντονισμός και η στενή παρακολούθηση του κυβερνητικού έργου να βαφτίζονται «συγκεντρωτισμός» και μάλιστα από ένα κόμμα που ως κυβέρνηση συνεχών αντιφάσεων κόστισε πολλά στη χώρα, πότε περνώντας ένα ολέθριο εξάμηνο, χωρίς ο Πρωθυπουργός να ελέγχει τι πράττει ο Υπουργός Οικονομικών, πότε υπογράφοντας στην Αθήνα συμφωνίες με την «COSCO» που κάποιοι άλλοι

επιχειρούσαν να καταργήσουν στον Πειραιά και τότε αποφασίζοντας ως Μαξίμου την επένδυση στο Ελληνικό, αλλά φρενάροντάς τη αμέσως μετά ως Υπουργείο Πολιτισμού. Το ίδιο ισχύει και στην Προεδρία της Κυβέρνησης. Δεν μπορούν να μιλούν για πληθώρα συμβούλων όσοι πολλαπλασίασαν μετακλητούς, ιδρύοντας θέσεις κατά βούληση, ούτε εκείνοι που έκαναν το πρωθυπουργικό περιβάλλον εργαστήρι μετατροπής παλαιών συνεργατών σε νέους Υπουργούς. Η αλήθεια είναι μία: Το κυβερνητικό σχήμα πράγματι αποκτά κάθετη δομή και, ναι, αποκτά οριζόντιο συντονισμό. Ουσιαστικά, αποκτά την τυπική κατανομή των ρόλων που αναθέτει στα κρατικά όργανα το ίδιο το Σύνταγμα και οριοθετεί ακόμα τη δράση του ίδιου του Πρωθυπουργού. Όσο για τους αριθμούς, αυτοί μιλούν από μόνοι τους. Οι μετακλητοί συνεργάτες στις πρωθυπουργικές δομές από εκατόν εξήντα ένας μειώνονται στους εκατόν οκτώ, οι γενικές και ειδικές γραμματείες μειώνονται από ενενήντα τρεις σε πενήντα οκτώ και συνολικά ο αριθμός των μετακλητών υποχωρεί κατά 12%, ενώ τίθεται και ανώτατο όριο στο δυναμικό του πρωθυπουργικού γραφείου, κάτι που δεν ίσχυσε ποτέ ως σήμερα. Με άλλα λόγια, επιδίωξή μας είναι να προάγουμε τον συντονισμό και την αποτελεσματικότητα του κυβερνητικού έργου και το Υπουργικό Συμβούλιο να δρα ως μια καλοκουρδισμένη μηχανή, εφαρμόζοντας ένα πρόγραμμα για το οποίο έχουμε πάρει νομιμοποίηση από τον ελληνικό λαό. Δεν κάνουμε τίποτα διαφορετικό απ' ό,τι κάνουν όλα τα σοβαρά κράτη ως προς τον τρόπο λειτουργίας της εκτελεστικής εξουσίας και του Υπουργικού Συμβουλίου. Το να ανεχόμαστε διάσπαρτες απόψεις, Υπουργούς που ο καθένας έχει την απόλυτη ανεξαρτησία του και δρα χωρίς κανέναν συντονισμό με το κυβερνητικό κέντρο, είναι μια πρακτική η οποία στο παρελθόν δεν προήγαγε την αποτελεσματικότητα του κυβερνητικού έργου.

Απάντηση δεύτερη: Θα συμφωνήσετε -φαντάζομαι- μαζί μου ότι η λέξη «κομματικοποίηση», δεν ταιριάζει σε στόματα που έλεγαν ότι «μετά την κυβέρνηση πρέπει να πάρουμε και την εξουσία», ούτε και σε εκείνους που αφού εγκαθιστούσαν κομματικούς γενικούς γραμματείς στα Υπουργεία, στη συνέχεια έκαναν φωτογραφικές προκηρύξεις, για να τους επιλέξουν δήθεν αξιοκρατικά. Κάποιοι έπαιρναν ακόμα και φακέλους των υποψηφίων στο σπίτι τους. Η αλήθεια είναι μία. Τώρα σε κάθε Υπουργείο θεσμοθετείται ο υπηρεσιακός γενικός γραμματέας. Θα είναι δημόσιος λειτουργός καριέρας, θα επιλέγεται από το Α.Σ.Ε.Π., θα έχει την ευθύνη του προσωπικού, των δαπανών αλλά και του συντονισμού των δημόσιων πολιτικών. Ταυτόχρονα δικαίωμα υπογραφής αποκτούν όλοι οι γενικοί διευθυντές, κύριοι της

Αντιπολίτευσης, που επελέγησαν με δικές σας διαδικασίες. Ήταν αντικειμενικές διαδικασίες, δεν το αμφισβήτησα αυτό. Μην ξεχνάτε ότι σε λίγο καιρό όλες οι διαδικασίες και οι επαφές του πολίτη με το δημόσιο θα είναι ψηφιακές. Όσοι κινδυνολογούν, λοιπόν, για δήθεν απολύσεις και κομματισμό στο δημόσιο, ας το παραδεχθούν. Η Νέα Δημοκρατία είναι αυτή που εμπιστεύεται και εκσυγχρονίζει τη δημόσια διοίκηση, που προσδίδει κύρος και αξιοπρέπεια στον δημόσιο λειτουργό και που αναβαθμίζει τον ρόλο των ικανών κρατικών αξιωματούχων. Δεν είναι τυχαίο ότι κάθε γραμμή αυτού του νομοσχεδίου, έχει συνταχθεί όχι από κάποιο εξωτερικό νομικό γραφείο αλλά από αποφοίτους της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης. Η τρίτη απάντηση είναι επίσης εύκολη. Ποιον ικανοποιεί, αλήθεια, ένα σύστημα που έφερε τη χώρα μας στις τελευταίες θέσεις στους δείκτες διαφάνειας και τι επιδόσεις είχαν, άραγε, έξι διαφορετικοί και συχνά αλληλοκαλυπτόμενοι φορείς παρακολούθησης της διαφθοράς και πόσο ανεξάρτητα έδρασαν σώματα ελέγχου που είχαν για προϊστάμενο μετακλητό γραμματέα διορισμένο από την κυβέρνηση, σε μια κυβέρνηση μάλιστα η οποία είχε και δικό της Υπουργό, για να ρυθμίζει τα θέματα καταπολέμησης της διαφθοράς; Ελεγκτής και ελεγχόμενος συγχωνεύονται, δηλαδή, στο ίδιο πρόσωπο. Στο πρότυπο, λοιπόν, άλλων κρατών, η Ελλάδα αποκτά επιτέλους μια ενιαία Εθνική Αρχή Διαφάνειας. Ανταποκρινόμαστε πλήρως στις κατευθύνσεις του ΟΟΣΑ. Δεν ανακαλύπτουμε την πυρίτιδα. Αξιοποιούμε την τεχνική βοήθεια που εσείς είχατε ζητήσει και ενσωματώνουμε πλήρως τις προτάσεις του ΟΟΣΑ, για το πώς πρέπει να λειτουργεί αυτή η Εθνική Αρχή Διαφάνειας. Και ο επικεφαλής της αρχής θα επιλέγεται με ανοιχτό διαγωνισμό από ανεξάρτητη επιτροπή και σε αυτήν ενοποιούνται όλα τα σώματα ελέγχου της διοίκησης. Οι υπηρετούντες στους έξι παλιούς φορείς μεταφέρονται και συνεχίζουν κάθε έργο που έχουν σε εξέλιξη. Οι διευθυντές τους δεν θα ορίζονται πλέον από την κυβέρνηση, αλλά και αυτοί ύστερα από ανοικτό διαγωνισμό. Με άλλα λόγια γίνεται πράξη η ουσιαστική θεσμική και επιχειρησιακή αποπολιτικοποίηση του ελέγχου της διαφθοράς.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, είναι καιρός πια τα λόγια του Σούτσου που επικαλέστηκα στην αρχή, να μην προκαλούν πλέον το μειδίαμα του συμβιβασμού με το διαρκές βάλτωμα αλλά να γίνουν αφορμή για μεγάλες παραδοχές και ριζοσπαστικές επιλογές. Εμείς οι ίδιοι καλούμαστε τώρα να αλλάξουμε τις ζωές μας, να αποκτήσουμε τον δυναμικό τρόπο διακυβέρνησης που χρειάζεται η χώρα και μαζί

το σύγχρονο κράτος που μας αξίζει. Το Σύνταγμά μας προβλέπει όντως μια ισχυρή εκτελεστική εξουσία. Κάποιοι τη λένε και πρωθυπουργοκεντρική. Όμως η πράξη αποδεικνύει πως η εφαρμογή του μοντέλου αυτού το καθιστά ψευδεπίγραφο συγκεντρωτικό. Μην ξεχνάμε ότι επί σαράντα πέντε χρόνια βρέθηκαν στη εξουσία πρωθυπουργοί μερικοί από τους οποίους είχαν μεγάλο πολιτικό εκτόπισμα, πολύ ισχυρή λαϊκή εντολή. Το κυβερνητικό σχήμα, όμως, είχε ανέκαθεν χαλαρή θεσμική θωράκιση, εσωτερικές ανακολουθίες και πολύ συχνά ελλιπή τεκμηρίωση. Έτσι σπάνια πετύχαινε να διατηρήσει την εμπιστοσύνη των πολιτών. Οι αιτίες είναι η έλλειψη κοινού σχεδίου, διυπουργικού συντονισμού και συνεργασίας με τη διοίκηση. Ποιο ήταν το γνωστό φάρμακο για να αντιμετωπιστούν αυτές οι παθογένειες; Μια ματιά στις αλληπάλλληλες αλλαγές των αποφάσεων και το πάνθεον των εκατοντάδων ανασχηματισμών δίνει την απάντηση. Εδώ και δεκαετίες η λύση ήταν απλά να αλλάζουμε τα πρόσωπα, αντί να ευρυνθούν και να παραμείνουν στέρεοι αφού θα έχουν ριζώσει σωστοί θεσμοί προγραμματισμού δράσης και εποπτείας. Αυτό ακριβώς το πρόβλημα αντιμετωπίζει το καινοτόμο σύστημα κυβερνητικής λειτουργίας που εισάγει αυτό το νομοσχέδιο, ενδυναμώνοντας την κεντρική εξουσία, συντονίζοντας τους υπουργικούς της βραχίονες, ώστε να παρακολουθεί την υλοποίηση του έργου της, να δίνει γρήγορες λύσεις, με βάση το πρόγραμμα για το οποίο ψηφίστηκε η κυβερνητική πλειοψηφία. Στο άλλο μέτωπο πάλι, αυτό της δημόσιας διοίκησης, η εικόνα, δυστυχώς, δεν διαφέρει. Κανείς δεν είναι υπερήφανος για τις υπηρεσίες που παρέχει σήμερα το κράτος μας, όμως ούτε και από τη θέση του δημοσίου υπαλλήλου. Ένα απρόσωπο κράτος με πολλά πλοκάμια, με λίγο συντονισμό γίνεται κράτος υπερτροφικό και αργό. Χωρίς εποπτεία μένει εκτεθειμένο στην αδιαφάνεια. Δίχως αξιοκρατία όλο και νοθεύει την προσφορά του προς εκείνους, για λογαριασμό των οποίων υποτίθεται ότι υπάρχει. Αιτίες: ο εναγκαλισμός με την πολιτική, η αδυναμία παρακολούθησης και προόδου ανά τομέα, η απουσία κάθε διαδικασίας διαφάνειας και αξιολόγησης. Τα αποτελέσματα τα ξέρουμε. Ρουσφέτια, θύλακες παράπλευρης εξουσίας και συχνά λάθος άνθρωποι στις λάθος θέσεις και προφανώς, η τελική κατάληξη είναι η οπισθοδρόμηση, το χάσιμο πολύτιμου χρόνου και χρήματος, δημοσίου βεβαίως. Σε αυτές τις παθογένειες επιχειρούν να απαντήσουν οι ρυθμίσεις μας για το επιτελικό κράτος, αποκομματικοποιώντας τη λειτουργία του, μεταφέροντας σημαντική διοικητική ύλη από την πολιτική ηγεσία στα δικά του στελέχη, στα ίδια τα στελέχη της δημόσιας διοίκησης, αξιολογώντας τη δράση τους,

παρέχοντάς τους ψηφιακούς συμμάχους, για να ξαναγίνει η διοίκηση αληθινά δημόσια, έτσι ώστε το νέο φιλικό κράτος να μπορέσει να νομιμοποιηθεί και πάλι στη συνείδηση των πολιτών.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, προσπάθησα ως τώρα να υπογραμμίσω μερικές από τις πιο σημαντικές τομές που φέρνει το νομοσχέδιο στον τρόπο λειτουργίας της Κυβέρνησης και του κράτους. Εξήγησα τη στόχευσή του αλλά και το πολιτικό του περιεχόμενο και περιγράφοντας τη σημερινή κατάσταση, θέλησα να αναδείξω τον προοδευτικό εκσυγχρονιστικό αλλά ταυτόχρονα και εξαιρετικά επείγοντα χαρακτήρα του. Κλείνω με την ελπίδα ότι αρκετοί από μας και όσοι μάς παρακολούθησαν προβληματίστηκαν γόνιμα από αυτή τη συζήτηση και ότι έχουν και αυτοί συμπεράνει ότι όσο και αν οι επόμενες κινήσεις μας μοιάζουν με ένα ανοιχτό ελπιδοφόρο στοίχημα, άλλο τόσο αποτελούν μονόδρομο για το αύριο, γιατί καθήλωση σημαίνει οπισθοδρόμηση και την οπισθοδρόμηση αυτή οι πολίτες την πλήρωσαν ήδη πολύ ακριβά. Ξέρουν ότι οδηγεί σε αδιέξοδα και έχουν γυρίσει σελίδα. Η Ελλάδα έμεινε για πολύ καιρό πίσω από τις εξελίξεις. Πολλές παθογένειες του παρελθόντος οξύνθηκαν, κακοφόρμισαν τα τελευταία χρόνια, όμως έχουμε και πάλι την ευκαιρία να κερδίσουμε τον χαμένο χρόνο. Ταξιδεύουμε πάνω σε ένα δυνατό σκαρί μιας ισχυρής κοινοβουλευτικής Πλειοψηφίας, την οποία επέλεξε ο λαός στις εκλογές της 7ης Ιουλίου. Και αυτό που χρειάζεται ετούτη την ώρα η πατρίδα, είναι ο αναγκαίος συντονισμός και τα κατάλληλα εργαλεία δράσης, ώστε αυτές οι ευνοϊκές προϋποθέσεις που υπάρχουν, να συνδυαστούν και να καρποφορήσουν και όλοι οι θετικοί παράγοντες να φέρουν γρήγορα και σίγουρα το καλύτερο αποτέλεσμα. Ακριβώς αυτές τις αναγκαιότητες υπηρετεί, κυρίες και κύριοι, το νομοσχέδιο για το επιτελικό κράτος και για αυτό και καλώ όλες και όλους να το υπερψηφίσουν. Σας ευχαριστώ.

Το λόγο λαμβάνει ο Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης κ. Αλέξης Τσίπρας.

ΑΛΕΞΗΣ ΤΣΙΠΡΑΣ (Πρόεδρος του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε. Κύριε Μητσοτάκη, άκουσα την τοποθέτησή σας, την ομιλία σας. Παρουσιάσατε, βεβαίως, με όσο καλύτερο τρόπο

μπορούσατε το νομοσχέδιο, το οποίο αφορά κατ' εσάς στην καλύτερη οργάνωση του κράτους. Είπατε, όμως, πράγματα τα οποία απέχουν από την πραγματικότητα και γι' αυτό ζήτησα τον λόγο να παρέμβω για δέκα λεπτά, με την ανοχή του Προέδρου. Δεν θα μακρηγορήσω. Κύριε Μητσοτάκη, ένα θέμα είναι η καλύτερη οργάνωση του κράτους. Αντιλαμβάνομαι ότι εσείς ξεκινώντας τη θητεία σας ως Πρωθυπουργός, εκ των προτέρων δεν δείχνετε εμπιστοσύνη στους ίδιους τους Υπουργούς σας, αλλά αυτό είναι δικό σας θέμα. Εύχομαι το σχήμα το οποίο έχετε αποφασίσει, να αποδειχθεί αποτελεσματικό στην πράξη, πολύ φοβάμαι όμως. Όμως δεν πήρα το λόγο για αυτό. Πήρα το λόγο για να αποκαταστήσω ορισμένα ζητήματα που έχουν ακουστεί όλες αυτές τις μέρες, έχουν γραφτεί, αλλά και κατά κόρον κατά τα τεσσεράμισι χρόνια στα οποία ήμασταν εμείς στην κυβέρνηση τόσο εσείς όσο και τα μέσα ενημέρωσης που στηρίζαν την αντιπολίτευση τότε, είχατε εκτεταμένα αναφερθεί στοχοποιώντας συνεργάτες μας μετακλητούς αδικώς και διαμορφώνοντας μία ψευδή εικόνα για την πραγματικότητα, μία εικόνα η οποία αναπαράγεται δυστυχώς και σήμερα στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, την εικόνα ότι δήθεν η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ είχε διογκώσει τον αριθμό των μετακλητών. Διαβάζω σημερινό ψευδές δημοσίευμα από την εφημερίδα «ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ» ότι από τους χίλιους οκτακόσιους ογδόντα οκτώ, λέει, μετακλητούς τον Δεκέμβρη του 2014 με την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ έφτασαν τους δυο χιλιάδες εξακόσιους ενενήντα εννιά. Κι αναφερθήκατε κι εσείς, χωρίς αριθμούς όμως, σε ανάλογα στοιχεία. Για να γίνει αντιληπτή στο Σώμα η λαθροχειρία την οποία επιχειρείτε –επιχειρήσατε και συνεχίζετε να επιχειρείτε-, θα εξηγήσω όσο πιο συνοπτικά μπορώ, για ποιον λόγο όλο αυτό το διάστημα έχει δημιουργηθεί αυτή η σύγχυση. Μέχρι το 2015 στην απογραφή των μετακλητών υπαλλήλων δεν καταγράφονταν οι ειδικοί σύμβουλοι, οι ειδικοί συνεργάτες, οι επιστημονικοί συνεργάτες. Απογράφονταν μόνο οι απλοί μετακλητοί, οι οποίοι δεν ήταν καν οι μισοί. Ήταν πολύ λιγότεροι από τους μισούς. Σας αναφέρω ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα. Στο γραφείο του Υπουργού Υγείας τότε, του κ. Βορίδη, μόνο στον Υπουργό –όχι σε αναπληρωτή ή Υφυπουργό, γενικούς γραμματείς κ.λπ.- υπηρετούσαν συνολικά πενήντα τρία άτομα. Ξέρετε πόσοι απ' αυτούς ήταν μετακλητοί; Μόνο οι οκτώ. Δεκατέσσερις ειδικοί σύμβουλοι, τέσσερις ειδικό επιστημονικό προσωπικό, δυο δημοσιογράφοι, δεκατέσσερις αποσπασμένοι και έντεκα με διάθεση στον Υπουργό Υγείας. Από πού; Από το ΚΕΕΛΠΝΟ φυσικά. Κι αυτή δεν ήταν μια ειδική περίπτωση. Σε όλα τα Υπουργεία αυτό γινόταν. Εσείς που

μιλάτε εδώ κουνώντας το δάχτυλο για τους μετακλητούς επί ΣΥΡΙΖΑ, αποχωρήσατε από το Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης με πενήντα δυο, αν δεν κάνω λάθος, μετακλητούς υπαλλήλους. Η κ. Ξενογιαννακοπούλου ως Υπουργός Διοικητικής Μεταρρύθμισης είχε δώδεκα μετακλητούς υπαλλήλους. Συνεπώς εδώ έχουμε μια λαθροχειρία συνεχιζόμενη, μια διαστρέβλωση, η οποία προφανώς και είχε στόχο να δημιουργήσει την ψευδή εντύπωση ότι δήθεν η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ είχε δημιουργήσει μια στρατιά συνεργατών μετακλητών, θέλοντας να καταλάβει το κράτος. Κι αν μένατε μόνο εκεί, θα ήταν καλά. Αλλά είχατε δημιουργήσει ταυτόχρονα και μια εκστρατεία στοχοποίησης των ανθρώπων αυτών. Είχαν ανακαλύψει μέσω του Facebook τις φωτογραφίες τους, τις συνήθειές τους, τα σκουλαρίκια που φορούσαν, τα μαγιό που φορούσαν στις παραλίες. Τους στοχοποιήσατε, για να δημιουργήσετε την εντύπωση ότι δήθεν ο ΣΥΡΙΖΑ και η κυβέρνησή του είχαν φέρει τη στρατιά των κατσαπλιάδων -έτσι έγραφαν- για να καταλάβει το κράτος. Πάμε παρακάτω. Έρχεστε εσείς σήμερα και με το καλημέρα συστήνετε επτακόσιες θέσεις μετακλητών. Διαβεβαίωσε ο κ. Γεραπετρίτης στην αρμόδια επιτροπή της Βουλής ότι αυτός ο αριθμός έχει κλειδώσει και δεν θα αυξηθεί. Μέσα σε τρεις μέρες κατέθεσε νομοτεχνική βελτίωση και αυξάνει τον αριθμό των μετακλητών και τον συνολικό αριθμό του προσωπικού στην Προεδρία της Κυβέρνησης κατά ακαθόριστο αριθμό. Μίλησε χθες για αύξηση μόνο κατά είκοσι. Δεν έχω λόγο να σας αμφισβητήσω αλλά έχω την αίσθηση ότι ούτε εσείς στο τέλος της ημέρας δεν θα ξέρετε πόσοι είναι. Αλλά δεν είναι μόνο αυτό το ζήτημα. Αυξάνετε τις αποδοχές των μετακλητών και εκτοξεύετε το δημοσιονομικό κόστος. Με βάση τις σημερινές προβλέψεις του μισθολογίου, μόνο οι ειδικοί επιστημονικοί σύμβουλοι και συνεργάτες κατατάσσονταν σε προχωρημένα μισθολογικά κλιμάκια. Με τις προτεινόμενες διατάξεις, πλέον όλοι οι μετακλητοί συνεργάτες Υπουργών θα τυγχάνουν ειδικών μισθολογικών προνομίων. Αυτό σημαίνει και επιβάρυνση του δημόσιου προϋπολογισμού. Και δεν είναι μόνο αυτό. Μειώνετε και τις προϋποθέσεις που ο νόμος μέχρι σήμερα προέβλεπε, προκειμένου κάποιος να είναι συνεργάτης σε ιδιαίτερο γραφείο Υπουργού. Δεν απαιτείται πλέον πτυχίο ΑΕΙ, παρά μονάχα απολυτήριο γενικού ή επαγγελματικού λυκείου. Δεν ξέρω μήπως πρέπει αυτή την τροπολογία να την κρατήσετε, μήπως σας χρειαστεί για την ΕΥΠ. Θα σας ρωτήσω μετά γι' αυτό. Για να κλείσω όμως το θέμα των μετακλητών, θα πω μονάχα τούτο. Όλοι κι όλοι οι μετακλητοί επιστημονικοί συνεργάτες, ειδικοί σύμβουλοι στη δική

μας διακυβέρνηση ήταν επτακόσιοι εβδομήντα. Οι απλοί μετακλητοί ήταν περί τους τριακόσιους και όχι δύο χιλιάδες εξακόσιοι, όπως περιγράφετε. Η απογραφή αυτή, λοιπόν, στην οποία αναφέρονται δημοσιεύματα και ίσως και εσείς, περιλαμβάνει όλους τους συνεργάτες των Βουλευτών όλων των κομμάτων τους χρεώνετε στην κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ, όλους τους συνεργάτες των αιρετών της αυτοδιοίκησης τους χρεώνετε στην κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ και βεβαίως αντιλαμβάνεστε ότι ο αριθμός αυτός πολύ απέχει από την πραγματικότητα, σε σχέση με τους πραγματικά εργαζόμενους στην κυβέρνηση.

Γιατί τα λέω όλα αυτά; Τα λέω όλα αυτά, διότι δεν υπάρχει άλλο Βήμα για να αποκαθίσταται η αλήθεια απ' ότι φαίνεται, παρά μονάχα αυτό το Βήμα εδώ της Βουλής. Άκουσα προχθές σε μια τηλεοπτική συνέντευξη την Ευρωβουλευτή της Νέας Δημοκρατίας, την κ. Ασημακοπούλου, για το ίδιο θέμα να λέει: «Ποτέ δεν έχουμε πει ότι δεν πρέπει να υπάρχουν μετακλητοί. Είχε μια ιδιοτέλεια η κριτική που κάναμε στον αντίπαλό μας». Είχε μια ιδιοτέλεια η κριτική που κάνατε ως αξιωματική αντιπολίτευση τέσσερα χρόνια στον ΣΥΡΙΖΑ! Είχε μια ιδιοτέλεια για τους μετακλητούς. Είχε μια ιδιοτέλεια για την οικονομία που διαρκώς λέγατε ότι καταστρέφεται, ότι πέφτουμε στα βράχια, ότι δεν θα βγούμε από τα μνημόνια, ότι δεν θα βγούμε στις αγορές! Είχε μια ιδιοτέλεια η κριτική που ασκήσατε για τη Συμφωνία των Πρεσπών! Μας είπατε προδότες, αλλά τώρα την εφαρμόζετε! Είχε μια ιδιοτέλεια η κριτική που ασκήσατε για τις καταστροφικές πυρκαγιές στο Μάτι, αλλά μετά βάλατε Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, τον Αρχηγό της Αστυνομίας τις μέρες εκείνες. Είχε μια ιδιοτέλεια η πολιτική σας στην αντιπολίτευση!

Και θα βρίσκομαι εδώ απ' αυτό εδώ το Βήμα καθημερινά -μπορεί να σας κάνω τη ζωή δύσκολη αλλά αυτό έχει η δημοκρατία- για να υπερασπιστώ την αλήθεια και να αντικρούσω αυτόν τον απύθμενο λαϊκισμό που χρησιμοποίησατε και για να καταλάβετε την εξουσία, αλλά και τώρα τις πρώτες μέρες της διακυβέρνησής σας την υποκρισία και τον λαϊκισμό. Έρχομαι σε δύο ακόμα ζητήματα. Μας είπατε, κύριε Μητσοτάκη, ότι πήρατε τις συμβουλές της τεχνικής βοήθειας και του ΟΟΣΑ. Ο ΟΟΣΑ σας συμβούλευσε να καταργήσετε τον θεσμό του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης; Αυτή ήταν η τεχνική συμβουλή που λάβατε; Ο ΟΟΣΑ και η

τεχνική βοήθεια σας συμβούλευσε να ελέγξετε με φωτογραφική τροπολογία -δεν είναι σε αυτό το νομοσχέδιο, αλλά στο επόμενο- και να αλλάξετε τη διοίκηση μιας Ανεξάρτητης Αρχής, της Επιτροπής Ανταγωνισμού; Εάν είναι ο ΟΟΣΑ, τότε να πάμε πάσο. Όμως άλλα λέγατε εσείς ο ίδιος, σε ό,τι αφορά τον θεσμό του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης. Με επιστολή σας στις 22-07-2014 ως Υπουργός Διοικητικής Μεταρρύθμισης προς το Συμβούλιο της Επικρατείας επιχειρηματολογούσατε υπέρ της ανάγκης ο τότε Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης, κ. Ρακιντζής -είχε υπερβεί τη θητεία του και έμεινε άλλα πέντε χρόνια από τη θητεία του τελικά- να παραμείνει στη θέση του, παρά το ότι είχε εκπληρώσει τη θητεία του, διότι ήταν μεγάλη η σπουδαιότητα των αρμοδιοτήτων του! Το καταθέτω στα Πρακτικά. *(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς κ. Αλέξης Τσίπρας καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής).*

Τότε ήταν μεγάλη η σπουδαιότητα των αρμοδιοτήτων του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, επειδή λεγόταν Ρακιντζής. Τώρα που λέγεται Παπασπύρου και ψάχνει τη «NOVARTIS» και το ΚΕΕΛΠΝΟ, δεν υπάρχει καμμία σπουδαιότητα και καταργούμε τον θεσμό! Πάμε τώρα και στην άλλη απίστευτη υποκρισία σχετικά με την ανεξάρτητη αρχή της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Έρχεστε εδώ με το επιχείρημα δήθεν του να ξεφύγουμε από την κομματικοποίηση του κράτους. Θα ήθελα, κύριε Μητσοτάκη, να σας θυμίσω, ποιος ήταν επικεφαλής της Επιτροπής Ανταγωνισμού για δέκα χρόνια, με παράταση της θητείας του για άλλα πέντε και ποιοι ήταν αυτοί που τον συμβούλευαν, ποιοι ήταν αυτοί που είχε στο γραφείο του, ποιοι ήταν οι νομικοί του σύμβουλοι, ποιος ο διευθυντής του γραφείου του, ποια τα μέλη της επιτροπής, που θυμηθήκατε τώρα εσείς την κομματικοποίηση του κράτους και σας έπιασε ο πόνος. Έχω βρει και θα σας διαβάσω, για να μη λέτε ότι κατηγορώ διαρκώς το «ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ», το δημοσίευσά του στις 31 Αυγούστου 2009, όταν ανέφερε την είδηση της επιλογής του κ. Δημήτρη Κυριτσάκη, δικαστικού μέχρι τότε. «Επιβεβαιώθηκαν», έγραφε, «οι πληροφορίες μας για την τοποθέτηση του Κρητικού στην καταγωγή και γνωστού για τις σχέσεις με την οικογένεια Μητσοτάκη, δικαστικού Δημήτρη Κυριτσάκη, στην καρέκλα της Επιτροπής Ανταγωνισμού». Το καταθέτω στα Πρακτικά *(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος του Συνασπισμού Ριζοσπαστι-*

κής Αριστεράς κ. Αλέξης Τσίπρας καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν δημοσίευμα, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής). Όμως δεν ήταν μόνο ο κ. Κυριτσάκης που είχε στενές σχέσεις με εσάς, με την οικογένειά σας, ήταν και άλλοι οι οποίοι είχαν στενές σχέσεις, διότι εκείνη τη περίοδο εξ όσων γνωρίζω ο κ. Γεραπετρίτης, ήταν βασικός νομικός σύμβουλος της Επιτροπής Ανταγωνισμού για έξι χρόνια! Ετοιμάσατε εσείς το νομοσχέδιο για να αντικατασταθεί η κ. Θάνου, αλλά από το 2012 ως το 2018 υπό την ηγεσία του κ. Κυριτσάκη, βεβαίως, παρείχατε νομικές υπηρεσίες. Μάλιστα λάβατε και τις αντίστοιχες αμοιβές -βεβαίως είναι δίκαιες και έντιμες αμοιβές, όμως τις καταθέτω- πάνω από 100.000 ευρώ, δηλαδή ήσασταν ο βασικός νομικός σύμβουλος της επιτροπής (Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς κ. Αλέξης Τσίπρας καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής). Βεβαίως το γραφείο σας είναι γνωστό. Δεν υπάρχει θέμα. Αυτά τα βρήκαμε στη «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και δεν είναι τίποτα μυστικά, τα γνωρίζετε, αλλά ταυτόχρονα το 2017 και το 2018 ήσασταν και σύμβουλος του κ. Μητσοτάκη, βασικός νομικός σύμβουλος της Επιτροπής Ανταγωνισμού και σύμβουλος του κ. Μητσοτάκη. Τότε δεν υπήρχε θέμα κομματικοποίησης της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Σήμερα υπάρχει θέμα!

Όμως πέραν του κ. Κυριτσάκη και ο σημερινός Γενικός Γραμματέας της Βουλής, ο κ. Μυλωνάκης, Διευθυντής του Γραφείου του Προέδρου της Επιτροπής Ανταγωνισμού τότε, Διευθυντής του Γραφείου του Προέδρου, του κ. Κυριτσάκη, ήταν ταυτόχρονα και ειδικός σύμβουλος του κ. Μητσοτάκη, δικός σας, όταν ήσασταν Υπουργός Διοικητικής Μεταρρύθμισης. Κρατούσε ταυτόχρονα -όπως ο ίδιος ο κ. Κυριτσάκης είχε πει στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας στη Βουλή στις 10 Φεβρουαρίου 2017- και τις δύο θέσεις. Τότε δεν υπήρχε θέμα κομματικοποίησης. Όμως, πολύ φοβάμαι ότι δεν τίθεται εδώ απλά θέμα κομματικοποίησης μιας ανεξάρτητης αρχής. Τίθεται θέμα «μητσοτακοποίησης» της ανεξάρτητης αυτής αρχής, που επί δέκα χρόνια ήταν μια αρχή που λειτουργούσε με συμβούλους και φίλους δικούς σας. Αυτό σας ενόχλησε, αλλά εν τοιαύτη περιπτώσει θα απαντήσω σχετικά και στις ερωτήσεις που έχουν υποβληθεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, διότι ξέρετε ένα θέμα είναι οι νόμοι, ένα θέμα είναι το Σύνταγμα, ένα θέμα είναι και το

Ενωσιακό Δίκαιο. Επίσης να σας θυμίσω -άλλα μέτρα και άλλα σταθμά!- όταν είχε έρθει ο κ. Σταθάκης ως αρμόδιος Υπουργός το 2016 στην Ολομέλεια της Βουλής, με μια τροπολογία που ήθελε να περάσει ασυμβίβαστο για μέλη της Επιτροπής Ανταγωνισμού με συγγενικές σχέσεις με Βουλευτές και Υπουργούς και αφορούσε τη σημερινή Υπουργό Παιδείας και την τότε Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας, κ. Κεραμέως, που ο σύζυγός της, ο κ. Λουκάς, ήταν μέλος της Επιτροπής Ανταγωνισμού του κ. Κυριτσάκη. Τότε, επίσης, δεν υπήρχε θέμα κομματικοποίησης, αλλά ταυτόχρονα όλοι σας οι Βουλευτές είχαν επιχειρηματολογήσει, ανάμεσά τους και ο κ. Δένδιας, ο κ. Βαρβιτσιώτης, η ίδια η κ. Κεραμέως, ο κ. Βορίδης, αλλά και ο κ. Λοβέρδος -θα το θυμάται άλλωστε, τουλάχιστον ο κ. Λοβέρδος δεν αλλάζει άποψη και τώρα φαντάζομαι ότι θα πει τα ίδια- ότι είναι αντισυνταγματικό να υπάρχει αναδρομικότητα και να διακοπεί πρόωρα η θητεία μελών της επιτροπής. Σήμερα δεν είναι αντισυνταγματικό να διακοπεί μόλις ανέλαβε; Μόλις ανέλαβε, πριν από τρεις μήνες! Καταθέτω στα Πρακτικά και τα Πρακτικά εκείνης της συνεδρίασης με την επιχειρηματολογία όλων σας για την αντισυνταγματικότητα *(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς κ. Αλέξης Τσίπρας καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)* και κλείνω με το θέμα που έχει προκύψει σε σχέση με τον Διοικητή της ΕΥΠ. Διότι, κοιτάζτε, η εθνική ασφάλεια της χώρας, οι μυστικές υπηρεσίες της χώρας, τα εθνικά απόρρητα είναι πολύ κρίσιμο και ευαίσθητο ζήτημα. Οφείλω να ομολογήσω ότι δεν τον γνωρίζω τον άνθρωπο, το είπα και χθες, και μπορεί να τον αδικώ. Εντούτοις, κύριε Μητσοτάκη, εγώ είχα δώσει εντολή στον κ. Ρουμπάτη να σας ενημερώνει για όλα. Ελπίζω να κάνετε το ίδιο. Δεν ξέρω αν θα το κάνετε με τον κ. Κοντολέον, διότι έχω την αίσθηση ότι με βάση το βιογραφικό του και με βάση τον ισχύοντα νόμο, για να μπορέσει να αναλάβει υπηρεσία ως Διοικητής της ΕΥΠ, πρέπει να έχει πτυχίο αναγνωρισμένο ισότιμο είτε πτυχίο της ημεδαπής είτε ισότιμο πτυχίο της αλλοδαπής. Έτσι λέει ο νόμος. Οι νόμοι είναι για να εφαρμόζονται. Εκτός αν οι νόμοι δεν συμβαδίζουν με τις επιδιώξεις μας. Τόσο το χειρότερο για τους νόμους. Θα φέρετε πάλι μια τροπολογία να αλλάξετε τον νόμο. Αυτό το οποίο, όμως, διαπιστώνουμε εμείς μέσα από μια μικρή έρευνα την οποία κάναμε μετά από την ανάρτηση του βιογραφικού -που αργήσατε μια εβδομάδα σχεδόν- είναι ότι ο άνθρωπος έχει κάνει σπουδές στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο του Λονδίνου εξ αποστάσεως. Και πήρε ο άνθρωπος ένα πτυχίο στο Ανοικτό

Πανεπιστήμιο στα τριάντα τέσσερά του χρόνια. Εν τούτοις, όμως, το πτυχίο αυτό μάλλον δεν έχει αναγνωριστεί από το σημερινό ΔΟΑΤΑΠ, παλαιότερα ΔΙΚΑΤΣΑ. Διότι με μία πρόχειρη, επίσης, ματιά και μία πρόχειρη έρευνα την οποία κάναμε, διαπιστώσαμε ότι το μόνο το οποίο έχει αναγνωριστεί από την ιστοσελίδα του ΔΟΑΤΑΠ -γιατί είναι δημόσιο, μπορείτε να το βρείτε κι εσείς- ο μόνος ακαδημαϊκός τίτλος που έχει αναγνωριστεί από το εν λόγω πανεπιστήμιο από το ΔΟΑΤΑΠ, είναι αυτός που αναφέρεται όχι σε management, σε σπουδές μάνατζμεντ, όπως δηλώνει στο βιογραφικό του ο εκλεκτός σας αλλά στο Department of Music. Μήπως είναι μουσικός ο νέος Διοικητής της ΕΥΠ; Δεν ξέρω. Αν είναι θα είναι σύννομη η απόφασή σας. Αν δεν είναι, όμως, θα πρέπει κι εδώ να αλλάξετε τον νόμο. Και κλείνω, λέγοντας το εξής. Κύριε Μητσοτάκη, τα θέματα που αφορούν την εθνική ασφάλεια είναι κρίσιμα θέματα. Με ποια εχέγγυα εσείς επιλέγετε έναν άνθρωπο -που επαναλαμβάνω μπορεί να τον αδικώ και να είναι έντιμος- που δεν τον ξέρει κανείς, που η μόνη περγαμνή του είναι ότι ήταν σε κάποιες ιδιωτικές εταιρείες σεκιούριτι και παραδίδετε εσείς ένα κρίσιμο πόστο, σε έναν άνθρωπο ο οποίος έχει ως μόνη περγαμνή την ιδιωτική εταιρεία σεκιούριτι, μία εταιρεία που όπως διαβάζω σε δημοσιεύματα -δεν ξέρω αν είναι αληθή- έχει καταδικαστεί σε μεγάλα χρηματικά πρόστιμα -ειρωνεία της τύχης, από την Επιτροπή Ανταγωνισμού πάλι- για τη δημιουργία καρτέλ στον χώρο της ιδιωτικής φύλαξης, πρόστιμα από το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας για παραβιάσεις εργατικής νομοθεσίας στο έργο φύλαξης του ΗΣΑΠ και άλλες παρεμβάσεις. Ρωτώ, λοιπόν, με ποια εχέγγυα και ποιες ασφαλιστικές δικλίδες μάς λέτε ότι μπορεί να ανταποκριθεί αυτός ο άνθρωπος στην εθνική αποστολή με όρους εθνικού σχεδιασμού, με όρους εμπιστοσύνης και εχεμύθειας και το κυριότερο με όρους σεβασμού στον δημοκρατικό χαρακτήρα της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών. Κάντε ό,τι αλλαγές θέλετε στην Κυβέρνησή σας, αν δεν εμπιστεύεστε τους Υπουργούς σας. Όμως το κράτος δεν είναι φέουδο, δεν είναι τσιφλίκι. Εδώ υπάρχει η δημοκρατία και θα δίνετε λογαριασμό για τις πράξεις σας και θα σας ελέγχουμε καθημερινά. Και αν δεν τηρείτε τον νόμο και το Σύνταγμα θα λογοδοτείτε.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, δεν συμπληρώθηκε ούτε ένας μήνας από την εκλογική νίκη της Νέας Δημοκρατίας και γινόμαστε μάρτυρες, όλοι μας, στην υλοποίηση ενός σχεδίου που βάζει ευθέως εναντίον των δημοκρατικών θεσμών,

αλλά θα έλεγα ότι βάλλει ευθέως και εναντίον της κοινής λογικής. Θα περίμενε κανείς από μια νεοεκλεγείσα Κυβέρνηση να κάνει χρήση του πολιτικού κεφαλαίου που διαθέτει, αλλά να κάνει χρήση και της ιδιαίτερης συγκυρίας στην οποία βρισκόμαστε, καθώς η χώρα για πρώτη φορά μετά από οκτώ χρόνια μνημονίων έχει μπροστά της ένα καθαρό πεδίο και άρα, αξιοποιώντας αυτό το momentum, θα περίμενε κανείς από τη νεοεκλεγείσα Κυβέρνηση να προχωρήσει μπροστά το δικό της σχέδιο που μας έλεγε όλα αυτά τα χρόνια ότι έχει, διαθέτει και είναι διαφορετικό και είναι εναλλακτικό για την οικονομία, για την αναπτυξιακή προοπτική, για τη φορολογία. Ζητάγατε επί τριάμισι ολόκληρα χρόνια εκλογές διαβεβαιώνοντας τον ελληνικό λαό ότι είστε έτοιμοι να κυβερνήσετε διαφορετικά. Και άρα όλοι περιμέναμε ένα εναλλακτικό σχέδιο για την οικονομία, την ανάπτυξη, τη φορολογία. Από τις τρεις πρώτες εβδομάδες αποδεικνύεται ότι το μόνο σχέδιο που πράγματι είχατε έτοιμο ήταν το σχέδιό σας για την άλωση του κράτους. Το σχέδιο σας για την οικονομία εξαντλήθηκε στα χατίρια σας στον κ. Λάτση για το Ελληνικό και σε 205 εκατομμύρια όλα κι όλα επιπλέον μειώσεις σε αυτές που η δική μας κυβέρνηση είχε ήδη δρομολογήσει για τον ΕΝΦΙΑ και μάλιστα επιπλέον μειώσεις που αφορούν στα μεγάλα βαλάντια. Το θαύμα, λοιπόν, αυτό ήταν όλο κι όλο, τα 205 εκατομμύρια, το θαύμα για το οποίο χύθηκαν τόνοι μελανιού προεκλογικά. Αυτή ήταν η μεγάλη σας ετοιμότητα να αλλάξετε τη φορολογική και οικονομική πολιτική. Καμμία διαπραγμάτευση, κανένα σχέδιο για μείωση πλεονασμάτων, μόνο αυτά τα 205 εκατομμύρια, ενώ εμείς από τον Σεπτέμβρη του 2018, δηλαδή μετά την έξοδο από τα μνημόνια, είχαμε φέρει και είχαμε ψηφίσει -μαζί σας, είναι η αλήθεια, γιατί κι εσείς το ψηφίσατε στη Βουλή- πάνω από 3 δισεκατομμύρια μέτρα ελάφρυνσης και κοινωνικής στήριξης, χωρίς να υπολογίζω τη μη εφαρμογή μειώσεων και περικοπών των συντάξεων, του αφορολογήτου κ.λπ. Το σημαντικότερο είναι ότι μόνοι σας απορρίψατε το σχέδιο που είχαμε καταθέσει στους θεσμούς, μόνοι σας, πριν σας το ζητήσουν, πριν σας το απορρίψουν αυτοί -αν το απέρριπταν- που προέβλεπε τη μείωση των πλεονασμάτων κατά 1% από το 2020 και μετά. Βεβαίως, αυτή θα είναι και η αιτία που θα αναγκαστείτε στον επόμενο προϋπολογισμό να φέρετε μέτρα λιτότητας. Να δούμε εκεί πόσο έτοιμοι θα είστε. Όμως, για να είμαι δίκαιος μαζί σας, στην προσπάθειά σας να στήσετε ένα αυστηρά ελεγχόμενο, κεντρικά ελεγχόμενο και βαθιά κομματικό κράτος, είχατε κάνει μια σοβαρή προετοιμασία, τόση προετοιμασία που οι πρώτες νομοθετικές σας παρεμβάσεις είναι νομοθετικές παρεμβάσεις που

συγκεντρώνουν υπερεξουσίες, που μετατρέπουν το Πρωθυπουργικό Γραφείο σε «Λεβιάθαν» με στρατιές μετακλητών, που τοποθετούν κομματικούς επιτετραμμένους στα Υπουργεία, καταργώντας την επιλογή Γραμματέων στα Υπουργεία μέσω Α.Σ.Ε.Π., που υποβαθμίζουν ελεγκτικά σώματα και καταργούν πλήρως τον θεσμό του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης που λειτουργούσε απρόσκοπτα με τους δημόσιους επιθεωρητές επί πάρα πολλά χρόνια. Είναι νομοθετικές παρεμβάσεις που παρεμβαίνουν ευθέως και απροκάλυπτα στην Ανεξάρτητη Αρχή Ανταγωνισμού και μάλιστα την ώρα που πολύ σοβαρές υποθέσεις παράνομων καρτέλ βρίσκονται στο πεδίο της διερεύνησής της. Οι πρώτες σας νομοθετικές παρεμβάσεις, λοιπόν, πράγματι είναι τόσο καλά προετοιμασμένες που θα τις ζήλευε ακόμη και η κυβέρνηση του Βίκτορ Όρμπαν στην Ουγγαρία, μπορεί και η κυβέρνηση Μπολσονάρο στη Βραζιλία, αν λάβουμε υπ' όψιν μας τους υμνητές της χούντας, της δικτατορίας που έχετε συμπεριλάβει, που έχετε διορίσει σε κυβερνητικές θέσεις.

Ψέματα ότι δήθεν μειώνετε τους μετακλητούς. Τους μειώνετε, τους κάνετε από τέσσερις, οκτώ. Είναι μια σοβαρή μείωση αυτή για τους μετακλητούς! Τι κουνάτε το κεφάλι σας, κύριε Υπουργέ; Μην κουνάτε το κεφάλι σας. Θέλουμε μια απάντηση. Τους μειώνετε τους μετακλητούς; Ψέματα, λοιπόν, fake news, παραπληροφόρηση, διαστρέβλωση και έφοδος στο κράτος και τους θεσμούς. Αυτό είναι το σχέδιό σας. Σας θυμίζει κάτι αυτό το σχέδιο, κυρίως σε ό,τι έχει να κάνει με το πρώτο σκέλος της παραπληροφόρησης, της διαστρέβλωσης, των ψεμάτων; Εμάς μας θυμίζει καταστάσεις που βλέπουμε να συμβαίνουν και σε άλλες χώρες και της Ευρώπης και του πλανήτη. Δεν είναι πρωτοφανή αυτά τα πράγματα. Ίσως για την Ελλάδα να είναι πρωτοφανή. Ίσως πρωτοφανές να είναι το γεγονός ότι ένα τόσο μεγάλο πλέγμα θεσμικών συστημικών μέσων ενημέρωσης προβάλλει διαρκώς αυτές τις διαστρεβλώσεις και δεν υπάρχει αντίλογος. Το νομοσχέδιο που συζητάμε σήμερα ακόμα και από την ονομασία του συνιστά μία θεσμική λαθροχειρία. Βαφτίζετε νομοσχέδιο για το επιτελικό κράτος ένα νομοσχέδιο που βάλλει ευθέως ενάντια στον δημοκρατικό έλεγχο και στη διάκριση των εξουσιών. Να το πω πιο απλά. Μια προεδρευόμενη κοινοβουλευτική δημοκρατία έχει τεράστια διαφορά από ένα προεδρικό σύστημα. Σήμερα, λοιπόν, έρχεστε και παίζετε με αυτά τα θεσμικά όρια. Και ξέρετε, αυτά τα όρια είναι εκεί για να γίνονται σεβαστά από κάθε πολιτική παράταξη, όχι για να γίνονται «λάστιχο» κάθε φορά ανάλογα με τον πολιτικό

συσχετισμό και τον πολιτικό σχεδιασμό του καθενός. Τι εισηγείστε, λοιπόν, σήμερα; Προεδρία της Κυβέρνησης με έξι Γενικούς Γραμματείς, τετρακόσιους σαράντα υπαλλήλους που αν δεν κάνω λάθος είναι περισσότεροι -πεντακόσιοι τριάντα, αν δεν κάνω λάθος, υπάλληλοι- εκατό μετακλητούς, απευθείας έλεγχος από τον Πρωθυπουργό της ΕΡΤ, του Αθηναϊκού Πρακτορείου, της ΕΥΠ, της Αρχής Διαφάνειας, ορισμός αρμοδιοτήτων και ευθεία αναφορά στον Πρωθυπουργό Υφυπουργών, Γενικών και Ειδικών Γραμματέων της Κυβέρνησης. Κοιτάξτε. Δεν μπορώ να γνωρίζω τι ακριβώς φοβάται ο κ. Μητσοτάκης και προχωρά σε αυτές τις αλλαγές. Φαντάζομαι ότι δεν εμπιστεύεται τόσο πολύ τους ίδιους τους Υπουργούς του, ενδεχομένως και το ίδιο το κόμμα του. Όμως, κύριε Υπουργέ, πρέπει να σας πω - μιας και είστε εντός της Αιθούσης και χαίρω εκτίμησης προς το πρόσωπό σας- πως παρά το γεγονός ότι εισηγείστε στο νομοσχέδιο την καλή νομοθέτηση, κι εσείς ο ίδιος την πρώτη νομοθέτηση την καταστρατηγήσατε. Τη διαβούλευση την ξεκινήσατε, αφού είχε κατατεθεί ο νόμος.

Εν πάση περιπτώσει, αυτό που θέλω να σας πω είναι ότι αυτού του είδους οι παρεμβάσεις, από τη Μεταπολίτευση και μετά τουλάχιστον, δεν έχουν ξαναγίνει στη χώρα. Θέλετε, βέβαια, να το προβάλετε αυτό το σκληρά συγκεντρωτικό μοντέλο ως μια μεταρρύθμιση στα πρότυπα του πολιτικού συστήματος των Ηνωμένων Πολιτειών. Όμως εκεί, εσείς καλύτερα από μένα θα ξέρετε, μιας και είστε και επιστήμονας, ότι υπάρχουν τα λεγόμενα checks and balances, δηλαδή οι θεσμικές διασφαλίσεις που δεν επιτρέπουν στον Πρόεδρο να γίνει ασύδοτος και να δρα υπεράνω κάθε ελέγχου. Εσείς εδώ θέλετε τις υπερεξουσίες εις βάρος του δημοκρατικού ελέγχου, εις βάρος τελικά της ίδιας της Βουλής, να τις θεσμοθετήσετε χωρίς καμμία διαδικασία ελέγχου. Δημιουργείτε ένα κράτος με Υπουργούς επιτρέψτε μου την έκφραση- ανδρείκελα, χωρίς δυνατότητα να ελέγχουν το Υπουργείο τους, κομματικά στελέχη στα οποία βεβαίως μοιράσατε τα λάφυρα της νίκης -αλλά τη δουλειά θα τη βγάζουν οι υφιστάμενοί τους- Υφυπουργούς -τεχνοκράτες μεν σ' αυτή τη φάση- και Γενικούς Γραμματείς, οι οποίοι θα αναφέρονται απευθείας στον Πρωθυπουργό και η Βουλή σε ρόλο διακοσμητικό. Για να είμαστε ειλικρινείς ήταν και στην προηγούμενη θητεία της κυβέρνησης Σαμαρά. Εκεί κι αν ήταν διακοσμητικός ο ρόλος της Βουλής. Το αστείο όμως σ' αυτή την υπόθεση είναι ότι όλα αυτά επιχειρείτε να τα προωθήσετε και με το περιτύλιγμα του φιλελευθερισμού,

ενώ έχετε μαζέψει στην Κυβέρνησή σας όλα τα πρωτοκλασάτα στελέχη του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού. Τι φιλελευθερισμός είναι αυτός; Υπουργοί σας κατηγορούν ως ψυχικά νοσούντες αγωνιστές του αντιδικτατορικού αγώνα. Έχετε ανασύρει κάθε αναχρονιστική αντίληψη για τον ρόλο της γυναίκας, της οικογένειας, της Εκκλησίας, της τάξης και της ασφάλειας. Φέρνετε νόμους επαναθεμελίωσης του πιο σκληρού, στενά κομματικού και συγκεντρωτικού κράτους και από πάνω μας παριστάνετε και τους φιλελεύθερους. Το πιο ενδιαφέρον, όμως, είναι ότι, ακόμα κι έτσι, αυτό που συζητάμε σήμερα δεν πρόκειται να πετύχει ούτε τον σκοπό για τον οποίο συντάχθηκε. Αντιθέτως, μόνο πρόσθετα γραφειοκρατικά και δημοσιονομικά βάρη θα φέρει. Για τα γραφειοκρατικά θα σας αφήσω να το διαπιστώσετε μόνοι σας μόλις παρέλθουν λίγοι μήνες. Για τα δημοσιονομικά όμως θα πω, πως σύμφωνα με την έκθεση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους μόνο από τη σύσταση και λειτουργία της Προεδρίας της Κυβέρνησης προκύπτει ετήσια επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού ύψους τουλάχιστον 2.271.000 ευρώ. Όταν ήμουν εγώ Πρωθυπουργός, στη Γενική Γραμματεία Πρωθυπουργού προβλεπόταν η λειτουργία δέκα γραφείων. Αλλά κάθε μέρα τα γνωστά «παπαγαλάκια» μιλούσαν για υπερβολικό αριθμό μετακλητών, για υπερβολικές δαπάνες κ.λπ. Με το εν λόγω νομοσχέδιο μόνο στη Γενική Γραμματεία Πρωθυπουργού προβλέπεται η λειτουργία έντεκα γραφείων, μιας Γενικής Διεύθυνσης, τριών Διευθύνσεων και ενός Τμήματος. Αυτομάτως, δηλαδή, έχουμε αύξηση των θέσεων ευθύνης και των αντίστοιχων επιδομάτων πάνω από 50%. Τα δέκα γραφεία που είχα εγώ στη Γενική Γραμματεία Πρωθυπουργού τότε ήταν πάρα πολλά και για την κριτική που έκανε η αντιπολίτευση τότε και η μεγαλύτερη μερίδα των μέσων ενημέρωσης. Τώρα οι δεκαέξι μονάδες μόνο στη Γενική Γραμματεία Πρωθυπουργού είναι μια χαρά. Δεν τρέχει τίποτα. Η υπερδομή με τα πεντακόσια τριάντα άτομα, εκ των οποίων οι εκατό είναι μετακλητοί -οι οποίοι μάλιστα θα λαμβάνουν αυξημένες αποδοχές- τώρα είναι μια χαρά! Οι έξι Γενικές Γραμματείες που θα λειτουργούν στην Προεδρία της Κυβέρνησης συν τις υπόλοιπες δομές που προανέφερα, τώρα εντάσσονται στο πλαίσιο της χρηστής διακυβέρνησης. Όταν συστήναμε κάποιες απολύτως αναγκαίες Ειδικές Γραμματείες για να στηρίξουμε κρίσιμους τομείς του κοινωνικού κράτους, μας κατηγορούσατε για μεγάλες σπατάλες. Τώρα που συστήνετε ολόκληρη Ειδική Γραμματεία μόνο και μόνο για να διαχειρίζεται ένα πληροφοριακό σύστημα, που υποτίθεται ότι θα παρακολουθεί το κυβερνητικό σας έργο, όλα είναι καλώς καμωμένα! Γιατί τα λέω

αυτά; Τα λέω αυτά για να φανεί η υποκρισία του πολιτικού λόγου, αλλά και των μέσων ενημέρωσης ή καλύτερα μέσων παραπληροφόρησης στη χώρα μας. Βεβαίως, όμως, όταν την προηγούμενη εβδομάδα ο Παύλος Πολάκης παρουσίασε αναλυτικά απ' αυτό εδώ το Βήμα τον κατάλογο με τα είκοσι ένα σκάνδαλα του ΚΕΕΛΠΝΟ, το πώς έφευγε το δημόσιο χρήμα για να γίνεται pay roll σε δημοσιογράφους, σε εκδότες, σε συγκεκριμένα μέσα ενημέρωσης, είδα μεγάλη αμηχανία στο ακροατήριο και τσιμουδιά σε όλα τα δελτία των ειδήσεων. Δεν είδα να το προβάλλουν. Ακόμη και στην ΕΡΤ προβλήθηκε στο δελτίο των 15.00' και στις 21.00' -έπεσε σύρμα φαίνεται- το μόνο που παίχτηκε ήταν οι μαντινάδες του Πολάκη. Αυτό ήταν το πιο κρίσιμο στοιχείο! Είχατε κεντρικό θέμα τους μετακλητούς στην κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ. Σήμερα που τους διπλασιάζετε αυτούς τους μετακλητούς, προχθές που ο Πολάκης ήρθε σε αυτό εδώ το Βήμα και ανέδειξε είκοσι ένα σκάνδαλα στον χώρο της υγείας, το μόνο με το οποίο ασχοληθήκατε ήταν ότι στο καφενείο της Βουλής κάπνιζαν και είχαν τσιγάρα στα τασάκια.

Όμως, ο ελληνικός λαός θα βγάλει τα συμπεράσματά του πολύ γρήγορα. Και ξέρετε κάτι; Μην αισθάνεστε ότι είστε πανίσχυροι επειδή κατά έναν πρωτοφανή τρόπο για τα σύγχρονα μεταπολιτευτικά δεδομένα δεν υπάρχει αντίλογος σήμερα στα κυρίαρχα μέσα ενημέρωσης, αλλά υπάρχει μονόλογος. Και αυτή ήταν και η βασική αιτία για την οποία βρίσκεστε σήμερα στα κυβερνητικά έδρανα. Όμως, μην αισθάνεστε πανίσχυροι γι' αυτό, γιατί δεν ζούμε στην εποχή που υμνεί ο Γενικός Γραμματέας του Τουρισμού. Ζούμε στην εποχή της τέταρτης βιομηχανικής επανάστασης και του internet. Δεν ζούμε στην εποχή της YENEΔ, ακόμα και όταν ταυτίζεται στην ίδια συχνότητα της υμνολογίας για το κυβερνητικό έργο και η δημόσια και η ιδιωτική σφαίρα των μέσων ενημέρωσης. Σήμερα ζούμε στην εποχή της τέταρτης βιομηχανικής επανάστασης, στην εποχή που τίποτα δεν μπορεί να κρυφτεί. Και όσο και αν προσπαθείτε να παραποιείτε την πραγματικότητα, να το ξέρετε ότι η πραγματικότητα είναι πεισματάρα και ότι η πραγματικότητα εκδικείται. Το ψέμα, η παραπληροφόρηση, τα fake news έχουν κοντά ποδάρια! Θυμηθείτε το αυτό, ότι κάποια στιγμή θα σας γυρίσει μπούμερανγκ όλο αυτό το οργουελικό τοπίο που έχει στηθεί στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Κλείνω την παρένθεση. Πάμε παρακάτω. Θεσπίζετε, λοιπόν, τον θεσμό του Υπηρεσιακού Γενικού Γραμματέα, ήθελαν σε μια προσπάθεια αποκομματικοποίησης της διοίκησης. Στην πραγματικότητα

επιχειρείτε να αποπροσανατολίσετε την κοινή γνώμη, σε σχέση με την απαράδεκτη κατάργηση των εμβληματικών διατάξεων του ν. 4369/2016 περί αποκομματικοποίησης της διοίκησης. Γιατί το λέμε αυτό; Διότι οι αρμοδιότητες του Υπηρεσιακού Γενικού Γραμματέα περιορίζονται αποκλειστικά στα αμιγώς διοικητικά και οικονομικά θέματα του κάθε Υπουργείου. Με άλλα λόγια, ο Υπηρεσιακός Γενικός Γραμματέας θα έχει τις ίδιες αρμοδιότητες με αυτές του σημερινού Γενικού Διευθυντή Διοικητικού Οικονομικού. Η επιλογή σας εδώ είναι ξεκάθαρη. Αντί για αξιοκρατική στελέχωση των επιτελικών θέσεων του δημοσίου από το Εθνικό Μητρώο Επιτελικών Στελεχών, εσείς επιλέγετε την άλωση του κρατικού μηχανισμού με στελέχη από το μητρώο κομματικών στελεχών της Νέας Δημοκρατίας. Επίσης, επιχειρείτε να ρυθμίσετε τα θέματα που αφορούν τα ιδιαίτερα γραφεία, όπως ονομάζετε τα υπάρχοντα πολιτικά γραφεία των μελών της Κυβέρνησης, Υφυπουργών, Γενικών και Ειδικών Γραμματέων. Όμως, οι συγκεκριμένες διατάξεις - θυμηθείτε το!- θα είναι το πολιτικό σας βατερλό. Επί τεσσαράμισι χρόνια λαϊκίζατε ασύστολα για το θέμα των μετακλητών και ας ήμασταν εμείς αυτοί που προχωρήσαμε σε περιορισμό του συνολικού αριθμού των μετακλητών και ας ήμασταν εμείς αυτοί που προχωρήσαμε σε μείωση και εξορθολογισμό των αποδοχών τους μέσω της ένταξής τους στο ενιαίο μισθολόγιο των δημοσίων υπαλλήλων. Με τις προτεινόμενες διατάξεις πλέον όλοι οι μετακλητοί, συνεργάτες των Υπουργών θα τυγχάνουν ειδικών μισθολογικών προνομίων και μάλιστα χωρίς να απαιτείται γι' αυτούς ούτε καν πτυχίο ΑΕΙ. Καταργείτε τη σχετική απαίτηση, ώστε το απολυτήριο λυκείου να επαρκεί για την κάλυψη όλων των θέσεων των συνεργατών ενός Υπουργού. Τόση αριστεία έχετε μαζέψει εκεί στη Νέα Δημοκρατία, κύριε Υπουργέ; Τόσους άριστους μαζεμένους έχετε να βολέψετε;

Έρχομαι τώρα στο μείζον θέμα αυτού του νομοσχεδίου, τη σύσταση της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, όπου επιχειρείται η συνένωση όλων των ελεγκτικών σωμάτων της διοίκησης υπό τη σκέπη μιας ανεξάρτητης αρχής -υποτίθεται- αυξημένου κύρους. Ως εδώ θα μπορούσε κάποιος καλοπροαίρετος να δεχθεί -και είμαστε καλοπροαίρετοι- ότι υπάρχει η πολιτική και η διοικητική λογική, υπό την έννοια ότι ιδρύεται μια αρχή που θα είναι υπεύθυνη για τον συνολικό σχεδιασμό και την καταπολέμηση της διαφθοράς. Μάλιστα. Όμως, ας δούμε τις λεπτομέρειες. Ενώ με τις πάγιες διατάξεις προβλέπεται μια στοιχειώδης διαδικασία για την κάλυψη της

θέσης του διοικητή της αρχής, για τις λοιπές θέσεις των μελών της διοίκησης, καθώς και για τις θέσεις των προϊσταμένων των οργανικών μονάδων της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας οι μεταβατικές διατάξεις αποτελούν μνημείο αδιαφάνειας. Ο διοικητής που θα διοριστεί με απόφαση του Πρωθυπουργού, χωρίς ανοιχτή και αντικειμενική διαδικασία, θα διορίσει τους προϊσταμένους της αρεσκείας του, αφού προηγουμένως θα έχουν καθαιρεθεί οι νομίμως υπηρετούντες προϊστάμενοι των φορέων που συνενώνονται. Δηλαδή, για να το καταλάβουμε όλοι αυτό, ό,τι δεν μπορεί να ελέγξει ο κ. Μητσοτάκης το καταργεί και το επανασυστήνει, προκειμένου να τοποθετήσει κομματικούς εγκάθετους και φίλους. Με δυο λόγια, καθόλου δεν ενδιαφέρεστε για τη δημιουργία μιας ανεξάρτητης και αποτελεσματικής αρχής. Το μόνο που σας ενδιαφέρει είναι να ελέγξετε τη δημόσια διοίκηση και ό,τι δεν μπορείτε να ελέγξετε είτε το καταργείτε είτε παρεμβαίνετε αντιθεσμικά και αντισυνταγματικά ώστε, εν τέλει, να το ελέγξετε. Γι' αυτό τον λόγο και καταργείτε τον θεσμό του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, γι' αυτό και προβλέπετε τον ασφυκτικό έλεγχο του νέου φορέα και τον ενταφιασμό, προφανώς, όλων των εκκρεμών υποθέσεων που αφορούν τη δημόσια σφαίρα. Τι σας ενόχλησε άραγε τα τελευταία χρόνια από τον θεσμό του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης; Σας ενόχλησε που ερεύνησε εξονυχιστικά την υπόθεση του ΚΕΕΛΠΙΝΟ; Σας ενόχλησε που ερεύνησε εξονυχιστικά την υπόθεση της «NOVARTIS»; Τι από όλα αυτά; Τα ίδια και πολύ χειρότερα κάνετε και στο θέμα της Επιτροπής Ανταγωνισμού, με μια ξεκάθαρα φωτογραφική διάταξη, αμφίβολης συνταγματικότητας, που χωρίς αμφιβολία αντίκειται στο Ενωσιακό Δίκαιο -και θα το διαπιστώσετε σύντομα- και προφανώς κατά παράβαση κάθε εννοίας πολιτικής δεοντολογίας, επιχειρείτε την καθάρωση της διοίκησης της αρχής μέσω αναδρομικής θέσπισης κωλυμάτων διορισμού. Γιατί δεν το λέτε καθαρά; Σας ενοχλεί που η Επιτροπή Ανταγωνισμού ελέγχει σοβαρές υποθέσεις, μεταξύ των οποίων και το καρτέλ στον χώρο της διανομής του Τύπου. Αυτό σας ενοχλεί, γιατί δεν το λέτε καθαρά; Γιατί δεν λέτε καθαρά ότι έχετε σχεδιασμό να ευνοήσετε συγκεκριμένα συμφέροντα μονοπωλιακά που έχουν δημιουργήσει συνθήκες μονοπωλίου στον χώρο του Τύπου και σας έπιασε τώρα δήθεν ο πόνος για το αν η σημερινή πρόεδρος είναι πολιτικά ουδέτερη, γιατί είχε διατελέσει νομική σύμβουλος του Πρωθυπουργού, ενώ την ίδια στιγμή γιατί δεν λέτε το ίδιο για τον Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας; Αλήθεια, δεν είναι σημαντικός θεσμός η Τράπεζα της Ελλάδας; Δεν είναι; Η ανεξάρτητη αρχή είναι, η Τράπεζα της Ελλάδας

δεν είναι; Εκεί ο διοικητής, που εσείς διορίσατε -και φυσικά εμείς με θεσμική συμπεριφορά δεν φέραμε καμμία αντίρρηση σε όλα αυτά τα χρόνια- τι είναι; Πολιτικά ανεξάρτητος, ακομμάτιστος ο Υπουργός Οικονομικών του κ. Σαμαρά; Γιατί δεν λέτε το ίδιο για μια άλλη ανεξάρτητη αρχή, τον Συνήγορο του Καταναλωτή, που τη διοικεί ο πρώην Γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής της Νέας Δημοκρατίας, ο κ. Ζαγορίτης; Γελάτε. Μα είναι για γέλια και για κλάματα αυτά που κάνετε, πρωτοφανή για μια ευνομούμενη δημοκρατία!

Όμως, όταν ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης ήταν ο κ. Ρακιτζής, - λέγατε τότε- τόσο ευαίσθητη η λειτουργία του θεσμού, ώστε να μην επιτρέπεται ούτε καν η αλλαγή του όταν τελείωνε η θητεία του. Είχε λήξει για πέντε χρόνια η θητεία του και την ανανεώνατε διαρκώς. Τώρα που είναι επικεφαλής η κ. Παπασπύρου, μπορείτε αγνοώντας εν εξελίξει έρευνες και διαδικασίες να κατεδαφίζετε τον θεσμό του Γενικού Επιθεωρητή. Όταν επικεφαλής της Επιτροπής Ανταγωνισμού ήταν ο κ. Κυριτσάκης -και αυτού είχε λήξει η θητεία του και ανανεωνόταν διαρκώς πάλι για μια πενταετία- οποιαδήποτε νομοθετική παρέμβαση που αφορούσε στα ασυμβίβαστα των μελών -διότι μέλη της επιτροπής ήταν συγγενείς Βουλευτών και σήμερα Υπουργού της Νέας Δημοκρατίας κ. Κεραμέως- σήκωνε μεγάλη θύελλα αντιδράσεων από πλευρά σας ως αντισυνταγματική και ανεπίτρεπτη παρέμβαση. Και, βεβαίως, όποια θεσμική παρέμβαση έγινε, δεν αφορούσε την τρέχουσα θητεία. Τώρα, που δεν είναι της αρεσκείας σας επικεφαλής, οι αναδρομικές ρυθμίσεις για τα ασυμβίβαστα, με στόχο την καθαίρεση της νόμιμης διοίκησης, είναι συνταγματικά και ηθικά ανεκτές. Αυτό που κάνετε είναι υποκρισία. Δεν έχετε ίχνος θεσμικότητας, ίχνος σεβασμού απέναντι στους θεσμούς και αυτή τη συμπεριφορά θα τη βρείτε μπροστά σας. Κλείνω, λοιπόν, πολύ επιγραμματικά, καταθέτοντας -συνθηματικά, θα έλεγα- τη δική μας πρόταση, μια ολοκληρωμένη πρόταση, προοδευτική πρόταση για τη δημόσια διοίκηση. Ένα μεγάλο τμήμα αυτής καταφέραμε και το υλοποιήσαμε σε αντίξοες συνθήκες, αλλά υπάρχει πολύ μεγάλο πεδίο μπροστά. Επιγραμματικά, λοιπόν, σας αναφέρω: Ενιαίο σύστημα κινητικότητας. Δημιουργία ψηφιακών οργανογραμμμάτων και περιγραμμμάτων θέσεων εργασίας. Αξιοκρατικές επιλογές Γενικών Διευθυντών και Διευθυντών, που μετά από δεκαετίες για πρώτη φορά έγινε επί των ημερών μας. Ηλεκτρονική αξιολόγηση. Επαναφορά του κανόνα «μία αποχώρηση - μία πρόσληψη», από το «μία πρόσληψη για πέντε αποχωρήσεις» που

ήταν μέχρι πρότινος. Προγραμματισμός προσλήψεων για την κάλυψη των πραγματικών αναγκών. Αυτό είναι το δικό μας έργο, το έργο της κυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ στη δημόσια διοίκηση. Και, βέβαια, σεβαστήκαμε και εμβαθύναμε περισσότερο σε σημαντικές μεταρρυθμιστικές προσπάθειες προηγούμενων κυβερνήσεων, όπως ο νόμος για την ενδυνάμωση του Α.Σ.Ε.Π. Διότι πιστεύουμε ότι το κράτος πρέπει να έχει συνέχεια, διότι πιστεύουμε στις θετικές μεταρρυθμιστικές τομές. Και σε αυτό το πλαίσιο, σας διαβεβαιώνω, κύριε Υπουργέ, δεν θα είχαμε καμμία αντίρρηση να στηρίξουμε τυχόν σοβαρές μεταρρυθμιστικές προσπάθειες που θα επεδίωκε η σημερινή Κυβέρνηση στη δημόσια διοίκηση. Δυστυχώς, όμως, το παρθενικό σας νομοσχέδιο δεν μας αφήνει κανένα περιθώριο αισιοδοξίας. Η πρόθεσή σας, απ' ό,τι φαίνεται, είναι να επανασυστήσετε, να ξαναστήσετε ένα βαθύ και ανεξέλεγκτο κομματικό κράτος. Και ακόμα πιο εμφανής είναι η πρόθεση του κ. Μητσοτάκη να κυβερνήσει τη χώρα με το γνώριμο αυταρχισμό της Δεξιάς και βεβαίως, με την παραπληροφόρηση των χορηγών του. Η Ελλάδα, δεν χρειάζεται ένα βαθύ κομματικό κράτος. Η Ελλάδα χρειάζεται μια σύγχρονη, μια αξιοκρατική, μια αποτελεσματική δημόσια διοίκηση. Η Ελλάδα χρειάζεται όραμα, ηγεσία, σχέδιο για τη νέα εποχή. Αποδεικνύετε λίγες μέρες μετά την εκλογική σας νίκη ότι αυτό το όραμα και αυτό το σχέδιο τα στερείστε. Σας διαβεβαιώνω ότι με αυτή τη λογική δεν πρόκειται να πάτε πολύ μακριά. Πολύ σύντομα θα διαπιστώσετε ότι αυτός ο σχεδιασμός δεν θα είναι αρκετός για να πετύχετε τον σκοπό σας. Και πολύ γρήγορα, επίσης, θα διαπιστώσετε ότι θα είναι απολύτως δυσλειτουργικός ο σχεδιασμός σας, η υλοποίηση του σχεδιασμού σας. Η επέλαση στο κράτος, ο ασφυκτικός έλεγχος της ενημέρωσης και των ανεξάρτητων αρχών, ο έλεγχος της δικαιοσύνης και, εν τέλει, η υπονόμηση της ίδιας της δημοκρατίας δεν πρόκειται να περάσουν απαρατήρητες από τον ελληνικό λαό, από τους Έλληνες πολίτες. Δεν πρόκειται να μείνουν δίχως αντιδράσεις. Διότι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν είμαστε στο 1969, αλλά στο 2019, είτε σας αρέσει είτε όχι. Σας ευχαριστώ.

Το λόγο λαμβάνει ο εκπρόσωπος του κόμματος «Κίνημα Αλλαγής» κ. Χάραλαμπος Καστανίδης.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στη μεταπολεμική πολιτική εποχή δεν υπάρχει κυβέρνηση -ή και κόμμα-

που να μη συνοδεύει το πρόγραμμά της με μία ιδέα διοικητικής μεταρρύθμισης. Κάθε δε κυβέρνηση υπολογίζει ότι η δική της πρόταση για τη διοικητική μεταρρύθμιση είναι αυτή που έλειπε μέχρι εκείνη τη στιγμή που τη συνέλαβε. Έκαστος δε εκ των Υπουργών, ακόμη και όταν πρόκειται για διοικητικές μικροδιευθετήσεις, εκλαμβάνει τις ιδέες του, ως κάτι πρωτοποριακό για την εξέλιξη του διοικητικού συστήματος. Και συνήθως επανερχόμαστε σε νεότερη εποχή, στο συμπέρασμα ότι τίποτα ουσιώδες δεν άλλαξε. Η Κυβέρνηση, η οποία σήμερα εισηγείται το νομοσχέδιο για το δήθεν επιτελικό κράτος, υποπίπτει στο ίδιο λάθος και πρέπει να θυμίσω στον αξιότιμο κύριο καθηγητή, εκ δεξιών μου παρευρισκόμενο, ότι οι διοικητικές μεταβολές οι οποίες έχουν πράγματι σημασία, είναι αυτές που η κοινωνία αξιώνει στη ζήτηση των διοικητικών υπηρεσιών και κατοχυρώνονται στο τέλος και στη συνείδησή της. Ας πούμε, εάν ρωτήσετε τον πολίτη ποια θεωρεί σοβαρή διοικητική μεταρρύθμιση, θα σας ανέφερε την τομή που έγινε με το ν. 2190/1994, τον νόμο Πεπονή, ως την πιο χαρακτηριστική προσβολή των πελατειακών σχέσεων. Επίσης, έχει καταγραφεί στη συνείδησή του η προσπάθεια οργανωμένου συστήματος διαφάνειας, όπως αποτυπώθηκε στο νόμο για τη «ΔΙΑΥΓΕΙΑ», την οποία, μάλιστα, αρκετοί και από τα δεξιά και από τα αριστερά επιχείρησαν να ψαλιδίσουν, αλλά δεν το κατάφεραν λόγω της πολιτικής και κοινωνικής αντίδρασης. Μία τρίτη σημαντική μεταρρύθμιση είναι τα διαδοχικά κύματα ενίσχυσης των βαθμών αυτοδιοίκησης, της ίδρυσης δύο βαθμών αυτοδιοίκησης και της ενίσχυσής τους με αρμοδιότητες, παρ' ότι αυτές, μέχρι σήμερα, δεν συνοδεύτηκαν κατά την άσκησή τους από τους κατάλληλους οικονομικούς πόρους.

Η Κυβέρνηση, λοιπόν, εισηγείται, όπως η ίδια ισχυρίζεται, νομοσχέδιο για το επιτελικό κράτος. Τώρα, θα πρέπει, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να συνεννοηθούμε για την επιστημονική και πολιτική εννοιολόγηση του όρου. Όταν μιλούμε για επιτελικό κράτος, μιλούμε για το κράτος-στρατηγείο που προγραμματίζει και σχεδιάζει τις γενικές πολιτικές του κράτους. Από αυτό το επιτελικό κράτος, που είναι αρθρωμένο σε λίγα Υπουργεία, με λίγες διευθύνσεις και με προσωπικό πολύ υψηλών επιστημονικών προσόντων, μεταφέρονται, σχεδόν στο σύνολό τους, οι εκτελεστικές αρμοδιότητες στους δύο βαθμούς αυτοδιοίκησης και στις αποκεντρωμένες υπηρεσίες. Τότε μόνο υπάρχει επιτελικό κράτος. Το επιτελικό κράτος δεν είναι, δηλαδή, διευθετήσεις κορυφής, αλλά μία βαθιά δομική μεταρρύθμιση που δίδει στο κεντρικό

κράτος τα χαρακτηριστικά στρατηγείου που σχεδιάζει, αλλά οι εκτελεστικές του αρμοδιότητες, πλην δικαιοσύνης, εξωτερικής πολιτικής και φορολογίας, μεταφέρονται στις αποκεντρωμένες υπηρεσιακές δομές και στους δύο βαθμούς τοπικής αυτοδιοίκησης. Κι αν νομίζετε ότι μπορούμε να διαφωνήσουμε στη σχετική εννοιολόγηση, δεν έχουμε παρά να ανατρέξουμε σε ομοτέχνους σας ή και σε μεγάλους δημοσιολόγους από την αρχή του 20^{ου} αιώνα μέχρι σήμερα. Κάτι τέτοιο επιχειρείται με το νομοσχέδιο της Κυβέρνησης, μια τέτοιου τύπου δομική μεταρρύθμιση για το επιτελικό κράτος; Όχι. Είναι διευθετήσεις κορυφής. Σε όλη τη διάρκεια της μακράς προεκλογικής περιόδου η Κυβέρνηση μετέδιδε μία προπαγανδιστική εικόνα, την οποία αναπαρήγαγαν πρόθυμοι δημοσιογράφοι, ότι θα πρόκειται για ένα νέο σύστημα της πρωθυπουργικής εξουσίας, συγγενές της οργάνωσης της γερμανικής Καγκελαρίας ή του Cabinet Office του Ηνωμένου Βασιλείου. Στην πραγματικότητα, τίποτα από τα δύο δεν συμβαίνει. Υπάρχουν οι προσομοιώσεις, αλλά με μία εξαιρετική, τεράστια διαφορά. Οι ρυθμίσεις της Κυβέρνησης δεν αγγίζουν αυτό που πέτυχαν οι Γερμανοί και οι Βρετανοί στη δημόσια διοίκησή τους, δηλαδή ισχυρές και με μεγάλες εξουσίες αποκεντρωμένες δομές. Τα ομόσπονδα κρατίδια στη Γερμανία έχουν εξαιρετικές οικονομικές και διοικητικές αρμοδιότητες -κάτι που δεν συμβαίνει βεβαίως, εδώ-, ενώ οι Βρετανοί, εκτός από τις αποκεντρωμένες δομές έχουν οργανώσει ένα κράτος εξαιρετικά αποδοτικό. Εδώ δεν είναι. Επιχειρούνται, λοιπόν, διοικητικές μικροδιευθετήσεις και μία μεγάλη επέμβαση -είναι η ουσία του συζητούμενου νομοσχεδίου-, που είναι η διαμόρφωση αυτοτελούς δημόσιας υπηρεσίας, της Προεδρίας της Κυβέρνησης, μέσω της οποίας ενισχύεται το πρωθυπουργικό σύστημα. Το πρωθυπουργικοκεντρικό σύστημα ενισχύεται στη χώρα μας διαρκώς από τη συνταγματική μεταρρύθμιση του 1985 και ύστερα με πολλές πολιτικές δυσλειτουργίες. Όσες φορές αναζητήθηκαν πολιτικές εκτονώσεις από την υπερσυγκέντρωση εξουσίας στον Πρωθυπουργό, δεν βρέθηκαν, ώστε να αντιμετωπισθούν προκύψασες πολιτικές και κοινωνικές εντάσεις. Σήμερα κάνουμε ένα ακόμη βήμα ενίσχυσης του πρωθυπουργοκεντρικού συστήματος. Η αυτοτελής αυτή δημόσια υπηρεσία που υπάγεται στον Πρωθυπουργό, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχει πέντε Γενικές Γραμματείες, μία Ειδική Γραμματεία, δηλαδή, σύνολο έξι Γραμματείες, έχει και μία Γενική Διεύθυνση -θα σχολιάσω μετά τη Γενική Διεύθυνση-, τη Γενική Διεύθυνση του Τυπογραφείου. Δηλαδή, ο συντονισμός και η εποπτεία του Πρωθυπουργού εξικνείται άχρις σημείου

επικίνδυνων αποστολών, όπως η διαχείριση του Εθνικού Τυπογραφείου, το οποίο αποσπάται από το μέχρι σήμερα Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης. Σπουδαία επιτελική δουλειά και συντονισμός, οφείλω να πω. Η Προεδρία της Κυβέρνησης, έχει τουλάχιστον εκατό μετακλητούς υπαλλήλους, έχει τριακόσιους σαράντα αποσπασμένους, σύνολο τετρακόσιους σαράντα, των οποίων η επιλογή αρχίζει και τελειώνει με την επιθυμία του Πρωθυπουργού. Δεν υπάρχει, δηλαδή, κανένα εχέγγυο απροσωπόληπτης κρίσης, όπως στις επιλογές του προσωπικού ή στις μετακινήσεις του προσωπικού στο εσωτερικό της κεντρικής διοίκησης. Είναι αποφασιστική αρμοδιότητα του Πρωθυπουργού. Αυτός επιλέγει τους μετακλητούς, αυτός επιλέγει τους αποσπασμένους κατά παρέκκλιση κάθε άλλης διάταξης. Σε αυτούς, βεβαίως, θα προσθέσετε προσωπικό ανήκον στις διπλωματικές υπηρεσίες, στα Σώματα Ασφαλείας και στις Ένοπλες Δυνάμεις. Πέραν των τετρακοσίων σαράντα ανθρώπων που συγκροτούν την Προεδρία της Κυβέρνησης, βεβαίως μετακινείται -δεν θα μπορούσε να γίνει διαφορετικά- το σύνολο του προσωπικού του Εθνικού Τυπογραφείου, το οποίο μέχρι τώρα αποτελούσε Ειδική Γραμματεία με μετακλητό επικεφαλής, άρα και αυξημένα προσόντα. Τώρα θα είναι γενικός διευθυντής. Η προσπάθεια υπερσυγκέντρωσης εξουσιών γύρω από τον Πρωθυπουργό προκαλεί και την Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής. Άκουγα, στη διάρκεια των συζητήσεων στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή, τον κύριο Υπουργό να λέει «δεν θίγεται καμμία απολύτως αρμοδιότητα των Υπουργών. Δεν θίγεται καμμία δραστηριότητα της δημόσιας διοίκησης». Του είχα επισημάνει τότε -το επισημαίνω και σήμερα στην Ολομέλεια- ότι ο Γενικός Γραμματέας Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων είναι η μία από τις πέντε Γενικές Γραμματείες της Προεδρίας της Κυβέρνησης και ο τελικός συντάκτης των νομοσχεδίων και των τροπολογιών. Σήμερα ο Υπουργός διαμορφώνει με τους επιτελείς του -ίσως και με μία νομοπαρασκευαστική επιτροπή- ένα σχέδιο νόμου, το υποβάλλει στη Γενική Γραμματεία του Πρωθυπουργού και μετά παραλαμβάνει το νομοσχέδιο ο Υπουργός και το καταθέτει στη Βουλή. Με τις ρυθμίσεις που εισηγείται η Κυβέρνηση ο Υπουργός δικαιούται να κάνει δύο πράγματα: Πρώτον, να υποβάλλει τα σέβη του στον Γενικό Γραμματέα Κοινοβουλευτικών και Νομικών Θεμάτων. Το μόνο που κάνει, δηλαδή, είναι να δηλώσει τις κατευθυντήριες αρχές της μελλοντικής νομοθετικής του πρωτοβουλίας. Επαναλαμβάνω, τις κατευθυντήριες αρχές. Το πολύ πολύ, δε, το οποίο κατά παραχώρηση μπορεί να κάνει, είναι να υποβάλει ένα προσχέδιο. Η Γενική

Γραμματεία Κοινοβουλευτικών και Κοινωνικών Θεμάτων είναι αυτή που θα κρίνει συνταγματικότητες, θα κρίνει εάν, ενδεχομένως, μία ρύθμιση του εισηγουμένου Υπουργού έρχεται σε αντίθεση με νομοσχέδιο άλλου Υπουργού, θα συντάξει το τελικό σχέδιο νόμου και θα το υποβάλει στη Βουλή. Προσέξτε, δεν μπορεί ο υπάλληλος της Βουλής, σύμφωνα με τον κοινό νομοθέτη, κ. Γεραπετρίτη, να παραλάβει το νομοσχέδιο, αν δεν το έχει συντάξει η Γενική Γραμματεία Κοινοβουλευτικών και Νομικών Θεμάτων της Προεδρίας της Κυβέρνησης. Εξανίσταται και η Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής. Επειδή ο Υπουργός είναι ακαδημαϊκός, υποθέτω ότι σέβεται τους συναδέλφους του που παρατηρούν και σχολιάζουν. Εξανίσταται, λοιπόν, η Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής σας λέει: «Η Κυβέρνηση παρίσταται στη Βουλή διά των εκπροσώπων της που είναι οι Υπουργοί, οι Αναπληρωτές και οι Υφυπουργοί. Αυτοί υποβάλλουν. Ο κοινός νομοθέτης δεν μπορεί να ορίσει τις αρμοδιότητες των υπαλλήλων, σχετικά με το αν θα παραλαμβάνουν ή όχι νομοσχέδιο κατατεθειμένο από άλλον. Δεν μπορείτε να ορίσετε, δηλαδή, αρμοδιότητα των υπαλλήλων της Βουλής, παρά μόνο ο Κανονισμός της. Τώρα, κύριε Υπουργέ, εκπροσωπώντας κατά τον τρέχοντα πολιτικό χρόνο εντός της Αιθούσης το κόμμα το οποίο εισηγείται, υποθέτω ότι θα κατανοήσετε καλύτερα τον συνάδεφό σας κ. Μακρυδημήτρη, ο οποίος παραδοσιακά ανήκει σε αυτό τον χώρο και άρα έχει μια σταθερότητα στις απόψεις του, εν αντιθέσει με τους προσκαίρως εκπροσωπούντες -γενική είναι η παρατήρηση- τα πολιτικά κόμματα. Ο κ. Μακρυδημήτρης, λοιπόν, σταθερός στις απόψεις του, υποστηρίζει δύο πράγματα: Πρώτον, ότι η παντοδυναμία του Πρωθυπουργού και, κατά αντανάκλαση, του Αρχηγού της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης δημιουργεί μείζον θέμα στον σχεδιασμό μιας σύνολης κυβερνητικής πολιτικής, αποτελεί ανασχετικό παράγοντα σε έναν ολοκληρωμένο σχεδιασμό των κυβερνητικών μηχανισμών και των αντιστοίχων σκιωδών κυβερνητικών μηχανισμών. Δεύτερον, σε έναν συλλογικό τόμο του Ιδρύματος «Σάκη Καράγιωργα», ο καθηγητής Μακρυδημήτρης επιχειρεί να συνοψίσει τα συμπεράσματα πολλών εκθέσεων. Από την αρχή της δεκαετίας του 1950 είχαμε την εξαιρετική έκθεση του Βαρβαρέσου επί του οικονομικού ζητήματος, αλλά από τα θέματα που έθιγε, ένα από τα σοβαρότερα ήταν η αναδιάρθρωση των κρατικών μηχανισμών. Αξιολογώντας, λοιπόν, τις διάφορες εκθέσεις, από την έκθεση Βαρβαρέσου μέχρι την έκθεση Λανγκρόντ και από εκεί μέχρι την έκθεση της επιτροπής Δεκλερής, ο Μακρυδημήτρης τονίζει ότι η διοικητική παθογένεια της χώρας

συνίσταται στην ενίσχυση εξουσιών σε διάφορα επάλληλα μεταξύ τους επίπεδα. Η διοικητική παθογένεια με την ενίσχυση των αποφασιστικών δυνάμεων επιρροής, όπως τις χαρακτηρίζει ο καθηγητής Μακρυδημήτρης προκύπτει εντός του πολιτικού συστήματος με τη συγκέντρωση αποφασιστικής επιρροής στην εκτελεστική εξουσία, εντός της εκτελεστικής εξουσίας με τη συγκέντρωση αποφασιστικής επιρροής στον Πρωθυπουργό. Εντός της διοίκησης στο πολιτικό της τμήμα. Και εντός της διοικητικής ιεραρχίας η αποφασιστική ενίσχυση επιρροής είναι στα κορυφαία της στελέχη. Εσείς κινείστε προς την ενίσχυση της διοικητικής παθογένειας. Κάνετε ακόμη ένα βήμα για την ενίσχυση της πρωθυπουργικής εξουσίας. Θα μπορούσα να αναφωνήσω: Εύγε, απίστευτη διοικητική σύλληψη! Κλείνοντας, κύριε Πρόεδρε, θέλω να σας πω ότι λυπάμαι, γιατί το σωστό βήμα για την ενοποίηση των διάσπαρτων ελεγκτικών μηχανισμών στο πλαίσιο της Αρχής Διαφάνειας, υπονομεύεται από τις ρυθμίσεις επιλογής των οργάνων της. Πρώτα απ' όλα, η Αρχή Διαφάνειας -και σωστά- σχεδιάζεται να είναι μία αρχή που έχει όλες τις εγγυήσεις λειτουργίας των ανεξάρτητων αρχών. Και οι επικεφαλής της και οι υφιστάμενοί τους έχουν πλήρη λειτουργική ανεξαρτησία, δεν υπόκεινται σε κρατική εποπτεία ή έλεγχο και απολογούνται σε κοινοβουλευτικά όργανα, στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας. Αφού έχει όλα τα χαρακτηριστικά ανεξάρτητης αρχής, γιατί την υπάγετε στο καθεστώς του Υπουργείου Εσωτερικών; Αυτή είναι η πρώτη παρατήρηση. Και η δεύτερη παρατήρηση: Ο τρόπος επιλογής του συμβουλίου διοίκησής της, καθώς και του διοικητή, μας γυρίζει πολλές δεκαετίες πίσω. Δεν έχει κανένα εχέγγυο απροσωπόληπτης κρίσης. Η επιτροπή που θα κρίνει τον διοικητή και το συμβούλιο της αρχής, συγκροτείται από ανθρώπους της απολύτου εμπιστοσύνης της Κυβέρνησης. Κατά την πρώτη εφαρμογή του νόμου, τον διοικητή της Αρχής της Διαφάνειας, όπως σωστά επισημάνθηκε μέχρι τώρα, κάνει ανεξέλεγκτος ο Πρωθυπουργός. Για όλους αυτούς τους λόγους και μερικούς που δεν μου επιτρέπει ο χρόνος, να αναφέρω, εμείς ως Κίνημα Αλλαγής απορρίπτουμε το συζητούμενο νομοσχέδιο. Κύριε Υπουργέ, ελπίζοντας ότι τις αντιφάσεις που θα επισημάνουμε θα τις διορθώσετε. Σας ευχαριστώ πολύ.

Το λόγο λαμβάνει ο εκπρόσωπος του κόμματος «Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας» κ. Εμμανουήλ Συντυχάκης.

EMMANOYHA ΣΥΝΤΥΧΑΚΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Με το παρόν νομοσχέδιο η Κυβέρνηση επιχειρεί να εμφανίσει αυτές τις αλλαγές ως ουδέτερες και αταξικές, ως αναγκαίες για το καλό -δήθεν- όλης της κοινωνίας. Η αλήθεια, όμως, είναι ότι αυτές αποτελούν υποδείξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Κομισιόν και του ΟΟΣΑ, προκειμένου να καταστούν εγχειρίδιο για την επίτευξη των στόχων του κεφαλαίου στη βάση των όσων έχουν ήδη νομοθετηθεί σε βάρος του λαού με τα τρία μνημόνια από όλες τις προηγούμενες κυβερνήσεις και συγκυβερνήσεις Νέας Δημοκρατίας-ΠΑΣΟΚ και του ΣΥΡΙΖΑ την τετραετία που πέρασε. Συνεπώς, η επικινδυνότητα και η αντιλαϊκότητά του είναι δεδομένες για τον λαό. Η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, πιάνοντας το νήμα από εκεί που το άφησε η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ, επιχειρεί μία σειρά θεσμικές αλλαγές για να οργανωθεί και να λειτουργήσει πιο επιτελικά το αστικό κράτος με όρους σύγχρονου μανάτζμεντ και διοίκησης επιχειρήσεων. Πίσω από τα παραπλανητικά και βαρύγδουπα συνθήματα της αποτελεσματικότητας και της αποκομματικοποίησης επιδιώκει, πρώτον, να διαμορφώσει μία κρατική διοίκηση πιο συγκεντρωτική, πιο εχθρική απέναντι στις διεκδικήσεις του εργατικού λαϊκού κινήματος και παράλληλα πιο αποτελεσματική, πιο ανθεκτική στην εξυπηρέτηση των επιχειρηματικών ομίλων για την ανάκαμψη της κερδοφορίας τους, πιο ικανή στην επιβολή της αντεργατικής, αντιλαϊκής πολιτικής. Δεύτερον, επιδιώκει να διαμορφωθεί ένας πυρήνας ανώτερων κρατικών υπαλλήλων που θα εξασφαλίζει τη συνέχεια αυτής της πολιτικής, ανεξάρτητα από την εκάστοτε πολιτική συγκυρία, την όποια κυβερνητική εναλλαγή ή την παρέμβαση του λαϊκού παράγοντα. Τρίτον, επιδιώκει να ανακτήσει την εμπιστοσύνη των πολιτών προς την εκτελεστική εξουσία, όπως λέει η έκθεση αξιολόγησης, δηλαδή η τελευταία να ανακτήσει τη χαμένη της αξιοπιστία από ευρύτερα λαϊκά εργατικά στρώματα υπό τον φόβο μιας γενικευμένης αμφισβήτησής της. Γι' αυτό και παρουσιάζει η Κυβέρνηση τις αλλαγές στο αστικό κράτος απλά ως τεχνοκρατικές, για να χαθούν στην αμετροέπεια των διακηρύξεων και να θολώσει το ταξικό τους πρόσημο. Ελάχιστα έως καθόλου, όμως, ενδιαφέρει τον λαό εάν το μοντέλο του επιτελικού κράτους, του αστικού κράτους είναι αγγλοσαξονικό ή τύπου καγκελαρίας. Σε κάθε περίπτωση, είναι κράτος αντιλαϊκό και ταξικό. Οι επιμέρους διαφωνίες του ΣΥΡΙΖΑ και των υπολοίπων κομμάτων στο νομοσχέδιο δεν αποτελούν εμπόδιο για τη μεταξύ τους σύγκλιση, αρκεί να εξασφαλιστεί ένα πιο αποτελεσματικό αστικό κράτος για λογαριασμό του κεφαλαίου και πιο επιθετικό σε βάρος του λαού. Εδώ εκφράζεται όχι

απλώς η συναίνεση του ΣΥΡΙΖΑ και των άλλων κομμάτων στην κατεύθυνση και τους στόχους του νομοσχεδίου, αλλά και η διάθεση της Νέας Δημοκρατίας διά του Υπουργού της να υιοθετήσει πολλές -αν όχι όλες- από τις προτάσεις τις οποίες υπέβαλαν στις συνεδριάσεις της Διαρκούς Επιτροπής. Άλλωστε, για ένα τόσο μείζονος σημασίας ζήτημα που είναι η συνέχεια του αστικού κράτους και η ενίσχυση της αποτελεσματικότητάς του -για το οποίο, βέβαια, είναι όλοι τους δεσμευμένοι, αφού από κοινού ψήφισαν μνημόνια και αντιλαϊκά μέτρα- γιατί να τα χαλάσουν στα επιμέρους; Σε τέτοιες στιγμές οι μάσκες πέφτουν. Το ερώτημα που προκύπτει για εμάς είναι εάν το σημερινό κράτος είναι πράγματι αναποτελεσματικό. Δεν είναι καθόλου αναποτελεσματικό όταν αντιμετωπίζει τις εργατικές λαϊκές κινητοποιήσεις με την καταστολή και τις δικαστικές διώξεις, με την κήρυξη παράνομων απεργιών, με τις απεργοκτόνες διατάξεις τόσο του ΣΥΡΙΖΑ όσο και της Νέας Δημοκρατίας τώρα. Δεν είναι καθόλου αναποτελεσματικό όταν παίρνει μέτρα πρόσθετων φοροαπαλλαγών και προνομίων για την ενίσχυση των επιχειρηματικών ομίλων, όταν κόβει συντάξεις, τσακίζει μισθούς, νομοθετεί την εργασιακή ζούγκλα και διευρύνει τη φτώχεια, όταν επιταχύνει τους ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς, ιδιωτικοποιεί την παιδεία, την υγεία, την ενέργεια και παραδίδει την κοινωνική ασφάλιση στους ιδιώτες, όταν επιβάλλει τον νόμο και την τάξη στα πανεπιστήμια και στην υπόλοιπη κοινωνία. Δεν είναι καθόλου αδύναμο όταν συμμετέχει σε ιμπεριαλιστικά πολεμικά σχέδια, όταν συνάπτει σχέδια στρατηγικής συνεργασίας με τους Αμερικανούς και το ΝΑΤΟ, προκειμένου να διευκολύνει ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις στην περιοχή. Το κράτος κάνει μία χαρά τη δουλειά του προς όφελος της κοινωνικής μειοψηφίας, ενώ μοιάζει αναποτελεσματικό και ανίκανο όσον αφορά τις ανάγκες και τα συμφέροντα των εργατικών-λαϊκών στρωμάτων. Αντικειμενικά αυτό που τους απομένει είναι η πολιτική διαχείριση της λαϊκής οργής, πώς δηλαδή η αγανάκτηση, η διαμαρτυρία θα μείνουν εντός πλαισίου, θα προσανατολιστούν στην ανικανότητα θεσμών, προσώπων, μηχανισμών, στην ανευθυνότητα Υπουργών, θα χρεωθούν στη μία ή στην άλλη πολιτική δύναμη, αλλά ποτέ, μα ποτέ στον ταξικό χαρακτήρα του κράτους, ποτέ, μα ποτέ στον ταξικό χαρακτήρα των κυβερνήσεων και των κομμάτων που βρίσκονται στη διακυβέρνηση, ανεξάρτητα από το μείγμα διαχείρισης που πρεσβεύουν.

Κυρίες και κύριοι, στο νομοσχέδιο προωθείται μία σειρά ρυθμίσεων που διαμορφώνουν μία ακόμα πιο συγκεντρωτική, ευέλικτη και σκληρή κρατική διοίκηση, ικανή να προωθεί χωρίς καμμία καθυστέρηση σε όλους τους τομείς, όλα όσα απαιτούνται για τη διαμόρφωση ενός περιβάλλοντος φιλικού προς τις επενδύσεις. Στην έκθεση συνεπειών του νομοσχεδίου γίνεται λόγος για την ανάκτηση της εμπιστοσύνης των επενδυτών στους θεσμούς, την ασφάλεια δικαίου και την αποφυγή γραφειοκρατικών αγκυλώσεων, ώστε να μπορούν να υπολογίσουν τον εκτιμώμενο χρόνο διεκπεραίωσης των εργασιών τους και να θέτουν χρονοδιαγράμματα που θα μπορούν να ακολουθήσουν με συνέπεια. Προβλέπει, δηλαδή, κωδικοποίηση στη νομοθεσία, στη βάση του αντιδραστικού Ευρωενωσιακού Δικαίου, με την επικαιροποίηση και μονιμοποίηση του αντιλαϊκού πλαισίου και των μνημονίων, διαδικασία που είχε ξεκινήσει η Κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ, ώστε να επιτευχθεί η μείωση της γραφειοκρατίας για τις επενδύσεις και τους επιχειρηματικούς ομίλους. Ένα τέτοιο κράτος θέλουν οι καπιταλιστές, μία καλοκουρδισμένη μηχανή που θα υπηρετεί την ανταγωνιστικότητα και την κερδοφορία των επιχειρηματικών ομίλων, τα συμφέροντα του ΝΑΤΟ, των Αμερικανών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό το κράτος υπηρετεί η Νέα Δημοκρατία, αυτό το κράτος υπηρέτησε και ο ΣΥΡΙΖΑ στα τέσσερα χρόνια της διακυβέρνησής του. Μόνο εάν φανταστεί κανείς τον ενιαίο και αδιαίρετο μηχανισμό ενός κοινού μηχανικού ρολογιού, που το κάθε μικρό ή μεγάλο γρανάζι του μπορεί να κινηθεί μόνο σε συστοιχία και συγχρονισμό με τα υπόλοιπα, τότε θα μπορέσει να κατανοήσει βαθύτερα και τον ενιαίο χαρακτήρα του πολυπλόκαμου μηχανισμού του αστικού κράτους και των επιδιώξεών του. Αυτός ο στόχος διαπερνά όλες τις διατάξεις του νομοσχεδίου που αφορούν την οργανωτική αναδιάρθρωση και λειτουργία της κυβέρνησης και των κυβερνητικών οργάνων, όπως είναι το υπουργικό συμβούλιο, τα κυβερνητικά συμβούλια και οι κυβερνητικές επιτροπές για την οργάνωση της κεντρικής δημόσιας διοίκησης και τη σύσταση της Προεδρίας της Κυβέρνησης ως αυτοτελούς επιτελικής δημόσιας υπηρεσίας. Στο πρώτο μέρος ενισχύεται ο επιτελικός ρόλος του υπουργικού συμβουλίου, ενώ διευρύνεται ακόμα περισσότερο ο ρόλος του Κεντρικού Συμβουλίου Οικονομικής Πολιτικής και του ΚΥΣΕΑ, έτσι ώστε χωρίς εμπόδια να υλοποιείται η αντιλαϊκή πολιτική. Μάλιστα, οι αρμοδιότητες του ΚΥΣΕΑ προβλέπεται ότι δεν θα περιορίζονται μόνο σε θέματα εθνικής άμυνας, αλλά, όπως αναφέρεται στο άρθρο 5, θα διαμορφώνει τη στρατηγική εθνικής ασφάλειας, λαμβάνοντας υπ' όψιν την εξωτερική

και αμυντική πολιτική, την πολιτική δημόσιας τάξης, την πολιτική κυβερνοασφάλειας και ενεργειακής ασφάλειας. Θεωρείται ο πλέον πρόσφορος τρόπος για μία αποτελεσματική ολιστική κυβερνητική προσέγγιση στο ζήτημα της εσωτερικής και εξωτερικής ασφάλειας, υπηρετώντας τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του NATO, όπως αυτοί διατυπώθηκαν στην κοινή δήλωση Ευρωπαϊκής Ένωσης και NATO στη Βαρσοβία το 2006, την οποία συνυπέγραψε η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ - ANEΛ και συνεχίζει σήμερα η Νέα Δημοκρατία. Στο δεύτερο μέρος αναφορικά με τις αρχές της καλής διακυβέρνησης της κεντρικής διοίκησης, όπου η αρχή της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας οφείλει να κατατείνει στην εκπλήρωση της αποστολής της με τη χρήση των λιγότερων κατά το δυνατόν πόρων, συνιστούν ρόλο μιας πιο γρήγορης και απόδοτικής υλοποίησης της αντιλαϊκής πολιτικής, βάσει των δημοσιονομικών δεσμεύσεων και του μακροπρόθεσμου, με λιγότερους πόρους, που αυτό θα σημάνει περαιτέρω μείωση των κοινωνικών δαπανών στην παιδεία, την υγεία και αλλού. Η σύσταση της νέας υπηρεσίας της Προεδρίας της Κυβέρνησης πλάι στον Πρωθυπουργό, η οποία θα συντονίζει και θα ελέγχει το κυβερνητικό έργο, συνιστά ακόμα πιο σφιχτές διαδικασίες στην προώθηση της αντιλαϊκής πολιτικής και την επικοινωνιακή στρατηγική για την αποδοχή της από τον λαό. Ο νέος ρόλος της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης, που εισάγεται στο σχέδιο νόμου και υπάγεται στον Πρωθυπουργό, θα συνεχίσει τον ήδη ασφυκτικό εναγκαλισμό και έλεγχο των κρατικών μέσων μαζικής ενημέρωσης για την αποτελεσματικότερη προπαγάνδισή της κυρίαρχης πολιτικής. Η αντικειμενική και πλουραλιστική ενημέρωση του λαού μόνο ως ανέκδοτο μπορεί να εκληφθεί. Ο προγραμματισμός και η παρακολούθηση του κυβερνητικού έργου στο τρίτο μέρος του νομοσχεδίου, καθώς και η αξιολόγηση αυτού, δεν μειώνει καθόλου τον ρόλο του ταξικού αστικού κράτους για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων της αστικής τάξης και των επιχειρηματικών ομίλων. Αντίθετα, ενδυναμώνεται ο ρόλος του, γίνεται πιο σφιχτή η παρακολούθηση της υλοποίησης, αλλά και των προσαρμογών που απαιτούνται για την υλοποίηση αυτής της πολιτικής που θα είναι φιλική στους επιχειρηματικούς ομίλους. Το ενοποιημένο σχέδιο κυβερνητικής πολιτικής είναι προσαρμοσμένο στους στόχους και τις προτεραιότητες του προϋπολογισμού της γενικής κυβέρνησης, άρα και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής, δηλαδή της πολιτικής της Κυβέρνησης που συνιστά μακρόχρονη λιτότητα για τα λαϊκά στρώματα, με ματωμένα πρωτογενή πλεονάσματα μέχρι το 2060, όπως έχει συναποφασιστεί με την τρόικα και

κάθε φορά νομοθετείται από την Κυβέρνηση και τη Βουλή. Η διάταξη σχετικά με κωλύματα, ασυμβίβαστα και κανόνες αποφυγής σύγκρουσης συμφερόντων των μελών της Κυβέρνησης που προβλέπονται στο τέταρτο μέρος, δίνει την εντύπωση δημιουργίας επικοινωνιακής εικόνας για την ακεραιότητα των πολιτικών προσώπων, έτσι ώστε ο λαός να ανακτήσει τη χαμένη από τα χρόνια της κρίσης εμπιστοσύνη του στο πολιτικό σύστημα. Όμως, το ζήτημα της διαπλοκής δεν αλλάζει, ανεξάρτητα από κανόνες που μπαίνουν κάθε φορά για να γίνεται το παιχνίδι με προκαθορισμένους όρους που θα δίνουν επίφαση νομιμότητας, αφού αυτό έχει να κάνει κυρίως με την εξυπηρέτηση των οικονομικών συμφερόντων των επιχειρηματικών ομίλων. Η δημιουργία της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, στην οποία θα ενσωματωθούν όλες οι μέχρι σήμερα δομές ελέγχου, θα ενισχύσει, όπως λέει το σχέδιο νόμου, τη διαφάνεια, τη λογοδοσία, την ακεραιότητα και τους κανόνες δικαίου, έναντι της διαφθοράς και της αδιαφάνειας που υπάρχει σήμερα. Το μότο το έχουμε ξανακούσει πάρα πολλές φορές. Πίσω από αυτές τις χλιοειπωμένες καμουφλαρισμένες διατυπώσεις περί διαφάνειας, εφαρμογής των κανόνων δικαίου, κατά την άποψή μας, κρύβεται η αντιλαϊκότητα του επιτελικού αστικού κράτους. Η ουσία της νομιμότητας την οποία επιχειρεί να φέρει στα ίσα η Κυβέρνηση ουσιαστικά είναι η νομιμότητα των αντιλαϊκών πολιτικών που κάνει τους πλούσιους πλουσιότερους και τους φτωχούς φτωχότερους. Είναι η νομιμότητα της ανεργίας, της ανασφάλιστης εργασίας, της δουλειάς μέχρι τον τάφο, των εργοδοτικών εγκλημάτων και των ιμπεριαλιστικών πολέμων. Το δίκαιο, λοιπόν, δεν είναι τίποτε άλλο παρά η θέληση της κυρίαρχης τάξης εκφρασμένης σε νόμους. Αυτή η νομιμότητα προβάλλεται από το σχέδιο νόμου σαν παγκοινωνική ανάγκη και αν χρειαστεί, επιβάλλεται με τον νόμο και την τάξη, όπως αναφέρει η έκθεση αξιολόγησης. Λέει «η έννοια του κράτους δικαίου πρωτίστως επιτυγχάνεται με τη διαφύλαξη του κύρους του νόμου». Και αμέσως πιο κάτω λέει: «με τη βελτίωση της συμμόρφωσης των πολιτών προς τη νομοθεσία». Στοιχείο, λοιπόν, εκσυγχρονισμού αυτού του κράτους αποτελεί και η προσπάθεια καταπολέμησης της διαφθοράς και η ανάγκη εδραίωσης της αξιοκρατίας. Μάλιστα, αποτελεί και σημείο οξύτατης αντιπαράθεσης μεταξύ Νέας Δημοκρατίας, ΣΥΡΙΖΑ και Κινήματος Αλλαγής, στην προσπάθεια να στοιχειοθετήσουν την υπεροχή τους έναντι των άλλων κομμάτων στη βάση της ηθικής, της ακεραιότητας, της ικανότητας των στελεχών τους και στην αντίστοιχη έλλειψη αυτών των χαρακτηριστικών στους αντιπάλους τους. Η αντιπαράθεση αυτή δεν υπηρετεί μόνο προπαγανδιστικούς, αλλά

και ουσιαστικούς σκοπούς. Ο στόχος είναι να διευκολυνθεί η δραστηριότητα των καπιταλιστών με αυτόν τον τρόπο. Το γεγονός, για παράδειγμα, της ισότιμης πρόσβασης των επιχειρηματικών ομίλων σε διαγωνισμούς ή η απλοποίηση των διαδικασιών για επενδύσεις είναι ζητήματα που, πράγματι, αποτελούν ανασχετικούς παράγοντες για τους καπιταλιστές. Τι εννοεί η Κυβέρνηση και οι διάφοροι αριστεροδέξιοι υπερασπιστές του καπιταλισμού -κυβερνήσεις, κόμματα, ινστιτούτα, προσωπικότητες- με τον όρο «διαφθορά»; Μήπως εννοούν, για παράδειγμα, τη διατήρηση από όλες τις κυβερνήσεις του νόμου που καθορίζει εξήντα ειδικές φοροαπαλλαγές που απολαμβάνουν οι εφοπλιστές; Μήπως εννοούν τη μείωση των φορολογικών συντελεστών των μεγάλων επιχειρηματικών ομίλων και ταυτόχρονα, την εκτίναξη της φορολόγησης και το χαράτσωμα του λαού; Μήπως εννοούν την απλόχερη κρατική στήριξη των τραπεζών τη στιγμή που πετσοκόβονται οι κρατικές δαπάνες για παιδεία, υγεία, κοινωνική ασφάλιση; Μήπως, τελικά, θεωρείται διαφθορά η ψήφιση νόμων που μειώνουν μισθούς και συντάξεις και αυξάνουν τη φορολόγηση των λαϊκών στρωμάτων; Σε καμμία περίπτωση τα παραπάνω δεν θεωρούνται φαινόμενα διαφθοράς στον καπιταλιστικό κόσμο. Αντίθετα, η νομοθετική δραστηριότητα προς όφελος του ευνοϊκού επενδυτικού περιβάλλοντος, προς όφελος δηλαδή του κεφαλαίου, θεωρείται απαραίτητος όρος κάθε κράτους που σέβεται τον αστικό του χαρακτήρα. «Το δίκαιό σας», έλεγε ο Μαρξ, «είναι η θέληση της τάξης σας που αναγορεύτηκε σε νόμο».

Για να προσδιορίσουμε, λοιπόν, το πραγματικό περιεχόμενο που αποδίδουν στον όρο «διαφθορά» τα κόμματα και οι μηχανισμοί του συστήματος, πρέπει να δούμε τη διαφορά μεταξύ της παρούσας νομοθετικής πρωτοβουλίας και αυτών που χαρακτηρίζουν ως σκάνδαλα. Όταν αναφέρονται στη διαφθορά, εννοούν τον προσωπικό ή τον συλλογικό πλουτισμό που προκύπτει από παράβαση του νόμου. Στην κατηγορία αυτή δεν εντάσσουν, όμως, τον καπιταλιστικό πλουτισμό που προκύπτει από την πιστή εφαρμογή του νόμου. Αυτή η παράβαση συνδυάζεται συνήθως με τον χρηματισμό, τη δωροδοκία, την κατάχρηση, τον εκβιασμό τμημάτων της αστικής τάξης. Γι' αυτό και το ζήτημα της διαφθοράς είναι κεντρικό στη συζήτηση για το επιτελικό κράτος. Άρα, λοιπόν, τι χρειάζεται το κεφάλαιο τη διαφθορά, αφού έχει έναν ολόκληρο κρατικό μηχανισμό να δουλεύει υπέρ του και να μετατρέπει σε νόμο οτιδήποτε επιτάσσει η κερδοφορία του; Το πρόβλημά τους δεν

είναι η κερδοφορία γενικά, αλλά η μεγαλύτερη κερδοφορία του ενός έναντι του άλλου ανταγωνιστή, η ανάληψη ενός έργου από μια εταιρεία αντί μιας άλλης, η εξασφάλιση της συμμετοχής σε κάποια επιδότηση ή κάποιο πρόγραμμα αντί μιας άλλης, η απόκτηση μεγαλύτερων μεριδίων της αγοράς από μία εταιρεία έναντι των ανταγωνιστών. Είναι φανερό, λοιπόν, ότι η διαφθορά αποτελεί το απαραίτητο συμπλήρωμα της νόμιμης επιδίωξης του καπιταλιστικού κέρδους. Κυρίες και κύριοι, για το ΚΚΕ, το δίλημμα για την εργατική τάξη και τα λαϊκά στρώματα δεν είναι «αποτελεσματικό ή αναποτελεσματικό κράτος», αλλά εάν το κράτος θα είναι το αστικό επιτελικό κράτος ή το εργατικό λαϊκό κράτος. Το ΚΚΕ υπηρετεί το δεύτερο. Αυτό θέλουμε να οικοδομήσουμε, από τον λαό για τον λαό, ένα κράτος που δεν θα έχει στόχο τη στήριξη των κερδών των μεγάλων επιχειρηματικών ομίλων, αλλά θα στηρίζεται στην κοινωνική ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής, στον εργατικό λαϊκό έλεγχο. Σε μία οικονομία που μπορεί να σχεδιαστεί κεντρικά και αποτελεσματικά, με κριτήριο μόνο την ικανοποίηση των σύγχρονων λαϊκών αναγκών, τα επιτελικά όργανα της λαϊκής εξουσίας θα είναι οι παραγωγικές μονάδες, οι τόποι εργασίας. Μέσα εκεί θα εκλέγονται και θα ανακαλούνται, όταν πρέπει, οι εκπρόσωποι των εργαζομένων στα όργανα εξουσίας. Θα είναι ανεμπόδιστη η άσκηση κριτικής σε αποφάσεις και χειρισμούς που εμποδίζουν την ανάπτυξη και ενίσχυση μιας τέτοιας λαϊκής οικονομίας. Εκεί θα κατακτιέται η διαφάνεια. Εκεί θα καταγγέλλονται πάσης φύσεως και προέλευσης αυθαιρεσίες, γραφειοκρατία ή αρνητικά άλλα φαινόμενα. Για τους λόγους αυτούς, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι, το ΚΚΕ θα καταψηφίσει το σχέδιο νόμου. Ευχαριστώ για την ανοχή σας.

Το λόγο λαμβάνει ο Αρχηγός του κόμματος «Ελληνική Λύση» κ. Κυριάκος Βελόπουλος.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης):
Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Κύριε Υπουργέ, εγώ δεν σας γνώριζα προσωπικά. Θαύμασα, όμως, σήμερα τη ρητορική σας δεινότητα. Θα έλεγα ότι κάνατε το κρέας ψάρι. Εξαιρετική ομιλία θα έλεγα, αλλά μόνο για τους ανθρώπους Νέας Δημοκρατίας, τους Βουλευτές και τους ψηφοφόρους. Δεν κατάλαβα τι μας είπατε. Μας είπατε, δηλαδή, ότι ο Πρωθυπουργός δεν θα έχει υπερεξουσίες, γιατί θα υπάρχουν κάποια άλλα όργανα τα οποία θα είναι ανεξάρτητα; Αυτό μας είπατε; Ή

είπατε ότι μπορεί ένα κράτος να υπάρχει, αν υπάρχουν και πολλοί άλλοι φορείς ταυτόχρονα; Ακούστε, δεν είμαστε Γερμανία. Στη Γερμανία αλλάζουν οι κυβερνήσεις, αλλά το κράτος δουλεύει. Δυστυχώς, στην Ελλάδα είτε αλλάξει η κυβέρνηση είτε όχι, το κράτος δεν δουλεύει. Για να καταλάβουμε και τα ουσιαστικά, θα ξεκινήσω με μια ρήση την οποία άκουσα σήμερα και μου άρεσε πάρα πολύ, κύριε Υπουργέ. Εκείνος που θέλει να διευθύνει τη χώρα ως εξάισια ορχήστρα, πρέπει να γυρίσει την πλάτη στον κομματικό του λαό, στους θεατές του. Δυστυχώς, όμως, όχι μόνο δεν γυρίσατε την πλάτη στον κομματικό λαό σας, διότι, αν γυρίζατε την πλάτη θα κάνατε κάτι πολύ απλό, θα προκηρύσσετε στη «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» τις θέσεις και θα λέγατε ότι χρειαζόμαστε εκατό, διακόσιους, πεντακόσιους ανθρώπους, για να στελεχώσουν ένα ανεξάρτητο και μη κομματικό στελεχιακό δυναμικό. Το κάνατε; Όχι. Άρα, λοιπόν, μην έρχεστε εδώ. Σας είπα ότι η ρητορική σας δεινότητα είναι ανεπανάληπτη, εξάισια, εξαιρετική, αλλά κάποια στιγμή πήγατε να πείσετε κι εμένα ότι το κάνετε καλύτερα. Αν, όμως, το κάνατε καλύτερα, θα κάνατε στη «ΔΙΑΥΓΕΙΑ», σας είπα, αυτό το αυτονόητο, θα αναρτούσατε και θα λέγατε: Ποιοι είναι οι άξιοι, ποιοι είναι οι καλοί, ποιοι είναι οι μη κομματικά αρεστοί, αλλά μπορούν να αποδώσουν; Είναι ένας, δύο, πέντε, δέκα, δεκαπέντε. Είμαι βέβαιος ότι από τους πεντακόσιους, εξακόσιους, πόσους θα πάρετε, οι περισσότεροι θα είναι κολλητοί του κυρίου Πρωθυπουργού, κολλητοί των Υπουργών, φίλοι του κομματικού σας σωλήνα, που βγαίνουν από τα πανεπιστήμια, ξέρετε από τη ΔΑΠ, και κάποιοι ίσως, μερικά ψήγματα, μπορεί να είναι κάποιοι οι οποίοι μπορεί να κάνουν καλά τη δουλειά τους. Δεν είναι αυτό πολιτική, κύριε Υπουργέ. Δυστυχώς, λυπούμαι, αλλά δεν είναι πολιτική. Κι επειδή πολλοί από σας φαντάζομαι ότι ταξιδεύετε στο εξωτερικό και τυγχάνει εγώ να έχω και σχέσεις με τη Γερμανία, δεν είναι έτσι το κράτος το γερμανικό. Αν θέλετε να μιλάτε για ευρωπαϊκό κράτος, αναρτήστε χθες, αύριο όλες τις θέσεις να διαλέξουμε τους καλύτερους, τα Ελληνόπουλα που έχουν διδακτορικά και μεταπτυχιακά και όχι να βάζετε απόφοιτο λυκείου να μπορεί να καταλάβει μια θέση ευθύνης. Τι είναι αυτά τα πράγματα; Υπάρχουν παιδιά που έχουν γίνει σερβιτόροι στη Γερμανία, στη Γαλλία, στην Ιταλία γιατί δεν μπορούν να βρουν δουλειά εδώ κι εσείς βάζετε απόφοιτους λυκείου σε θέσεις, ενώ υπάρχουν άλλοι με διδακτορικά και μεταπτυχιακά; Άρα, λοιπόν, ας σταματήσουμε τουλάχιστον. Δεν είναι κακό στην πολιτική να λες ψέματα, κύριε Υπουργέ, έτσι λέγανε παλαιόθεν. Εγώ διαφωνώ με αυτό. Κακό είναι να τα πιστεύεις κι ο ίδιος όμως. Εδώ πιστεύετε στο

ψέμα σας ότι λέτε αλήθεια. Μα, είναι ψέμα αυτό που κάνετε. Είναι όλο φαρσοκωμωδία, αναξιοκρατία, «βολεψακισμός», ρουσφέτια. Είναι τετρακόσια σαράντα άτομα στην αυλή του κ. Μητσοτάκη, άλλοι οκτακόσιοι πενήντα σε Υπουργούς. Δεν λέω ότι δεν χρειάζονται, κύριε Υπουργέ, αλλά, αν θέλετε να κάνετε πραγματικά ένα βήμα προς τα μπροστά και όχι βήμα σημειωτόν κομματικό, πρέπει να το κάνετε δημόσια και να πείτε: Ο Ρουσόπουλος είναι καλός, μπορεί να είναι ΣΥΡΙΖΑ ο άνθρωπος, αλλά κάνει για τη δουλειά αυτή. Ο Μυλωνάκης το ίδιο. Λέω ονόματα συναδέλφων εδώ ή παιδιά απ' έξω.

Πάμε στα υπόλοιπα. Στα ιδιωτικά γραφεία των Υπουργών, λέει, προβλέπονται δεκαοκτώ θέσεις υπαλλήλων, εκ των οποίων οι οκτώ μετακλητοί. Τι να τους κάνουν τους δεκαοκτώ οι Υπουργοί; Τι να τους κάνουν οι Υπουργοί; Θα δουλεύουν τόσο πολύ; Δηλαδή είναι εργασιομανείς όλοι οι Υπουργοί της Νέας Δημοκρατίας; Ακούστε, για να μην κοροϊδευόμαστε. Οι Υπουργοί θέλουν κάτι δημοσιογράφους, για να τους γλείφουν όλη μέρα. Ακούστε τι κάνουν οι Υπουργοί σήμερα στην Ελλάδα. Παίρνουν τέσσερεις, πέντε δημοσιογράφους στα γραφεία τους, δυστυχώς για το επάγγελμα των δημοσιογράφων, οι οποίοι δουλεύουν σε ραδιόφωνο, εφημερίδα ή τηλεόραση και κάνουν, αν θέλετε, τις «γλάστρες», ή καλύτερα τις «σφουγγαρίστρες» του Υπουργού. Αυτή είναι η πραγματικότητα, έτσι δουλεύει το σύστημα στην Ελλάδα, γι' αυτό και βλέπετε κάποια κανάλια να δίνουν γη και ύδωρ στην όποια κυβέρνηση. Και γι' αυτό βλέπετε κάποια κανάλια, κύριε Υπουργέ, που παλαιότερα ήταν με τον ΣΥΡΙΖΑ, το έχουν γυρίσει σήμερα και το έχουν πάει προς τα εσάς. Γιατί η εξουσία αυτά κάνει. Μεταλλάσσει ιδεολογίες και αλλάζει ανθρώπους, δυστυχώς. Καμμιά φορά, θα το πω έτσι απλά, δεν αλλάζει η εξουσία τον άνθρωπο. Απλά αποκαλύπτει τον χαρακτήρα του. Και το λέω για όλους εδώ μέσα, για να καταλάβουν. Στην Προεδρία, λέει, θα υπάγονται η ΕΥΠ και η ΕΡΤ. Έφυγαν από εκεί; Τι έγινε; Πήγαν στον Πρωθυπουργό; Πού ανήκει η ΕΥΠ, παιδιά; Έχω μπερδευτεί λίγο. Η ΕΥΠ και η ΕΡΤ ανήκουν στο Γραφείο του Πρωθυπουργού; Έγινε και δημοσιογράφος ο κ. Μητσοτάκης; Δεν ξέρω μπορεί να έγινε και Τζέιμς Μποντ, έχει την ΕΥΠ. Σας λέω μερικά χαριτωμένα τώρα, για να καταλάβετε. Όλη αυτή η υπερσυγκέντρωση όλων των εξουσιών στο Γραφείο του Πρωθυπουργού ή δείχνει ότι έχετε μια φοβία δικαιολογημένη για το βαθύ κράτος ή ότι δεν είστε ικανοί να καταλάβετε ότι η αξιοκρατία είναι το υπ' αριθμόν ένα στοιχείο που μπορεί να βγάλει

τη χώρα από το τέλμα. Υπάρχουν άξιοι άνθρωποι. Είμαστε η χώρα που έδιωξε τον Νανόπουλο, ρε παιδιά! Τον άξιο αυτόν άνθρωπο τον διώξαμε από το πανεπιστήμιο, δεν τον θέλαμε στο πανεπιστήμιο! Αυτή είναι η Ελλάδα, η νεο-Ελλάδα που φτιάξαμε! Τα λέω με πολύ απλά λόγια, γιατί δεν θέλω να κουράσω τους ανθρώπους. Βλέπω κάτι μπόνους, επιδόματα προϊσταμένου γενικής διεύθυνσης. Ακούστε, κύριε Υπουργέ: Όταν κάνετε προϊστάμενο στην ΕΥΠ έναν σεκιουριτά, ο οποίος έκανε γύρους γύρω από την Αμερικανική Πρεσβεία συνεχώς, επειδή το ήθελε ο Πάιατ, μη μου λέτε εμένα ότι ο Πρωθυπουργός δεν έχει δουλείες ή δεν εντέλλεται από κάποιους. Μου βάλατε στην ΕΥΠ τον κ. Κοντολέον -δεν ξέρω πώς τον λένε- έναν σεκιουριτά! Ο Χριστός και η Παναγία, δηλαδή! Είναι πράγματα τα οποία σάς λέω ότι αποκαλύπτουν και τον χαρακτήρα και την ποιότητα του πολιτεύματος ή της διακυβερνήσεώς σας. Θα το ξαναπώ ακόμα μία φορά: Για όλες τις θέσεις να προκηρύξετε ελεύθερα, να πάνε τα Ελληνόπουλα να κάνουν αίτηση! Είναι υποκριτικό! Πάμε στην κ. Θάνου τώρα, με την οποία δεν έχω τις καλύτερες σχέσεις. Ούτε την ξέρω την κυρία ούτε και τη συνάντησα ποτέ. Τη βόλεψαν οι κύριοι από εκεί πριν να φύγουν, έρχεστε να την ξεβολέψετε εσείς, για να βολέψετε έναν δικό σας μετά. Ο βολεψάκις και ο ξεβολεψάκις! Έτσι είστε, για να βολέψετε τους δικούς σας. Σας πειράζει επειδή είχε σχέση με τον Πρωθυπουργό, ενώ τα παιδιά που θα βάλετε τώρα δεν έχουν σχέση με τον Πρωθυπουργό. Όλα είναι μακριά από το Γραφείο του Πρωθυπουργού. Τι είναι αυτά που λέτε εδώ μέσα; Μέσα στο ψέμα ζούμε εδώ! Βγείτε και λίγο παραέξω. Ποιος θα πιστέψει τώρα ότι αυτό που λέτε ισχύει; Δεν θα πω ότι είναι αντισυνταγματικό και όλα αυτά τα περιέργα. Και κακώς έγινε αυτό με την κ. Θάνου. Εγώ θα το πω δημοσίως ότι πρέπει να βγει ο νομοθέτης και να πει ότι όσοι είναι ανώτατοι δικαστές δεν πρέπει να καταλαμβάνουν καμμία θέση ούτε Υπουργού, γιατί και εσείς έχετε έναν Υπουργό εδώ, ένα μέλος της Κυβερνήσεώς σας, τον κ. Αθανασίου. Δεν ήταν πρώην δικαστής; Δηλαδή αυτοί κάνουν κακό, ενώ το δικό σας είναι καλύτερο. Όχι. Και τα δύο είναι στραβά. Οι ανώτατοι δικαστές δεν έχουν δικαίωμα, το λέω ευθέως, δεν είναι σωστό να εμπλέκονται στα κόμματα, ακόμη και μετά το πέρας της σύνταξής τους. Είναι ανόητο, είναι λανθασμένη πολιτική! Βάλαμε τη Θάνου τώρα στο σακίδιο και δεν κοιτάτε τα καλύτερα. Εδώ πήρατε την Αγγελοπούλου, την κ. Αγγελοπούλου, ρε παιδιά! Δική σας δεν ήταν; Τον κ. Τσίπρα στην Αμερική δεν τον πήγε η Αγγελοπούλου; Την πήρατε και τη βάλατε σε θέση την κ. Αγγελοπούλου, που ακόμα δεν ξέρουμε πόσο μας κόστισαν αυτοί οι Ολυμπιακοί

Αγώνες. Στις 12 Νοεμβρίου 2004, μας έλεγε ο κ. Αλογοσκούφης ότι είναι 8,9 δισεκατομμύρια ευρώ. Στις 9 Αυγούστου 2005, μας έλεγε η κ. Πετραλιά ότι ήταν 13 δισεκατομμύρια ευρώ. Να μην πω για τα πυροτεχνήματα δίπλα στο σπίτι της κ. Αγγελοπούλου, με τα οποία κάηκε το μισό δάσος. Εσείς που παίρνετε αυτή την κυρία, την καταγγέλλατε -για να καταλάβετε, γιατί εγώ έχω και φωτογραφιούλες, να τες, κύριοι της Νέας Δημοκρατίας και να μη διαβάσω τι έλεγαν οι Υπουργοί σας, οι σημερινοί Υπουργοί της Νέας Δημοκρατίας για την κ. Αγγελοπούλου- και δεν μιλάει κανένας σας, κανείς σας! Κάποτε την καταγγέλλατε, «η διαπλεκόμενη, η κυρία που μένει στο Παρίσι», τώρα τη βάζετε σε θέση-κλειδί. Και τι κλειδί; Για εμένα, εθνικό κλειδί, «1821!» Θα κάνει τη Μαντώ Μαυρογένους; Την Μπουμπουλίνα Λασκαρίνα; Είμαστε με τα καλά μας; Δηλαδή, λέτε ότι θέλετε να κάνετε κάτι διαφορετικό και κάνετε τα ίδια πράγματα! Γιατί; Και αναρωτιέμαι. Θα το πω και αλλιώς και θα πάμε στα σοβαρότερα τώρα. Έχετε Υπουργό, κύριοι συνάδελφοι, ο οποίος έβγαλε ανακοίνωση Τύπου πριν γίνει Υπουργός σας για μακεδονική μειονότητα στην Ελλάδα. Ο κ. Σκυλακάκης και η Δράση! Είχε μιλήσει για μακεδονική μειονότητα στην Ελλάδα μαζί με το Ουράνιο Τόξο. Τον έχετε Υπουργό σας! Τον εκτιμώ ως άνθρωπο, τον χαιρετώ κιόλας. Δεν το πιστεύετε; Καταθέτω στα Πρακτικά ανακοίνωση του κόμματός του, τότε που ήταν εκεί -τι ήταν, εν πάση περιπτώσει- προεδρεύων (Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης κ. Κυριάκος Βελόπουλος καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν δελτίο Τύπου, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής). Έχετε έναν άνθρωπο Υπουργό που μιλούσε για μακεδονική μειονότητα. Οι Μακεδόνες Βουλευτές πού είναι; Τον έχετε Υπουργό σας! Έχετε έναν σκάρτο, που συνυπέγραφε μαζί του εναντίον της Μακεδονίας! Πού είναι οι Μακεδόνες; Όλα θα τα καταπιείτε στο τέλος; Όλα; Άντε, για τον Κοτζιά δεν υπογράφετε, Σκυλακάκης για τη Μακεδονία; Διαβάζω τι είχε γράψει: «Η πρώτη απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του 1998 καταδίκασε τις δικαστικές αρχές για την άρνησή τους να δώσουν άδεια στον μακεδονικό σύλλογο “Στέγη Μακεδονικού Πολιτισμού”»... Βοσκόπουλος... μακεδονική μειονότητα... και υπογράφει ο σημερινός Υπουργός της Νέας Δημοκρατίας το δελτίο Τύπου. Να τους χαιρεστε, κύριοι! Να τους χαιρεστε, πατριώτες της Νέας Δημοκρατίας, να τους χαιρεστε! Πάμε στο άλλο. Κύριε Υπουργέ, δεν είστε αρμόδιος, βέβαια, έδωσε η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας 100.000 ευρώ και έγινε ένα πανηγύρι στη Μελίτη

Φλώρινας. Οι μισοί συγγενείς μου είναι από τη Φλώρινα, ξέρω τι είναι το πανηγύρι, ξέρω τι σημαίνει εκεί. Είναι όλοι αυτονομιστές όσοι πηγαίνουν εκεί. Έδωσε το ελληνικό κράτος 100.000 ευρώ για να τραγουδούν και να άδουν περίεργα πράγματα, κύριε Λοβέρδο. Ακούστε, γιατί ειλικρινά αρχίζω και εκνευρίζομαι: «Δάκρυα μόνο με λούζουν, είναι βαριά σαν τα βουνά», είναι σε τραγούδι που τραγουδιόταν εκεί και χόρευαν, «κλαίει η ψυχή μου από τρεις μεριές, Μακεδονίες Πιρίν, Αιγαίου και Βαρδάρη. Ε, Μακεδονία, εσύ είσαι το μαργαριτάρι των Βαλκανίων!». Και λέει παρακάτω για τη Θεσσαλονίκη. Στη Φλώρινα δόθηκαν 100.000 ευρώ. Το καταθέτω στα Πρακτικά και αυτό, μπας και τιμωρηθούν οι υπεύθυνοι *(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης κ. Κυριάκος Βελόπουλος καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)*. Έχω εδώ μπροστά μου στοιχεία από αγώνα βόλεϊ εθνικών ομάδων, παρακαλώ: Macedonia. Είναι πολύ σημαντικό το θέμα για να το προσπερνάμε έτσι. Ο Ζάεφ κάνει, βέβαια, διακοπές στα Μουδανιά. Τον είδα και εχθές -ήμουν στη Χαλκιδική- με την κουστωδιά του, με τους «φουσκωτούς». Τον φιλοξενούμε κιόλας! Για να ξέρετε ποιοι είναι οι Έλληνες και ποιοι είναι πραγματικά αυτοί που αγωνίζονται για την πατρίδα, κύριε Υπουργέ. Έχω μπροστά μου το έγγραφο του ΝΑΤΟ. Ξέρετε τι λέει το ΝΑΤΟ; Ότι ο στρατός των Σκοπίων λέγεται «μακεδονικός στρατός». Στρατηγείο του ΝΑΤΟ. Καταθέτω το έγγραφο στα Πρακτικά *(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Ελληνικής Λύσης κ. Κυριάκος Βελόπουλος καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)*. Σας λέω, λοιπόν, ότι κάποια στιγμή, Υπουργέ μου, άλλο τι λέμε, άλλο τι θα θέλαμε να λέμε, άλλο τι εννοούμε και άλλο τι κάνετε. Είναι ουσιαστικά όλα αυτά. Και, κλείνοντας, να πω στον Υπουργό, τον οποίο συμπαθώ ειλικρινά -από αυτά που άκουσα, είναι καλός-, κάτι που είπε ο Φρειδερίκος ο Β'. Υπουργέ μου, ακούστε το λίγο. «Με τον λαό μου έκανα μια συμφωνία: Εκείνος θα λέει ό,τι θέλει και εγώ θα κάνω ό,τι θέλω». Αυτόν μου θυμίσατε σήμερα. Σας ευχαριστώ πολύ.

Το λόγο λαμβάνει ο Γραμματέας του κόμματος «ΜέΡΑ25» κ. Γιάνης Βαρουφάκης.

ΓΙΑΝΗΣ ΒΑΡΟΥΦΑΚΗΣ (Γραμματέας του ΜΕΡΑ25): Κύριε Πρόεδρε, ευχαριστώ για τον λόγο. Κύριε Υπουργέ, θα ξεκινήσω ευχαριστώντας σας. Και το εννοώ, γιατί είστε τόσες ώρες εδώ, ακούτε τους Βουλευτές και νομίζω ότι αυτό είναι πολύ καλό για τον πολιτικό πολιτισμό. Δεν θα αμφισβητήσω ούτε για ένα δευτερόλεπτο ότι νιώθετε μεταρρυθμιστής και ότι υπηρετείτε μία Κυβέρνηση, της οποίας ο Πρωθυπουργός και εκείνος νιώθει μεταρρυθμιστής. Είμαι σίγουρος ότι ο κ. Μητσοτάκης θα ήθελε να τελειώσει τη θητεία του, -όταν την τελειώσει- και να έχει καταγραφεί στη συνείδηση του ελληνικού λαού ως ένας άνθρωπος ο οποίος αποκομματικοποίησε το κράτος, το έκανε αποτελεσματικότερο, μείωσε την εξάρτησή του από τα μεγάλα συμφέροντα. Είμαι σίγουρος γι' αυτό. Όμως, διαβάζοντας το νομοσχέδιο αυτό, αλλά και το επόμενο, θα μου επιτρέψετε να σας πω ότι μου έρχεται κατά νου η εικόνα του κ. Μητσοτάκη ως ένας νεαρός Άγιος Αυγουστίνος, τότε που ο Άγιος Αυγουστίνος προσευχόταν παθιασμένα στον Θεό και έλεγε: «Θεέ μου, κάνε με αγνό, αλλά όχι ακόμα». Διαβάζοντας το νομοσχέδιο, κάτι τέτοιο φαίνεται να συμβαίνει με την Κυβέρνησή σας. Θέλετε αποκομματικοποίηση -είμαι σίγουρος- θέλετε να εξαγνιστεί το δημόσιο, αλλά όχι ακόμα, βρε παιδί μου! Έχουν ακουστεί αυτά από άλλους συναδέλφους και άλλων κομμάτων και δεν θέλω να επαναλάβω αυτά που έχουμε ήδη ακούσει. Βλέπουμε μια σειρά από συνηθισμένες πρακτικές. Βλέπουμε νομοσχέδια, τα οποία, ενώ η επικεφαλίδα τους αφορά πολύ ζωτικά ζητήματα, όπως τη δημόσια διοίκηση, είναι αποσπασματικά. Αποτελούνται από κομμάτια, τα οποία δεν έχουν ειρμό μεταξύ τους. Βλέπουμε να χρησιμοποιούνται κατεπίγουσες διαδικασίες, για να λυθούν πραγματικά επείγουσες ανάγκες, χωρίς όμως η ουσία του νομοσχεδίου να περιέχει τις λύσεις σ' αυτές τις επείγουσες ανάγκες. Κατεβάσατε ένα φορολογικό νομοσχέδιο, το οποίο δεν αφορά την ουσία της φορολογίας, την προπληρωμή φόρου από τις επιχειρήσεις, τον ΦΠΑ. Κατεβάζετε τώρα ένα νομοσχέδιο για τη δημόσια διοίκηση που τηρεί σιγήν ιχθύος για το βασικό ζήτημα στο δημόσιο, που είναι η αξιολόγηση. Μιλάτε για την αξιολόγηση. Όλοι μιλούν για την αξιοκρατία, για τις αξίες, για την αξιολόγηση, αλλά πού είναι το πρόγραμμα της πραγματικής αξιολόγησης; Όπως το προηγούμενο νομοσχέδιο του κ. Σταϊκούρα δεν είπε κουβέντα για τον «ελέφαντα στο δωμάτιο» ούτε το δικό σας μιλάει γι' αυτό το οποίο πραγματικά είναι ζήτημα. Εκεί που μιλάτε για αξιολόγηση, παραδείγματος χάρη για τους υπηρεσιακούς γενικούς γραμματείς, αναφέρεστε σ' αυτούς ή στον τρόπο της επιλογής τους λέγοντας ότι θα γίνει μέσω Α.Σ.Ε.Π., αλλά

βέβαια με διαφορετικούς συντελεστές, με τη συνέντευξη, με όρους που δεν ορίζονται. Τι σημαίνει «δομημένη συνέντευξη»; Γνωρίζω ότι είναι τεχνικός όρος, αλλά το πρόβλημα δεν είναι τεχνικό, είναι καθαρά πολιτικό. Κοιτάζτε: Εδώ υπάρχει μια φιλοσοφία πίσω από το νομοσχέδιό σας, πίσω από την τοποθέτηση της Νέας Δημοκρατίας, όσον αφορά το λεγόμενο επιτελικό κράτος. Δεν είναι δική σας η φιλοσοφία. Την έχετε δανειστεί από αλλού, ίσως από το αγγλοσαξονικό μοντέλο, το οποίο γνωρίζω κι εγώ πολύ καλά. Πίσω από τη φιλοσοφία σας, όχι την πρακτική αναγκαστικά, αλλά πίσω από τη φιλοσοφία υπάρχει, αν θέλετε, μια χιουμιανή αίσθηση του ορθολογισμού, ένας εργαλειακός ορθολογισμός. Έτσι όπως ο Ντέιβιντ Χιουμ λέει ότι ορθολογικός άνθρωπος είναι αυτός ο οποίος μπορεί να πετυχαίνει τους στόχους του, χρησιμοποιώντας τα μέσα του με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο και η αρετή ή η κακία του ανθρώπου δεν έγκειται στα μέσα, αλλά έγκειται στους στόχους, έτσι κι εσείς διαχωρίζετε τις πολιτικές αποφάσεις από την εκτέλεσή τους, εκχωρώντας την εκτέλεση σε τεχνοκράτες. Εμείς, ως ΜέΡΑ25, απορρίπτουμε τη φιλοσοφία σας και την απορρίπτουμε τόσο πολιτικά όσο και φιλοσοφικά όσο και στην πράξη. Να σας εξηγήσω γιατί. Στη μηχανολογία, όταν θέλεις να κτίσεις μια γέφυρα, προφανώς θα πρέπει να υπάρξει μια τεχνοκρατική διαδικασία. Μια δημοκρατικά κατασκευασμένη γέφυρα είναι επικίνδυνη και εγκληματική, γιατί θα πέσει. Χρειάζεται να πας στον επαίοντα, στον ειδικό, όχι του Πλάτωνα, αλλά τουλάχιστον του Μετσόβιου Πολυτεχνείου ή κάποιου άλλου πολυτεχνείου. Όταν, όμως, πρόκειται για δημόσια διοίκηση, όταν πρόκειται για πολιτική, όταν πρόκειται για οικονομική πολιτική, δεν υπάρχει απολίτικη τεχνοκρατική λύση, δεν υπάρχει απολίτικο τεχνοκρατικό μέσο. Η πλάνη ότι στη δημόσια διοίκηση, στην άσκηση πολιτικής, στην άσκηση οικονομικής πολιτικής μπορεί να γίνει ο διαχωρισμός μεταξύ του πολιτικού σκοπού και του τεχνοκρατικού μέσου, βρίσκεται στη βάση του νεοφιλελεύθερου μορφώματος που ξεκινάει με τη Θάτσερ στα τέλη της δεκαετίας του '70 και που τελικά, απέτυχε μ' έναν τρόπο παταγώδη, μ' έναν τρόπο που, φίλοι μου, που είχαν διατελέσει Υπουργοί της Θάτσερ, όπως ο Νόρμαν Λαμόντ, όπως ο Μάικλ Χάουαρντ, με τους οποίους έχω προσωπική σχέση, παραδέχονται ότι ήταν ιδιαίτερα αρνητικός από τη δική τους μεριά. Με άλλα λόγια, θα το βρείτε μπροστά σας αυτό. Κάθε φορά που επιβάλλεται το νεοφιλελεύθερο δόγμα αυτού του διαχωρισμού πολιτικών σκοπών και τεχνοκρατικών μέσων, οι επιλογές που γίνονται στο τεχνοκρατικό κομμάτι είναι πάντοτε τεχνικά ανεπαρκείς και πολιτικά ταξικές.

Αναφέρθηκε προηγουμένως ο κ. Κοντολέων. Εγώ δεν ξέρω αν έχει πτυχία. Ας έχει και τρία διδακτορικά ο άνθρωπος. Δουλεύει, όμως, σε μια επιχείρηση. Είναι μια συγκεκριμένη επιχείρηση που παγκοσμίως -γιατί είναι και πολυεθνική, όπως γνωρίζετε- έχει παίξει ρόλο στο να σπάσει απεργίες. Έχει παίξει ρόλο στο να βοηθήσει στην απόλυση υπαλλήλων είτε είναι ο ΗΣΑΠ είτε είναι στη Βρετανία ή οι καθαρίστριες ή οι κλητήρες ή οι δικαστικοί. Έχει παίξει τέτοιο συγκεκριμένο ρόλο. Αυτός είναι καθαρά πολιτικός ρόλος. Όσα πτυχία και να έχει, όσες τεχνοκρατικά άρτιες διαδικασίες αξιολόγησης του κ. Κοντολέοντα και να έχετε, ο διορισμός του θα είναι πολιτικός. Μπορεί να είναι καλός, μπορεί να είναι ενάρετος, αλλά πάντα θα είναι πολιτικός και η προσποίηση ότι οι πολιτικές αποφάσεις μπορεί να γίνουν με το τεχνοκρατικό και απολίτικο τρόπο, συστηματικά και, με μαθηματική ακρίβεια, οδηγούν σε αποφάσεις που είναι τόσο τεχνικά ανεπαρκείς όσο και πολιτικά ταξικές και τοξικές. Υπάρχει ένα δόγμα εδώ, στο οποίο εντάσσεται η φιλοσοφία της Νέας Δημοκρατίας. Είναι το δόγμα ότι τίποτα καλό, σε τελική ανάλυση, δεν μπορεί να γίνει από το κράτος, αλλά δεν υπάρχει θαύμα σε αυτόν τον πλανήτη, που να μην μπορεί να επιτευχθεί από τους ιδιώτες, ιδίως και εφόσον υπάρχει ένα γιγαντιαίο αυταρχικό κράτος να τους υποστηρίζει. Αυτή είναι η μεγάλη αντίφαση του νεοφιλελεύθερου δόγματος, ότι για να εφαρμοστούν οι φιλελεύθερες πολιτικές απαιτείται ένα «ούμπερ» κράτος, αυταρχικό και αντιδημοκρατικό, για να τις επιβάλει με έναν τρόπο, που κανένας πραγματικά φιλελεύθερος δεν μπορεί να αποδεχθεί. Πάρτε παράδειγμα τη Θάτσερ, στην οποία αναφέρθηκα προηγουμένως. Άφησε ένα κράτος πολύ μεγαλύτερο από αυτό που βρήκε στο όνομα του μικρού επιτελικού κράτους. Ο Ρήγκαν άφησε μια ομοσπονδιακή κυβέρνηση με πολύ περισσότερους υπαλλήλους -και πολύ ακριβά πληρωμένους, σαν αυτούς που θέλετε, τους επαίοντες μετακλητούς- από αυτούς που βρήκε. Όποια κυβέρνηση έχει ενστερνιστεί παγκοσμίως το δόγμα αυτό, καταλήγει να χτίζει ένα πιο αυταρχικό, λιγότερο λειτουργικό, λιγότερο επιτελικό κράτος στο όνομα του επιτελικού μικρού λειτουργικού κράτους. Στο όνομα της αριστείας, που δεν είναι δική σας εφεύρεση, συνήθως βλέπουμε μια παρασιτική κάστα «ημετέρων» ιδιωτών που φύονται, είτε γύρω από το εθνικό σύστημα υγείας της Βρετανίας, είτε γύρω από το βιομηχανικό φαρμακευτικό ιατρικό κατεστημένο στις Ηνωμένες Πολιτείες. Βλέποντας το νομοσχέδιο, ο τρόπος με τον οποίο η Προεδρία της Κυβέρνησης και η αρχή διαφάνειας εντάσσονται -εγώ δεν είμαι εναντίον του εξορθολογισμού, του να

δημιουργήσεις νέες δομές για να σταματήσει η πανσπερμία, εξαρτάται πώς το κάνεις, αλλά εδώ θα περιμένουμε και θα σας κρίνουμε ανάλογα με το αποτέλεσμα- στη βάση του άρθρου 82 του Συντάγματος. Δεν είμαι συνταγματολόγος, αλλά από όσο το διαβάζω μου λέει ότι ο Πρωθυπουργός έχει τη δυνατότητα να εξασφαλίζει την ενότητα της κυβέρνησης, αυτό την εξαφανίζει την ενότητα της κυβέρνησης. Όταν έχεις ενός ανδρός αρχή με όλο αυτό το προσωπικό από κάτω, όλες αυτές τις αρχές να υπόκεινται στην αρχή του ενός ανδρός, αυτό κάνει ακριβώς το αντίθετο από το να εξασφαλίζει την ενότητα της κυβέρνησης, ο συντονισμός, η διόγκωση της εξουσίας του Πρωθυπουργού σε ένα σύστημα το οποίο υποτίθεται ότι δεν είναι πρωθυπουργοκεντρικό. Κύριε Υπουργέ, εμείς στο ΜέΡΑ25 δεν αναλωνόμαστε στην κριτική. Θέλουμε να κάνουμε και συγκεκριμένες προτάσεις. Αναφέρθηκα στον «ελέφαντα στο δωμάτιο», στην έλλειψη οποιασδήποτε σοβαρής συζήτησης ή πρόβλεψης ή μηχανισμού για την αξιολόγηση. Εμείς απαιτούμε, οι δημόσιοι υπάλληλοι, οι καθηγητές πανεπιστημίων, οι δάσκαλοι να κρινόμαστε και να αξιολογούμαστε. Δεν είναι δυνατόν να συνεχίζεται μία κατάσταση που οι χρηστοί και οι καλοί να τιμωρούνται επειδή χαλάνε την πιάτσα στους υπόλοιπους. Το ερώτημα είναι πώς θα γίνει αυτή. Ως ΜέΡΑ25, καταδικάζουμε και απορρίπτουμε την ιδέα μιας μη πολιτικής, απολίτικης αξιολόγησης, μιας ποσοτικοποιημένης αξιολόγησης. Άκουσα έναν συνάδελφό σας της Νέας Δημοκρατίας να μιλάει για ποσοτικούς στόχους. Οι ποσοτικοί στόχοι είναι πάρα πολύ καλοί στους Ολυμπιακούς Αγώνες, όταν πρέπει να αποφασίσεις ποιος πήρε το χρυσό μετάλλιο. Αλλά στα ποιοτικά ζητήματα οποιαδήποτε προσπάθεια ποσοτικοποίησης των ποιοτήτων καταστρέφει τις ποιότητες. Τι προτείνουμε; Εμείς ως ΜέΡΑ25 -και στο προεκλογικό μας πρόγραμμα το έχουμε καταθέσει αυτό- μιλάμε για ενδυνάμωση θεσμών και μορφών κοινωνικού ελέγχου που να στηρίζονται σε επιτροπές κρίσης που να αποτελούνται από κληρωτούς δημόσιους υπαλλήλους, κληρωτούς δασκάλους εκ περιτροπής και κληρωτούς πολίτες, στο αρχαιοαθηναϊκό πρότυπο. Αλλά αυτό είναι κάτι, που θα πρέπει να συζητήσουμε, όταν μας φέρετε κάτι που να αφορά την αξιολόγηση. Γιατί η αξιολόγηση και η αξιοκρατία αναφέρεται εδώ σ' αυτή την Αίθουσα αυτές τις μέρες μόνο και μόνο για πρόσχημα. Στην ουσία δεν υπάρχει απολύτως τίποτα. Αλλά μιας και μιλάτε για αξιοκρατία, επιτρέψτε μου να σας θυμίσω ποιος εφηύρε τη λέξη. Όχι την λέξη αριστοκρατία. Τη λέξη αξιοκρατία την εφηύρε ο Μάικλ Γιανγκ το 1958. Το βιβλίο του «Meritocracy». Επιτρέψτε μου να σας πω, χρησιμοποιώντας μια πρόταση

του Μάικλ Γιανγκ γιατί το ΜέΡΑ25 απορρίπτει μετά βδελυγμίας την ιδέα μιας απολίτικης και δήθεν τεχνοκρατικής διαδικασίας αξιολόγησης. Λέει λοιπόν ο Μάικλ Γιανγκ: «Η βασική ιδέα της αξιοκρατίας» αυτών που μιλάνε για την αξιοκρατία όπως η Κυβέρνησή σας, «είναι ότι οι λειτουργοί κερδίζουν πόντους με την αξία τους, εξασφαλίζουν με αυτούς τους πόντους την είσοδο στο σύστημα όπου πρέπει να συνεχίσουν να συλλέγουν πόντους, ώστε να ανελίσσονται. Στην πραγματικότητα», λέει ο Μάικλ Γιανγκ, «ο μύθος της αξιοκρατίας παίζει τον ρόλο του να βοηθά τους κατέχοντες πλούτο και εξουσία να νιώθουν καλά για τον εαυτό τους πεπεισμένοι ότι τους αξίζουν πλήρως τα κεκτημένα τους και πως τα προνόμιά τους εξυπηρετούν το δημόσιο καλό». Ο θεσμός των επιτροπών, που συνίστανται από κληρωτούς είναι ο μοναδικός τρόπος να έχουμε πραγματική αξιολόγηση χωρίς να γίνεται αναπαραγωγή της εξουσίας των κατεχόντων. Θα επανέλθουμε σ' αυτό. Φίλες και φίλοι του ΣΥΡΙΖΑ, με στενοχώρια θα σας το πω αυτό. Μην ξαναμιλήσετε για το ΣΔΟΕ. Εσείς το καταργήσατε, με εντολή της τρόικας. Κι αν δεν το θυμάστε, ζητήστε από τον κ. Τσίπρα να σας δώσει να διαβάσετε -είμαι σίγουρος ότι δεν την έχετε διαβάσει- την αναφορά του κ. Παναγιώτη Δάνη, του Ειδικού Γραμματέα του ΣΔΟΕ, όταν ουσιαστικά το ΣΔΟΕ καταργήθηκε επί της ουσίας από τη δική σας κυβέρνηση, όχι επειδή το επιλέξατε, αλλά επειδή σας το επέβαλε η τρόικα. Φίλες και φίλοι του ΣΥΡΙΖΑ, μην μιλάμε για την ΕΥΠ. Άκουσα τον κ. Τσίπρα προηγουμένως να αναφέρεται στην περίοδο του κ. Ρουμπάτη ως μια χρυσή περίοδο. Δεν ήταν μια χρυσή περίοδος. Προσωπικά, έχω γνώση ότι επί κ. Ρουμπάτη το σκοτεινό κράτος λειτουργούσε εναντίον ακόμα και της κυβέρνησής μας, γιατί ήμασταν μαζί τότε, με τον κ. Ρουμπάτη να παίζει σημαντικό ρόλο. Το έχω καταγγείλει στο βιβλίο μου. Ας έρθει κάποιος να με μηνύσει γι' αυτά έγραφα στο συγκεκριμένο εδάφιο για τον κ. Ρουμπάτη. Εγώ θα ζητήσω την άρση της ασυλίας μου. Μην μιλάμε για την ΕΥΠ. Τέσσερα χρόνια είχατε, για να διασώσετε το ΣΔΟΕ, για να υπάρχουν πραγματικοί τέτοιοι ελεγκτικοί μηχανισμοί με ανθρώπους σαν τον Παναγιώτη Δάνη. Τέσσερα χρόνια είχατε, για να βάλετε την ΕΥΠ στη θέση της και να είναι πραγματικός υπηρέτης του ελληνικού λαού. Τέσσερα χρόνια είχατε, για να βάλετε στη θέση του τον κ. Λάτση. Γιατί άκουσα τον κ. Τσίπρα προηγουμένως να συναγωνίζεται με τον κ. Γεωργιάδη για το ποιος είναι αυτός, ο οποίος βοήθησε πιο αποτελεσματικά στο να γίνει η επένδυση -αυτό το όνειδος- στο Ελληνικό. Φίλες και φίλοι του ΣΥΡΙΖΑ, χτίζουν μια κραταιά σιδηρόφρακτη Προεδρία της Κυβέρνησης. Έτσι φαίνεται.

Ξεχάσατε τον κ. Δραγασάκη; Ξεχάσατε την αντιπροεδρία της κυβέρνησης; Αν δεν είχαν την ιδέα για την προεδρία της κυβέρνησης, εσείς τους τη δώσατε με την αντιπροεδρία της κυβέρνησης, η οποία ήταν μια παράλληλη κυβέρνηση, τουλάχιστον όσο ήμουν εγώ στην κοινή μας Κυβέρνηση για κάποιους μήνες. Όμως το ΜέΡΑ25 δεν κάνει αντιπολίτευση στον ΣΥΡΙΖΑ. Κάνει Αντιπολίτευση στη Νέα Δημοκρατία. Όπως έχουμε πει, πρόκειται για μια κυβέρνηση η ηγεσία της οποία χτίζει μια νέα παρασιτική ολιγαρχία πάνω στο τέταρτο μνημόνιο, που κληρονόμησε. Το να απελευθερωθεί η ηγεσία της Νέας Δημοκρατίας από τα συμφέροντα αυτής της παρασιτικής ολιγαρχίας είναι το ίδιο αδύνατο με το να απελευθερωθούν τα ψάρια από το νερό. Ευχαριστώ πολύ.

Το λόγο λαμβάνει εκ νέου για διευκρινήσεις και τυχόν απαντήσεις ο εισηγητής του νομοσχεδίου και αρμόδιος Υπουργός Επικρατείας ο κ. Γεώργιος Γεραπετρίτης.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ (Υπουργός Επικρατείας): Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε. Κύριε Πρόεδρε, *(Απευθύνεται στον κ. Τσίπρα)* μου περιποιεί τιμή το γεγονός ότι μελετήσατε το νομοσχέδιο, το οποίο κατέθεσα και σας ευχαριστώ θερμά. Θα μου επιτρέψετε, όμως, με κάθε σεβασμό να αναφέρω τα ακόλουθα επιγραμματικά -όχι συνθηματικά εγώ- αλλά μόνο επιγραμματικά! Να επισημάνω, λοιπόν, το εξής: Πρώτα θα αναφερθώ στα όσα είπατε εκτός του νομοσχεδίου και θα μου επιτρέψετε να αφήσω στο τέλος μόνο δύο λεπτά για το νομοσχέδιο, διότι ήδη έχω αναφερθεί εκτενώς. Ζήτημα πρώτον: Είναι άλλης τάξεως ζήτημα η Τράπεζα της Ελλάδος, που ανήκει στο ευρωσύστημα και κατά τούτο δεν μπορεί να επιβληθεί οτιδήποτε σε αυτή, σε σχέση με μια αρχή η οποία δεν είναι συνταγματικώς κατοχυρωμένη. Και δεν θέλω να το αντιληφθείτε ως μάθημα, απλώς είναι μια διαπίστωση κοινή. Ζήτημα δεύτερο: Το τι έχει συμβεί σε σχέση με το Ελληνικό είναι κάτι το οποίο θα το δείτε πάρα πολύ σύντομα και θα αναφερθεί ο αρμόδιος Υπουργός Ανάπτυξης. Θα δείτε πολύ σύντομα να εκδίδονται υπουργικές αποφάσεις, οι οποίες είχαν ανάσχεση εκ του γεγονότος ότι υπήρχαν μέσα στην κυβέρνηση αντικρουόμενες λογικές, σε ό,τι αφορά τους συναρμοδίους Υπουργούς. Όσον αφορά όμως στο τι είδατε σε μία εβδομάδα, θα μου επιτρέψετε να το πω: Είδατε μπουλντόζες και τις είδατε στο Μάτι, εκεί όπου έναν χρόνο έμεναν αδρανή υλικά, τα οποία αποτελούσαν εύφλεκτη ύλη, κύριε Πρόεδρε.

Και το είδατε σε μία εβδομάδα! Ζήτημα τρίτο: Οι υπέρογκες συντάξεις δεν εξεδόθησαν. Και γιατί δεν εξεδόθησαν; Διότι πρόλαβε το Υπουργείο Εργασίας και δεν εξέδωσε αυτές τις συντάξεις, οι οποίες ήταν έτοιμες να δρομολογηθούν. Και όσον αφορά αυτό, μπορείτε να αναφερθείτε και στην τέως Υπουργό Εργασίας. Ζήτημα τέταρτο: Θα μου επιτρέψετε να πω, κύριε Πρόεδρε, πως το να λέτε ότι μία εκλογική νίκη οφείλεται στην -ας πούμε- παρέμβαση των μέσων συνιστά ένα αθέμιτο πατερναλισμό, ο οποίος υποβαθμίζει βαθύτατα τον ελληνικό λαό. Ο ελληνικός λαός δεν χρειάζεται πάτρωνες. Γνωρίζει τι πρέπει να αντιληφθεί και ψηφίζει επί τη βάσει της συνείδησής του και του πώς αντιλαμβάνεται το μέλλον του και όχι επί τη βάσει τού τι επιβάλλεται. Αυτό συνιστά σοβαρή υποβάθμιση και πατερναλισμό. Πέμπτον. Εμείς, κύριε Πρόεδρε, όπως γνωρίζετε καλά, έχουμε ένα σύστημα Προεδρευόμενης Δημοκρατίας. Δεν είναι Προεδρικό το σύστημά μας. Στην Προεδρευόμενη Δημοκρατία κατ' εξοχήν υφίσταται ένα σύστημα χάραξης δημόσιων πολιτικών από το Υπουργικό Συμβούλιο και υφίσταται και ένα σύστημα παρακολούθησης. Η Γερμανία με την Καγκελαρία είναι Προεδρευόμενη Δημοκρατία, κύριε Πρόεδρε, όπως και το Ηνωμένο Βασίλειο είναι Βασιλευόμενη Δημοκρατία. Και γι' αυτό τον λόγο, δεν έχει σύστημα Προεδρικό. Είμαστε τόσο κοντά. Άρα δεν υπάρχει κανένα ζήτημα εσφαλμένης μεταφοράς. Έρχομαι στα ζητήματα του δικού μας νομοσχεδίου. Κύριε Πρόεδρε, άκουσα ότι πράγματι δεν δομήσαμε τη μεταρρυθμιστική πολιτική για την αντίληψη περί επιτελικού κράτους σε όσα είχε πράξει η προηγούμενη κυβέρνηση. Θα μου επιτρέψετε να σας πω με κάθε σεβασμό ότι τα όσα συνέβησαν στην προηγούμενη διακυβέρνηση δεν είχαν αποτέλεσμα. Ο νόμος στον οποίο αναφερθήκατε, ο ν. 4369/2016 ήταν ενεργός επί τρία χρόνια. Τι παρήγαγε σε αυτά τα τρία χρόνια, κύριε Πρόεδρε; Παρήγαγε έναν Γενικό Γραμματέα. Γιατί παρήγαγε έναν Γενικό Γραμματέα το σύστημα αυτό; Παρήγαγε έναν Γενικό Γραμματέα, διότι αφ' ενός είχαν εκκινήσει προκηρύξεις, οι οποίες εν πολλοίς ήταν φωτογραφικές και επεστράφησαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξ αυτού του λόγου και καθυστέρησαν υπερβολικά. Δεύτερον, διότι δεν ήταν μια διαδικασία -και αντιλαμβάνομαι τον λόγο για τον οποίο το θέτουμε, αλλά δεν είναι έτσι- Α.Σ.Ε.Π. Ήταν μια διαδικασία όπου το Α.Σ.Ε.Π. πρότεινε από έναν κατάλογο τριών και εν τέλει επέλεγε ο Υπουργός. Να το καταλάβουμε, λοιπόν, όταν λέμε συνεχώς ότι πρόκειται για διαδικασία Α.Σ.Ε.Π. Και αν θέλετε, για να το πούμε και αυτό, να σας πω ποια ήταν η μία περίπτωση όπου διορίστηκε Γενικός Γραμματέας, κύριε Πρόεδρε; Ήταν η περίπτωση του Γενικού

Γραμματέα Μεταναστευτικής Πολιτικής, όπου διορίστηκε Γραμματέας μετά από τρία χρόνια μέσω των διαδικασιών που χαρακτηρίζετε Α.Σ.Ε.Π., αλλά δεν είναι Α.Σ.Ε.Π., εκείνος ο οποίος είχε διοριστεί προηγουμένως πολιτικά. Και αν θέλετε, αυτό το οποίο συνιστά μία βαρύτατη ένδειξη του τι είναι κομματικό κράτος και τι όχι είναι το συγκεκριμένο ΦΕΚ με αριθμό φύλλου 87, της 25ης Φεβρουαρίου του 2019, κύριε Πρόεδρε. Στο ίδιο ΦΕΚ παραιτείται ο κ. Κλάπας από τη θέση του διορισμένου Γενικού Γραμματέα και διορίζεται ο ίδιος στην ίδια θέση, δήθεν μέσω της επιλογής του Α.Σ.Ε.Π. Είναι αυτό αποκομματικοποίηση, κύριε Πρόεδρε; Αντιθέτως, αυτό το οποίο εμείς θέτουμε είναι το εξής: γνήσια διαδικασία Α.Σ.Ε.Π. για τους γενικούς γραμματείς, οι οποίοι θα είναι υπηρεσιακοί. «Γνήσια διαδικασία» σημαίνει μόνο Α.Σ.Ε.Π. Καμμία πολιτική εισπήδηση. Επιπλέον, να πω και το εξής: Δεν είναι ακριβές, κύριε Πρόεδρε, ότι θα έχει μόνο οικονομικά και προσωπικό. Ρητά αναφέρεται μέσα στο νομοσχέδιο ότι θα έχει και τον συντονισμό των πολιτικών του Υπουργείου. Πρόκειται για μία τεράστια ένδειξη εμπιστοσύνης προς τη δημόσια διοίκηση, διότι πρόκειται για έναν υπηρεσιακό δημόσιο λειτουργό, ο οποίος έχει διοριστεί με το ΑΣΕΠ, έχει εξελιχθεί με υπηρεσιακό συμβούλιο και έχει φτάσει στην ανώτατη βαθμίδα. Άρα υπάρχει γνήσια εμπιστοσύνη ως προς αυτό. Όσον αφορά τους μετακλητούς, κύριε Πρόεδρε, δεν ήθελα να αναφερθώ και είναι από τα ζητήματα τα οποία δεν έχω θίξει. Δεν μπορώ, όμως, από την άλλη πλευρά να μην ακούω και το ότι συνεχώς αναφερόμαστε στο πόσο πολύ διογκώνουμε το θέμα των μετακλητών. Κι αυτό έχει ένα στοιχείο αδικίας. Τη δική μου καταμέτρηση, την οποία και θα καταθέσω στα Πρακτικά, θα σας την πω αμέσως μετά. Και λέω «τη δική μου καταμέτρηση», διότι μέχρι σήμερα που μιλάμε δεν υπάρχει ένα νομοθέτημα το οποίο να καταγράφει τον επιτρεπόμενο αριθμό μετακλητών. Δεν μπορεί να το βρει κανείς. Για κάθε Υπουργείο υπάρχει χωριστός αριθμός. Κάθε φορά έρχεται μια κοινή υπουργική απόφαση που θέτει επιπλέον αριθμό και επιπλέον και, επιπλέον, έτσι ώστε σήμερα που μιλάμε να μην είναι πουθενά καταγεγραμμένος ο αριθμός μετακλητών ανά Υπουργείο. Για πρώτη φορά στην Ελλάδα -και αυτό ξέρετε, κύριε Πρόεδρε, έχει μία αξία από μόνο του- κωδικοποιούμε διατάξεις και αυστηροποιούμε το πλαίσιο. Αυτό, λοιπόν, που θέλω να θέσω είναι ότι η παρελθούσα δομή της κυβέρνησής σας είχε καταμετρημένες οργανικές θέσεις για μετακλητούς επτακόσιους εβδομήντα και με την παρούσα πρόβλεψη περιορίζεται στους εξακόσιους ενενήντα πέντε, κύριε Πρόεδρε.

Επειδή, λοιπόν, αναφέρεστε επιπλέον συνεχώς στο ζήτημα της υπερδομής της Προεδρίας της Κυβέρνησης, να σας αναφέρω ότι εδώ έχουμε συγκεκριμένο αριθμό που υφίστατο υπό την προηγούμενη κυβέρνηση. Στη Γενική Γραμματεία της Κυβέρνησης υπηρετούσαν πενήντα πέντε μετακλητοί, στη Γενική Γραμματεία του Πρωθυπουργού ογδόντα έξι και επιπλέον είκοσι στη δομή του Αντιπροέδρου. Το σύνολο, κύριε Πρόεδρε, εκατόν εξήντα ένας και σήμερα περιορίζονται στους εκατό συν οι οκτώ μετακλητοί που προβλέπονται για τον Αντιπρόεδρο της Κυβερνήσεως. Σύνολο είναι εκατόν οκτώ, αντί για εκατόν εξήντα έναν. Πού είναι η υπερδομή, κύριε Πρόεδρε; Διότι το να λέμε εύκολα ότι δημιουργούμε υπερδομή, επειδή επιτέλους φτιάχνουμε μία συγκεκριμένη μέθοδο δίπλα στον Πρωθυπουργό, θα πρέπει να συνοδεύεται και από τη σχετική τεκμηρίωση. Να κλείσω, κύριε Πρόεδρε, αναφερόμενος στην εθνική αρχή διαφάνειας. Εκεί νομίζω ότι θα μοιραστούμε αυτό που είπατε περί κοινής λογικής. Υπάρχουν έξι ελεγκτικά σώματα, των οποίων οι προϊστάμενοι διορίζονται με πολιτική απόφαση. Οι ηγεσίες των έξι σωμάτων διορίζονται με πολιτική απόφαση, από τον Υπουργό. Θα μου επιτρέψετε να πω ότι είναι εντελώς δυσλειτουργικό, δεν παράγει αποτέλεσμα, έχει επικαλυπτόμενες αρμοδιότητες, δεν έχει εισφέρει. Εγώ διασφαλίζω στο μέτρο της ρυθμιστικής μου δυνατότητας πλήρη και απόλυτη συνέχιση όλων των ερευνών. Το εγγυώμαι εδώ ρητά, και θέλω να το λάβετε γνήσια υπ' όψιν σας, ότι διασφαλίζεται απολύτως η συνέχεια όλων των ερευνών. Δεν θα υπάρξει καμμία απολύτως διακοπή. Από την άλλη πλευρά είναι αυτονόητο, το έχουν πει όλοι οι διεθνείς οργανισμοί, το έχει πει η μεγάλη δομή της Γενικής Γραμματείας Καταπολέμησης της Διαφθοράς το 2016, ότι απαιτείται να υπάρξει ενιαιοποίηση των δομών, το έχει πει ο πρώην Υπουργός κ. Βασιλειάδης, Υπουργός της κυβέρνησής σας, ότι θα πρέπει οι δομές να ενιαιοποιηθούν. Είναι απολύτως λογικό και δεν υπακούει σε καμμία απολύτως λογική το να έχουμε πολυδιάσπαση, όταν μπορούμε να έχουμε μία νέα δομή. Θα καταθέσω τα σχετικά έγγραφα στα Πρακτικά. Η νέα δομή μπορεί να έχει κάποια κενά, κατά την κρίση σας, αλλά δεν παύει να είναι μία νέα δομή η οποία οικοδομείται πάνω σε γνήσια καλές πρακτικές του εξωτερικού και με αυτές θα προσπαθήσουμε να επιχειρήσουμε. Πράγματι μεταβατικά, διότι κι εδώ υπάρχει η πρόβλεψη για διορισμό του διοικητή με καθαρές διαδικασίες Α.Σ.Ε.Π., για την πρώτη εφαρμογή δεν είναι επιλογή του Πρωθυπουργού, αλλά είναι απόφαση της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας μετά

από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου για την πρώτη εφαρμογή και έως δύο χρόνια. Άρα με τον τρόπο αυτό νομίζω ότι εξασφαλίζεται απολύτως η λογική της αμεροληψίας του οργάνου. Και θα σας παρακαλούσα πολύ να δώσετε έμφαση στο πόσο πολλούς μηχανισμούς εσωτερικών ελέγχων έχει ο ελεγκτής. Τα checks and balances πρέπει πρωτίστως να ισχύουν για εκείνον που ελέγχει. Και εκεί θα δείτε είμαι σίγουρος- το πόσο πολύ έχουμε φροντίσει το νομοσχέδιο. Κλείνοντας -θα μου επιτρέψετε το ευφυολόγημα, κύριε Πρόεδρε, γνωρίζω ότι έχετε χιούμορ- κρατώ τη δήλωσή σας ότι το συγκεκριμένο νομοσχέδιο δεν πρόκειται να πετύχει. Εύχομαι και ελπίζω να είναι ανάλογης επιτυχίας πρόβλεψη με το ότι ούτε μία στο εκατομμύριο δεν θα χάσετε τις εκλογές! (Στο σημείο αυτό ο Υπουργός Επικρατείας κ. Γεώργιος Γεραπετρίτης καταθέτει για τα Πρακτικά τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία βρίσκονται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής).

Κύριε Βαρουφάκη, επειδή είμεθα και οι δυο λάτρεις, λοιπόν, του αγγλοσαξονικού μοντέλου, αισθάνομαι ότι υπάρχει μια πάρα πολύ βασική παρανόηση. Η παρανόηση έγκειται στο εξής: Το ανά χείρας νομοσχέδιο δεν εμπιστεύεται καθόλου την τεχνοκρατία. Ισχύει το ακριβώς αντίθετο. Τεχνοκρατία σημαίνει ότι έχεις στην πραγματικότητα ένα outsourcing του κράτους. Εδώ αυτό που προσπαθούμε είναι να συρρικνώσουμε το κράτος, αλλά να μεταφέρουμε αποφασιστικές αρμοδιότητες από το επίπεδο της πολιτικής διοίκησης στο επίπεδο της υπηρεσιακής διοίκησης. Να σας δώσω ένα απλό παράδειγμα, διότι είμαι σίγουρος ότι το κατανοείτε. Βεβαίως, το με ποιον τρόπο θα υπάρξει ο χωροταξικός ή ο πολεοδομικός σχεδιασμός, είναι μια πολιτική απόφαση, θα την πάρει ο αρμόδιος Υπουργός, ο οποίος έχει έμμεση δημοκρατική νομιμοποίηση, δεν αμφισβητείται. Όταν τεθούν τα όρια αυτά την ατομική απόφαση της οικοδόμησης θα πρέπει να την πάρει, όχι ένας ιδιώτης, αλλά η υπηρεσιακή διοίκηση, η οποία έχει εχέγγυα αμεροληψίας και εκφράζει την συνέχεια του κράτους. Άρα, υπό την έννοια αυτή, δεν υφίσταται η λογική της έξωθεν τεχνοκρατίας, αλλά αντιθέτως της υπηρεσιακής διοίκησης, που έχει τη γνώση, αλλά εκφράζει το δημόσιο συμφέρον και στη συνέχειά του. Ευχαριστώ πολύ.

2. Κεφάλαιο: Η δια ζώσης εκπαιδευτική συνέντευξη με τον εισηγητή του νομοσχεδίου, Υπουργό Επικρατείας και καθηγητή Συνταγματικού Δικαίου του Ε.Κ.Π.Α. κ. Γεώργιο Γεραπετρίτη, ύστερα από την εξάμηνη εφαρμογή του.

Για τις ανάγκες συγγραφής της παρούσας διπλωματικής εργασίας, πραγματοποιήθηκε συνάντηση με τον εισηγητή του νομοσχεδίου και Υπουργό Επικρατείας κ. Γεώργιο Γεραπετρίτη. Κατά την διάρκεια τέθηκαν κάποια ερωτήματα σχετικά με τον υπό εξέταση νόμο, τα οποία και απαντήθηκαν. Παρακάτω παρατίθενται ακριβώς η δια ζώσης εκπαιδευτική συνέντευξη, η οποία για την εξυπηρέτηση των σκοπών της και προς διευκόλυνση των αναγνωστών της εργασίας, οι ερωτήσεις έχουν σημειωθεί με έντονη γραφή (Bold) και οι απαντήσεις σε κανονική μορφή ως εξής:

Κύριε Υπουργέ, με το νόμο 4622/2019 καθορίστηκαν οι νέες διαδικασίες που αφορούσαν την λειτουργία του Υπουργικού Συμβουλίου. Τολμώ να τις χαρακτηρίσω πρωτόγνωρες για τα ελληνικά δεδομένα. Σήμερα, περίπου έξι μήνες μετά, πιστεύεται ότι το Υπουργικό Συμβούλιο που απαρτίζεται από τόσο ισχυρές προσωπικότητες όπως οι Υπουργοί του, μπορεί να λειτουργήσει με τόσο τυποποιημένες διαδικασίες;

Οφείλω να ομολογήσω, ότι μετά από έξι μήνες εφαρμογής του νόμου 4622/2019 και όλων των διαδικασιών και λοιπών διατάξεων που αφορά, φαίνεται ότι η εφαρμογή του συμβαδίζει απολύτως με το χρονοδιάγραμμα που είχαμε θέσει ως κυβέρνηση. Επιπλέον έχουν συνομολογήσει όλοι οι Υπουργοί ότι είναι ένα πάρα πολύ καλό νομοθέτημα γενικά αλλά και ειδικότερα για τις διαδικασίες του Υπουργικού Συμβουλίου που με ρωτήσατε. Ο ενδιασμός και η αρχική προσωρινή αμφισβήτηση ήταν, στο αν μπορεί να εφαρμοσθεί στην πράξη για την υφιστάμενη πολιτική τάξη της χώρας μια τέτοια αλλαγή των διαδικασιών. Πλέον έχουμε τακτικά Υπουργικά Συμβούλια με συγκεκριμένη θεματολογία. Το Υπουργικό Συμβούλιο είναι αυτό που καθορίζει την γενική πολιτική σύμφωνα με τις αρχές του Συντάγματος, δηλαδή η πολιτική παράγεται από πάνω προς τα κάτω και όχι το αντίστροφο που

συνέβαινε στο προϊσχύον καθεστώς. Φανταστείτε ότι τα περίπου 40 νομοσχέδια της κυβέρνησης Μητσοτάκη έχουν όλα εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο. Πρωτόγνωρο αυτό για τα ελληνικά δεδομένα. Επίσης, τις επόμενες ημέρες ολοκληρώνεται και το εγχειρίδιο διαδικασιών και λειτουργίας του Υπουργικού Συμβουλίου καθώς επίσης και το εγχειρίδιο καλής νομοθέτησης. Δεν υπάρχει οργανωμένο κράτος που να μην διαθέτει ένα σταθερό και συγκεκριμένο σύστημα καλής νομοθέτησης. Είμαι βαθεία πεπεισμένος ότι ο νόμος 4622/2019 είναι ο νόμος που καλλιεργεί την Δημοκρατία και τις Δημοκρατικές διαδικασίες.

Κύριε Υπουργέ, πιστεύεται ότι η διάκριση «Πολιτικής Διοίκησης» και «Υπηρεσιακής Διοίκησης» μπορεί να ενδυναμωθεί επιπλέον σε επόμενο στάδιο;

Οι Υπηρεσιακοί Γραμματείς που θα τοποθετηθούν περίπου εντός του μηνός Φεβρουαρίου, που θα επιλεγούν με αξιοκρατικές διαδικασίες Α.Σ.Ε.Π., με τριετή θητεία και με συγκεκριμένες αρμοδιότητες, θα αναδειχθεί ο τελικός τους ρόλος μόλις ολοκληρωθεί και το επόμενο στάδιο της μετεξέλιξης του νόμου 4622/2019, που θα είναι οι αλλαγές στην καθετοποίηση της λειτουργίας του κράτους και της τοπικής αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ βαθμού. Όμως τι ακριβώς κατακτήσαμε με τους Υπηρεσιακούς Γραμματείς; Ο Υπηρεσιακός Γραμματέας θα είναι ανεξάρτητος από την πολιτική ηγεσία, θα απολαμβάνει συγκεκριμένης θητείας, θα επιλέγεται με διαφάνεια και θα είναι αποκλειστικός αρμόδιος για δύο σημαντικά θέματα. Πρώτον θα διαχειρίζεται όλες τις διαδικασίες των δημοσίων συμβάσεων. Δεύτερον θα είναι αρμόδιος για ότι σχετίζεται με το προσωπικό του υπουργείου. Τι είχαμε έως σήμερα; Αν δεν ήσουν αρεστός του Υπουργού σε μετακινούσε σε κάποια άλλη θέση. Αυτό πλέον σταματάει και την ευθύνη τήρησης της νομοθεσίας για το προσωπικό οφείλει να εφαρμόζει πιστά ο Υπηρεσιακός Γραμματέας.

Κύριε Υπουργέ, είναι εφικτό κάποιες ή όλες οι διατάξεις του νόμου 4622/2019 να γίνουν Συνταγματικές διατάξεις, προκειμένου να μην μπορούν οι εκάστοτε κυβερνήσεις να τις αλλάζουν;

Κάποιες διατάξεις ναι, μπορούν να ενσωματωθούν στο Σύνταγμα. Ας πούμε η Εθνική Αρχή Διαφάνειας να γίνει συνταγματική Αρχή. Όμως πιστεύω ακράδαντα, ότι καμία επόμενη κυβέρνηση δεν θα καταργήσει τον νόμο 4622/2019 διότι θα αποδειχθεί και στο μέλλον ότι είναι ένας πάρα πολύ καλός νόμος που μόνο θετικά έχει να προσφέρει στην Ελληνική Δημόσια Διοίκηση. Είναι ο πρώτος νόμος που διατυπώνει σαφώς κάθε λεπτομέρεια επί των διαδικασιών. Αυτό τι σημαίνει; Σημαίνει ότι όλοι εμείς που είμαστε στην κυβέρνηση, οφείλουμε πιστά να τηρούμε τις διαδικασίες. Μόνο με συγκεκριμένες διαδικασίες παράγεται πολιτική προς όφελος του λαού.

Κύριε Υπουργέ, μεγάλη μεταρρύθμιση κατά την γνώμη μου είναι η δημιουργία της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας. Σύμφωνα με το άρθρο 88 που αφορά την επιλογή της σύνθεσης του συμβουλίου Διοίκησης της ανωτέρω Αρχής, η διαδικασία προκήρυξης καθορίζεται με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου που δημοσιεύεται στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Μήπως αυτήν την διαδικασία θα έπρεπε να την κάνει το Α.Σ.Ε.Π.;

Η επιλογή των μελών του συμβουλίου Διοίκησης θα γίνεται με ανοικτό διαγωνισμό την επίβλεψη του οποίου θα έχει το Α.Σ.Ε.Π. Αυτό που καθορίζει το Υπουργικό Συμβούλιο είναι η διαδικασία. Άρα λοιπόν, το σημαντικότερο που είναι η επίβλεψη του ανοικτού διαγωνισμού δεν λειτουργεί υπο πολιτικές συνθήκες αλλά υπό τις συνθήκες μιας συνταγματικά ανεξάρτητης αρχής όπως το Α.Σ.Ε.Π. Θεωρώ ότι είναι ξεκάθαρη και διαφανείς η διαδικασία που δεν επιδέχεται κανενός είδους ερμηνείες.

Τελευταία ερώτηση κύριε Υπουργέ, αν σήμερα, έξι μήνες μετά την εφαρμογή του νόμου 4622/2019 είχατε την δυνατότητα να αλλάξετε κάποιο άρθρο, πιο θα ήταν αυτό;

Το άρθρο της επιλογής του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας που αφορά τον μεταβατικό χρόνο των πρώτων δυο ετών. Τι εννοώ; Ο διοικητής της Αρχής θα

επιλέγεται από την Βουλή για πενταετή θητεία. Μόνο έτσι πραγματικά θα λειτουργεί ως ανεξάρτητος διοικητής. Επειδή η σύσταση της Αρχής, προέκυψε μεταξύ άλλων και από την απορρόφηση έξι μεγάλων ελεγκτικών μηχανισμών, με σημαντικό έργο ιδιαίτερου χαρακτήρα, -που δεν μπορεί να περιμένει τις διαδικασίες σύστασης ενός νέου φορέα-, επιλέχθηκε κατά την σύνταξη του νομοσχεδίου, η λύση της επιλογής διοικητή με απόφαση του Πρωθυπουργού για τα πρώτα δυο χρόνια ως μεταβατικές διατάξεις. Δηλαδή για τα πρώτα 2 χρόνια που θα χρειαστούν, μέχρι την ολοκλήρωση των διαδικασιών σύστασης της Αρχής. Αντιλαμβάνεστε ότι αναφερόμαστε σε έναν νέο, μεγάλο και ιδιαίτερα επιχειρησιακό φορέα που θα ήταν ρίσκο η περίπτωση επιλογής διοικητή μέσω της κανονικής διαδικασίας που προβλεπεται. Επειδή στην Ελλάδα όμως πρέπει να εμπεδωθεί το αίσθημα της αξιοκρατίας, της διαφάνειας και της αμεροληψίας, σήμερα, έξι μήνες μετά, πιστεύω ότι ίσως έπρεπε η επιλογή να γίνει κατευθείαν με προκήρυξη και όχι με τις μεταβατικές διατάξεις.

3. Κεφάλαιο: Διάφορες συνεντεύξεις και αναφορές των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης σχετικά με το νόμο 4622/2019.

Συνέντευξη στις 26-01-2020 του κ. Λεωνίδα Χριστόπουλου* στην εφημερίδα «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» με τίτλο: Επιτελικό Κράτος: αποτίμηση και προοπτικές.

Από την πρώτη κιόλας ημέρα της νέας διακυβέρνησης, κεντρικός στόχος της κυβέρνησης του Κυριάκου Μητσοτάκη υπήρξε ο σχεδιασμός του νέου επιτελικού κράτους. Τα πρώτα Προεδρικά Διατάγματα και οι νόμοι που ακολούθησαν έθεσαν τον πήχυ ψηλά, στοχεύοντας από την ημέρα μηδέν στον πλήρη μετασχηματισμό της κρατικής μηχανής. Τα χιλιόμετρα που χρειάζεται να διανύσουμε προς την επίτευξη αυτού του στόχου είναι πολλά, καθώς απαιτούνται κοπιώδεις συντονισμένες προσπάθειες, προκειμένου το έργο αυτό να ωριμάσει, αλλά και να ριζώσει στην ελληνική πραγματικότητα. Ωστόσο, ήδη από το πρώτο εξάμηνο βρισκόμαστε στο κατάλληλο σημείο ώστε να έχουμε τη δυνατότητα να κάνουμε μια πρώτη αποτίμηση των ουσιαστικών πεπραγμένων, αλλά και να εξετάσουμε τις εν δυνάμει προοπτικές του.

Η νέα δομή της κυβέρνησης

Η δημιουργία μιας άρτιας προεδρίας της κυβέρνησης, ενός ισχυρού υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, αλλά και η ενδυνάμωση του υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, είναι τρεις δομικές παρεμβάσεις που σηματοδοτούν τις βασικές προτεραιότητες του κυβερνητικού έργου. Η ενίσχυση του συνταγματικά κατοχυρωμένου συντονιστικού ρόλου του πρωθυπουργού, ο ψηφιακός μετασχηματισμός, η οικονομική ανάπτυξη και η ασφάλεια ως προϋπόθεση ελευθερίας είναι οι αδιαπραγμάτευτοι πυλώνες πάνω στους οποίους στηρίζεται το κυβερνητικό έργο από την πρώτη κιόλας ημέρα. Εξίσου σημαντικές παρεμβάσεις προς την ίδια κατεύθυνση, η εσωτερική δόμηση των υπουργείων, με συγχώνευση και παράλληλη ενδυνάμωση των γενικών γραμματειών ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν πιο αποτελεσματικά στον ρόλο τους. Ένας ρόλος, ο οποίος δεν είναι πλέον άλλος από τον σχεδιασμό δημόσιων πολιτικών σε ένα σύγχρονο και ταυτόχρονα οικονομικά εύρωστο περιβάλλον.

Η ενίσχυση του επιτελικού κράτους

Ένα λειτουργικό επιτελικό κράτος είναι βασικό ζητούμενο της τρέχουσας κυβερνητικής πολιτικής. Γι' αυτό τον λόγο υλοποιούνται ήδη σημαντικές αλλαγές που αφορούν τον σχεδιασμό και την παρακολούθηση των δημόσιων πολιτικών, ενώ αρκετές είναι και εκείνες που θα «τρέξουν» άμεσα, με την αυγή της νέας δεκαετίας. Από παράδειγμα των όσων ήδη υλοποιούνται, η αναβάθμιση του υπουργικού συμβουλίου, το οποίο πλέον συνεδριάζει κάθε μήνα στον φυσικό του χώρο, δηλαδή στην έδρα της εκτελεστικής και όχι της νομοθετικής εξουσίας, ή το πληροφοριακό σύστημα MAZI. Παράλληλα, το 2020 μας βρίσκει να εργαζόμαστε πάνω στην εφαρμογή καινοτόμων διαδικασιών για την υλοποίηση της καλής νομοθέτησης, αλλά και τη σύνταξη Ενοποιημένου Σχεδίου Κυβερνητικής Πολιτικής για κάθε έτος.

Διαφάνεια και αποκομματικοποίηση του επιτελικού κράτους

Η θεσμοθέτηση ισχυρών μηχανισμών για τη διαφάνεια και την αποκομματικοποίηση του επιτελικού κράτους δεν θα μπορούσε να απουσιάζει από την κυβερνητική ατζέντα. Από τα πρώτα ουσιαστικά βήματα, η δημιουργία του νέου υπηρεσιακού γραμματέα, ο οποίος είναι πλέον δημόσιος υπάλληλος καριέρας, η μεταφορά της υπογραφής ατομικών διοικητικών πράξεων από τα πολιτικά πρόσωπα

στους γενικούς διευθυντές της διοίκησης, αλλά και η συγχώνευση όλων των εσωτερικών ελεγκτικών μηχανισμών του κράτους στη νέα ανεξάρτητη Εθνική Αρχή Διαφάνειας. Αξίζει να σημειωθεί ότι η επιλογή από το ΑΣΕΠ των νέων υπηρεσιακών γραμματέων βρίσκεται σε εξέλιξη και αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί στις αρχές του 2020, ενώ η Εθνική Αρχή Διαφάνειας λειτουργεί κανονικά παράγοντας ουσιαστικό έργο με «μετρήσιμα» αποτελέσματα. Τέλος, η μεταφορά των υπογραφών βρίσκεται στη φάση καταγραφής των αρμοδιοτήτων που θα εκχωρηθούν στη διοίκηση. Το στοίχημα που θα εργαστούμε για να κερδίσουμε το 2020 είναι ο μετασχηματισμός του κράτους με την παράλληλα απλοποίηση των γραφειοκρατικών διαδικασιών του. Οι βάσεις έχουν τεθεί και τα πρώτα ορατά αποτελέσματα μας δίνουν τη δυνατότητα να αισιοδοξούμε για τη συνέχεια. Η κεντρική δυνατότητα του υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης να διαλειτουργεί κάθε πληροφοριακό σύστημα της δημόσιας διοίκησης ή η θεσμοθέτηση της υποχρέωσης να εγκατασταθούν τα συστήματα αυτά στο κεντρικό κυβερνητικό σύννεφο θεραπεύει τη χρόνια παθολογία της διασποράς των αρμοδιοτήτων ανάμεσα σε απομονωμένα διοικητικά σιλό ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Γνωρίζω καλά ότι συχνά οι αλλαγές αυτές δεν είναι πάντα ορατές από τους πολίτες, ωστόσο μπορώ να διαβεβαιώσω ότι είναι απαραίτητες προκειμένου ο μετασχηματισμός όχι μόνο να είναι βιώσιμος, αλλά και να διατηρηθεί σε βάθος χρόνου, προς όφελος όλων μας. Σε διοικητικό επίπεδο, η θεσμοθέτηση του Εθνικού Προγράμματος Απλούστευσης Διαδικασιών και του Παρατηρητηρίου για τη Γραφειοκρατία, αλλά και ο επερχόμενος Κώδικας Διοικητικών και Ψηφιακών Διαδικασιών που θα εκπονηθεί εντός του 2020, δημιουργούν ένα νέο, σύγχρονο πλαίσιο διαφάνειας και εξορθολογισμού της δημόσιας διοίκησης, που τόσο έχουμε ανάγκη. Με καθημερινή συντονισμένη εργασία κερδίζουμε κάθε μέρα και ένα στοίχημα. Ερχόμαστε ένα βήμα πιο κοντά σε όλα όσα η κυβέρνηση είχε δεσμευτεί προεκλογικά να υλοποιήσει. Το 2020 ξεκινάει με θετικό πρόσημο όσον αφορά την ανασκόπηση του επιτελικού κράτους, την ώρα που οι προοπτικές του μας δίνουν τη δυνατότητα να αισιοδοξούμε για μια ακόμα πιο δυναμική συνέχεια.

** Ο κ. Λεωνίδας Χριστόπουλος είναι γενικός γραμματέας Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών.*

Συνέντευξη στις 06-11-2019 του κ. Γεώργιου Γεραπετρίτη* στην εφημερίδα «Το Βήμα» με τίτλο: Οι πέντε στόχοι για το επιτελικό κράτος.

Ο κ. Γεραπετρίτης αναφέρθηκε στους πέντε βασικούς στόχους-δράσεις του νόμου 4622/2019 για το επιτελικό κράτος, που είναι:

1. η εγκατάσταση πολιτικής κανονικότητας,
2. η προγραμματική διακυβέρνηση και η παρακολούθηση του κυβερνητικού έργου,
3. η διάκριση της πολιτικής και της υπηρεσιακής διοίκησης,
4. η διαφάνεια ευρείας κλίμακας με τη θεσμοθέτηση μιας ενιαίας αρχής διαφάνειας σε όλο το Δημόσιο και
5. η καλή νομοθέτηση.

Ο υπουργός Επικρατείας σημείωσε ότι για την κατάρτιση του νόμου για το επιτελικό κράτος αξιοποιήθηκαν οι καλές πρακτικές που εφαρμόζει η Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Σημείωσε ότι «βεβαίως αντιλαμβανόμαστε όλοι ότι το επιτελικό κράτος έχει δύο διαστάσεις, την οριζόντια και την κάθετη. Ο νόμος 4622 είναι το οριζόντιο επιτελικό κράτος, η οργάνωση της κυβέρνησης. Θα ακολουθήσει πολύ σύντομα η δεύτερη φάση του επιτελικού κράτους, που είναι η κάθετη οργάνωση του κράτους δηλαδή ουσιαστικά η εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας στην τοπική αυτοδιοίκηση, η οποία θα εξειδικεύει τα ζητήματα που έχουν να κάνουν με την απονομή αρμοδιοτήτων στους δήμους, τις Περιφέρειες και τις αποκεντρωμένες διοικήσεις».

** Ο κ. Γεώργιος Γεραπετρίτης είναι καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου του ΕΚΠΑ και Υπουργός Επικρατείας.*

Συνέντευξη στις 08-09-2019 ενός πολίτη χωρίς θεσμική θέση του κ. Γεώργιου Χατζηθεοφάνους* Γεραπετρίτη στην ηλεκτρονική ιστοσελίδα slpress.

Η φιλοσοφία του νόμου για το επιτελικό κράτος της νέας κυβέρνησης, όπως σε γενικές γραμμές παρουσιάστηκε από τα ειδησεογραφικά ΜΜΕ πριν την ψήφιση του σχετικού νόμου, ήταν κάτι που με ενθουσίασε, όπως εκτιμώ τους περισσότερους. Στην πορεία όμως, και συγκεκριμένα διαβάζοντας το σχετικό νόμο (Ν. 4622/2019), ο προβληματισμός πήρε τη θέση του ενθουσιασμού. Το 2004 ψηφίστηκε ένας πολύ

σημαντικός νόμος (Ν. 3230) στην κατεύθυνση του εκσυγχρονισμού της δημόσιας διοίκησης που δυστυχώς ακόμη και σήμερα βρίσκεται σε κατάσταση πιλοτικής εφαρμογής. Να σημειωθεί πως η Ελλάδα έχει δεσμευτεί στη βάση της Συμφωνίας της Λισαβώνας και του στρατηγικού στόχου για διοικητική σύγκληση με τα άλλα κράτη-μέλη της Ένωσης στην εφαρμογή του συστήματος της διοίκησης μέσω στόχων στην ελληνική δημόσια διοίκηση.

Συνοπτικά, με το νόμο αυτό προβλέπεται ο ορισμός στόχων, σε ετήσια βάση, από το επίπεδο του υπουργού μέχρι και τον τελευταίο σε βαθμό υπάλληλο, μέσα από μια διαδικασία (στοχοθεσίας) που ξεκινά τον Οκτώβριο και ολοκληρώνεται στο τέλος της δεύτερης εβδομάδας του Δεκεμβρίου, όπως καθορίστηκε στη συνέχεια (και) με το Ν. 4369/2016. Η στοχοθεσία, όμως, σε ετήσια βάση αφορά στο επιχειρησιακό επίπεδο. Αυτό που απουσιάζει είναι το στρατηγικό επίπεδο. Κι αυτό, παρά το γεγονός πως με σχετική ρυθμιστική εγκύκλιο (Αρ. Πρωτ.: ΔΠΙΑ/Φ.4/οικ.5270/1 Μαρτίου 2007), παρουσιάζεται και υιοθετείται η μεθοδολογία της στρατηγικής διοίκησης (με την υιοθέτηση των εργαλείων του management όπως η SWOT ανάλυση, η μέθοδος Balanced Scorecard κλπ κατά τα πρότυπα χωρών όπως η Γερμανία, Βρετανία, Ιταλία, Σκανδιναβικές Χώρες κ.α.) και πάλι όμως στο επίπεδο του Υπουργείου-Περιφερειών.

Όχι απλά εκθέσεις ιδεών

Θα περίμενε κανείς, λοιπόν, η παρέμβαση της νέας κυβέρνησης με το νόμο περί επιτελικού κράτους να καλύψει το στρατηγικό επίπεδο, που βέβαια αφορά την Κυβέρνηση, η οποία καθορίζει τη γενική πολιτική της Χώρας (Άρθρο 82 του Συντάγματος). Ο στρατηγικός σχεδιασμός μέσα από μια απλουστευμένη προσέγγιση περιλαμβάνει τον προσδιορισμό του σημείου που η χώρα σήμερα βρίσκεται, του σημείου που επιθυμεί η κυβέρνηση να βρίσκεται στο τέλος της τετραετούς θητείας της, που αποτελεί το όραμά της για τη Χώρα, και την εκπόνηση ενός οδικού χάρτη για να οδηγηθεί από το ένα σημείο στο άλλο. Οι προγραμματικές δηλώσεις της κάθε κυβέρνησης στη Βουλή ουσιαστικά θα πρέπει να είναι προϊόν ενός αποτελεσματικού στρατηγικού σχεδιασμού κι όχι απλά εκθέσεις ιδεών. Στη βάση του οδικού αυτού χάρτη πρέπει να εφαρμόζεται σε ετήσια βάση (επιχειρησιακό επίπεδο) η στοχοθεσία που περιγράφει ο Ν. 3230/2004 στο εσωτερικό του κάθε Υπουργείου με στόχους

προσανατολισμένους στις στρατηγικές επιλογές που θα προκύψουν από τον στρατηγικό σχεδιασμό.

Επιτελικό κράτος και στοχοθεσία

Αντί αυτού έρχεται ο Ν. 4622/2019 περί επιτελικού κράτους και προσθέτει ουσιαστικά και την Κυβέρνηση στο επιχειρησιακό επίπεδο της ετήσιας στοχοθεσίας. Και μάλιστα τους μήνες Απρίλιο και Σεπτέμβριο δημιουργώντας πρόβλημα συντονισμού με την ακολουθούμενη διαδικασία στοχοθεσίας του Ν. 3230/2004 που γίνεται τους μήνες Νοέμβριο-Δεκέμβριο. Αυτό που έπρεπε να γίνει είναι ο νέος νόμος, ως συνέχεια του Ν. 3230/2004, να καλύψει το κενό του στρατηγικού σχεδιασμού. Υπάρχουν, όμως, κι άλλα σημεία του νόμου περί επιτελικού κράτους που πρέπει να επανεξεταστούν. Καθορίζεται, πέραν των άλλων, πως στα Υπουργικά Συμβούλια Απριλίου-Σεπτεμβρίου (δηλαδή δύο φορές το χρόνο) εξετάζεται η πορεία των κυβερνητικών επιλογών και αποφασίζονται οι σχετικές διορθωτικές παρεμβάσεις για το υπόλοιπο του έτους. Τούτο είναι λάθος και νομίζω πως μπορούν να το αντιληφθούν καλύτερα όσοι γνωρίζουν τον στρατηγικό-επιχειρησιακό σχεδιασμό και έχουν σχετική εμπειρία. Μέσα από συγκεκριμένη μεθοδολογία-διαδικασία θα πρέπει να παρακολουθείται σε μόνιμη βάση η πορεία των κυβερνητικών επιλογών, ώστε σε κάθε χρονική στιγμή να είναι ενήμεροι όσοι πρέπει να είναι (Communication Management). Όταν διαπιστώνονται παρεκκλίσεις από τους στόχους θα πρέπει και πάλι μέσα από συγκεκριμένη μεθοδολογία (όργανα-διαδικασίες) να γίνονται οι σχετικές διορθωτικές παρεμβάσεις ώστε η Κυβέρνηση να βρίσκεται σε κάθε χρονική στιγμή μέσα στους στόχους που έθεσε. Αυτό είναι και το ζητούμενο. Αλίμονο εάν περιμένουμε να περάσουν 6-7 μήνες για να διαπιστώσουμε πως είμαστε εκτός στόχων και να προβούμε τότε σε διορθωτικές κινήσεις, ή ακόμη και να αλλάξουμε στόχους. Οι συγκλήσεις του Υπουργικού Συμβουλίου στο πλαίσιο εξέτασης της πορείας των κυβερνητικών επιλογών κατά βάση πρέπει να αφορούν τη διαχείριση του κινδύνου (risk management) πάνω στην επίτευξη των στόχων και τη λήψη σχετικών αποφάσεων.

Σε επίπεδο Υπουργικού Συμβουλίου

Το άλλο σημείο που πρέπει να δούμε είναι το ζήτημα της λήψης αποφάσεων εντός του Υπουργικού Συμβουλίου. Σύμφωνα με το νέο νόμο, αν υπάρχουν διαφωνίες

μεταξύ των μελών ο Πρωθυπουργός θέτει τα σχετικά ζητήματα σε φανερή ψηφοφορία και μόνο σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η γνώμη του. Με λίγα λόγια, μέσα από τη διαδικασία αυτή, υπάρχει περίπτωση να υιοθετηθεί μια κυβερνητική πολιτική, με την οποία ο Πρωθυπουργός δεν συμφωνεί. Αυτό είναι λάθος και φυσικά δεν μπορεί να συμβεί. Μπορεί το Σύνταγμα, όπως προαναφέρθηκε να ορίζει την κυβέρνηση (Υπουργικό Συμβούλιο) ως αρμόδια για την διαμόρφωση της κυβερνητικής πολιτικής (χωρίς να προσδιορίζει τον τρόπο λήψης αποφάσεων), αλλά ο Πρωθυπουργός είναι αυτός που επιλέγει τους Υπουργούς του. Όταν κάποιος από αυτούς διαφωνεί μαζί του παραιτείται ή παύεται και ορίζεται άλλος και πάλι από τον Πρωθυπουργό, διότι σε τελευταία ανάλυση αυτός είναι υπεύθυνος για τη διαμόρφωση της γενικής πολιτικής. Κατά συνέπεια θεωρώ λάθος την πρόβλεψη της λήψης αποφάσεων, όταν υπάρχει διαφωνία, με ψηφοφορία. Στο δια ταύτα η φιλοσοφία του επιτελικού κράτους στη βάση της διαμόρφωσης και εφαρμογής της γενικής πολιτικής της κυβέρνησης είναι στη σωστή κατεύθυνση. Όμως τεχνικά ο σχετικός νόμος παρουσιάζει προβλήματα και ως εκ τούτου η αποτελεσματικότητά του τίθεται σε αμφισβήτηση, με δεδομένο, πέραν των άλλων, πως οι διαδικασίες είναι το μέσο κι όχι ο σκοπός.

Δεν αρκούν οι φιλότιμες προσπάθειες

Και βέβαια στη βάση των παραπάνω θα περίμενα την εκπόνηση ενός στρατηγικού σχεδιασμού, μέσα από τον οποίο θα προκύψουν όλες εκείνες οι μεγάλες δομικές μεταρρυθμίσεις για την αναβάθμιση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, η οποία τώρα --σύμφωνα με το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ (WEF)-- βρίσκεται στην τελευταία θέση στην ΕΕ και την Ευρωζώνη. Στόχος είναι να δημιουργηθεί φιλικό επιχειρηματικό περιβάλλον, να έρθουν νέες μεγάλες επενδύσεις και η χώρα να πάει επιτέλους σε βιώσιμη ανάπτυξη. Αυτό απαιτεί την αναβάθμιση των δεικτών μέτρησης της ανταγωνιστικότητας. Τέτοιοι είναι η δημόσια διοίκηση (πρέπει να αποτελεί αρωγό κι όχι τροχοπέδη σε κάθε επενδυτική προσπάθεια), το νομοθετικό-δικαστικό σύστημα, η Υγεία, η Παιδεία κ.α. που δεν είναι του παρόντος, διότι δεν είναι αυτός ο σκοπός του άρθρου. Οι φιλότιμες προσωπικές παρεμβάσεις των κυβερνητικών στελεχών δεν μπορούν να δώσουν λύση στο πρόβλημα παρά μόνο προσωρινά. Στα σύγχρονα κράτη το ελάχιστο παραδεκτό, με σαφήνεια προσδιορισμένο και σε μετρήσιμα μεγέθη όπου αυτό είναι εφικτό, επιτυγχάνεται

απρόσωπα μέσα από συγκεκριμένες διεργασίες-διαδικασίες. Και φυσικά πάνω από το σημείο αυτό ο κάθε κρατικός λειτουργός βάζει τη δική του σφραγίδα. Αυτό που όλοι οι πολίτες επιθυμούν είναι μέσα από μια μεγάλη δομική μεταρρύθμιση να δημιουργηθεί μια Ελλάδα σύγχρονη, ισχυρή, βαθιά δημοκρατική που δεν θα στηρίζεται στο προσωπικό φιλότετιμο των ηγετών και των κρατικών λειτουργούς σε συνθήκες καθημερινότητας, παρά μόνο σε καταστάσεις εξαίρεσης. Κι αυτό απαιτεί ένα λειτουργικό και αποτελεσματικό θεσμικό πλαίσιο, το οποίο θα μπορούσε να εξασφαλίσει ο νόμος περί επιτελικού κράτους με κάποιες τροποποιήσεις.

** Ο Γιώργος Χατζηθεοφάνους είναι υποστράτηγος ε.α.*

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αναλύοντας τον νόμο 4622/2019 «*Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης*» για τις ανάγκες συγγραφής της παρούσας διπλωματικής εργασίας και αφού μελετήθηκε η βιβλιογραφία σχετικά με την δημόσια διοίκηση, το προϊσχύον νομικό πλαίσιο, τα πρακτικά της Βουλής, τις συνεντεύξεις στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και την πολλή σπουδαία δια ζώσης εκπαιδευτική συνέντευξη με τον εισηγητή του νομοσχεδίου και Υπουργό Επικρατείας κ. Γεραπετρίτη, κατέληξα στα εξής συμπεράσματα.

Η Ελλάδα από της συστάσεως του Ελληνικού κράτους και έως σήμερα ταλανίζεται από την γραφειοκρατία και την νομοθετική αναρχία. Πολλοί νόμοι κατακλύζουν έως σήμερα το δημόσιο δίκαιο που ρυθμίζει τις σχέσεις των πολιτών με το κράτος αλλά και τις σχέσεις του κράτους μεταξύ των υπηρεσιων και φορέων της δημόσιας διοίκησης. Το πολιτικό προσωπικό της χώρας αποκτώντας εξουσία μέσω των εκλογών, προσπαθούσε να ρυθμίσει κάθε είδους σχέση με τους πολίτες χωρίς την απαιτούμενη οργάνωση και χωρίς κανενός είδους σχέδιο δράσης. Δεν αμφισβητείται από κανέναν ότι αρκετοί νόμοι αλληλοκαλύπτουν άλλους νόμους και ο νομοθέτης στα μάτια του λαού θεωρείται ως κακός νομοθέτης. Η φράση ότι «η Ελλάδα

χρειάζεται έναν νόμο που να υποχρεώνει στην εφαρμογή των νόμων» είναι φράση που προσβάλλει την ίδια την Δημοκρατία και την ίδια την πολιτεία, ειδικά μια ευνομούμενη πολιτεία του 21^{ου} αιώνα.

Η νέα κυβέρνηση που προέκυψε από τις εκλογές της 7^{ης} Ιουλίου 2019 έδειξε από την πρώτη στιγμή, ότι στις προθέσεις της, είναι να πατάξει χωρίς οίκτο αυτό το φαινόμενο. Ξεκινώντας από την κεφαλή της εξουσίας που είναι ο Πρωθυπουργός και οι Υπουργοί, έβαλε σε τάξη τη λειτουργία της ίδιας της κυβέρνησης και του Υπουργικού Συμβουλίου. Πλέον το Υπουργικό Συμβούλιο θεωρείται ένας υπαρκτός θεσμός που λειτουργεί προς όφελος χάραξης των δημόσιων πολιτικών. Διόρθωσε τις σχέσεις της πολιτικής διοίκησης με την υπηρεσιακή διοίκηση, δημιουργώντας θεσμούς που θα έχουν διακριτούς ρόλους. Επιπλέον συγκεντρώσε έξι κατακερματισμένες ελεγκτικές αρχές σε μία, συστήνοντας έναν νέο ανεξάρτητο οργανισμό που με την ολοκλήρωση της σύστασης του δεν θα μπορεί να ελέγχεται από πολιτικά κέντρα και διαπλεκόμενα γραφεία. Στόχος αυτού είναι, να εφαρμοσθεί η διαφάνεια παντού, προκειμένου η αξιοκρατία και η εμπιστοσύνη να θεωρούνται κανόνες στην καθημερινή ζωή των πολιτών.

Ως συγγραφέας αυτής της εργασίας, ως υπάλληλος του κράτος υπηρετώντας την Τοπική Αυτοδιοίκηση και ως πολίτης αυτής της χώρας, θεωρώ το νόμο 4622/2019 ένα νομοθέτημα που θα αποτελέσει την βάση για την μετεξέλιξη της δημόσιας διοίκησης από μια κακή δημόσια διοίκηση σε αυτή που θα λειτουργεί υποδειγματικά προς όφελος των φορολογούμενων πολιτών της. Επειδή οι τομές του νόμου είναι πολλές και στοχευμένες, αυτό που απαιτείται είναι υπομονή, θεσμική και πολιτική υποστήριξη από την τωρινή αλλά και τις επόμενες κυβερνήσεις και εφαρμογή από ολόκληρη την ιεραρχία της διοίκησης. Δυστυχώς μετά από μια χαμένη δεκαετία προγραμμάτων δημοσιονομικής εξυγίανσης της χώρας, νομίζω τώρα ήρθε η ευκαιρία να αντιληφθούμε τα θετικά και αφού τα εφαρμόσουμε, να ατενίσουμε το μέλλον με αισιοδοξία. Οι επόμενες γενιές θα είναι δυστύχημα αν συνεχίσουν να αναφέρονται στην προσπάθεια για την σύσταση ενός σύγχρονου κράτους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Nicholas, D., 2000, Η Εξέλιξη του Μεσαιωνικού Κόσμου: Κοινωνία Διακυβέρνηση και Σκέψη στην Ευρώπη (312-1500), Αθήνα, Εκδόσεις Μ.Ι.Ε.Τ.
- Μακρυδημήτρης, Α., 2008, «Δημόσια Διοίκηση. Στοιχεία Διοικητικής Οργάνωσης, Γ' Έκδοση, Αθήνα, Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Μακρυδημήτρης, Α. Μιχαλόπουλος, Ν., 1998, «Εκθέσεις Εμπειρογνομόνων για τη Δημόσια Διοίκηση 1950-1998», Αθήνα, Εκδόσεις Παπαζήση.
- Οικονομίδης, Γ. - Τριαντόπουλος Χ., 2017, «Υπάρχει περιθώριο για κοινωνική συνεννόηση;» Αθήνα, Εκδόσεις Διανέοσις.
- Σπανού Κ., 2018, «Μεταρρυθμίσεις στη Δημόσια Διοίκηση στη διάρκεια της κρίσης. Επισκόπηση-Περιγραφή-Αποτίμηση, ΕΛΙΑΜΕΠ - Παρατηρητήριο για την Κρίση - Ίδρυμα Α.Γ. Λεβέντη).
- ΦΕΚ 133/Α'/2019 (Νόμος 4622/2019 για το «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης»).
- Alba, C. (1997), Modernizing Spanish Public Administration: Old Inertias and New Challenges, in W. Kickert (ed.), *Public Management and Administrative Reform in Western Europe*, Cheltenham: Edward Elgar.
- Araujo, J. (2002), "NPM and the change in Portuguese central government" *International Public Management Journal*, 5(3)
- Bellou, V. (2007), "Identifying employees: perceptions on organizational obligations", *International Journal of Public Sector Management*, Vol. 20 (No.7).
- Dunleavy, P. & Hood, C. (1994), "From Old Public Administration to New Public Management", *Public Money and Management*, 4 (2).
- Kaboolian, L. (1998), "The New Public Management: Challenging the Boundaries of the Managements Administrative Debate", *Public Administration Review*, V.58
- Kickert, W. (1997), *Public management and Administrative Reform in Western Europe*, USA, Edward Elgar Publishing Inc.
- Nikandrou, I. & Apospori, E. (2003), "Changes in HRM in Europe", *The 7th IHRM Conference Proceedings*, Limerick University, Limerick, 4-6 June.

- OECD (1990), *Public Management Developments Survey*, Organization for Economic Cooperation and Development, Paris.
- OECD (1993), *Public Management Developments Survey*, OECD Paris.
- OECD. (1997), *Issues and Developments in Public Management: Survey 1996 1997*, Perspectives, II Governing within the Limits, III The Challenge, III Public management Initiatives in OECD Member Countries, IIII Summary of Developments.
- OECD (2000), *Government of the Future*, OECD Paris.
- Ongaro, E. (2008), "Introduction: the reform of public management in France, Greece, Italy, Portugal and Spain", *International Journal of Public Sector Management* Vol. 21 (No. 2).
- Pallot, J. (2001), "A decade in review: New Zealand's experience with resource accounting and budgeting", *Financial Accountability and Management*, Vol. 17 (No. 4).
- Papalexandris, N. (1992), "Human Resource Management in Greece", *Employee Relations*, Vol. 14 (No. 4).
- Pollitt, C. & Summa, H. (1997), "Trajectories of Reform: Public Management Change in Four Countries", *Public Money & Management*, V7.
- Sotirakou, T. & Zeppou, M. (2005), "How to align Greek Civil Service with European Union public sector management policies", *International Journal of Public Sector Management* Vol. 18 (No. 1).
- Spanou, C. (1996), "Penelope's suitors: administrative modernization and partycompetition in Greece", *West European Politics*, Vol. 19 (No. 1).
- Spanou, C. (1998), "European integration in administrative terms. A framework for analysis and the Greek case", *Journal of European Public Policy* 5 (3).
- Spanou, C. (1999), "Reshaping the politics-administration nexus in Greece: a new era of administrative reform?", *paper presented at the Workshop Politicians, Bureaucrats and Institutional Reform*, ECPR Joint Sessions of Workshops, Mannheim.

ΠΗΓΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

- <https://www.kathimerini.gr/1061845/article/epikairothta/politikh/epiteliko-kratos-apotimhsh-kai-prooptikes>

- <https://www.tovima.gr/2019/11/06/politics/gerapetritis-oi-pente-stoxoi-gia-to-epiteliko-kratos/>
- <https://slpress.gr/politiki/to-epiteliko-kratos-tis-kyvernis-mitsotaki-echei-thesmikes-trypes/>
- www.Oecd.Org
- https://nd.gr/sites/ndmain/files/docs/nd_programa_web.pdf
- <https://www.hellenicparliament.gr/Praktika/Synedriaseis-Olomeleias>